

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

**SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE GÜNCEL OLAYLARIN
KULLANIMINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ
GÖRÜŞLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ŞERİFE ERGİN

DANIŞMAN

DOÇ. DR. HATİCE GEDİK

AKSARAY-2024

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE GÜNCEL OLAYLARIN
KULLANIMINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ
GÖRÜŞLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
ŞERİFE ERGİN

DANIŞMAN : DOÇ. DR. HATİCE GEDİK
JÜRİ ÜYESİ : PROF. DR. NADİRE EMEL AKHAN
JÜRİ ÜYESİ : DOÇ. DR. FUNDA VARNACI UZUN

AKSARAY-2024

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Şerife

Soyadı : ERGİN

Bölümü : Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı

İmza :

Teslim tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Sosyal bilgiler dersinde güncel olayların kullanımına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri

İngilizce Adı : Teachers' and students' views on the use of current events in social studies courses.

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Şerife ERGİN

İmza

T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
JÜRİ ONAY SAYFASI

Şerife ERGİN tarafından hazırlanan “Sosyal bilgiler dersinde güncel olayların kullanımına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri” başlıklı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans / Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

	<u>Kabul</u>	<u>Ret</u>	<u>İmza</u>
Danışman: (Doç. Dr. Hatice GEDİK) (Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi, Aksaray Üniversitesi)	☐	☐	
Üye: (Prof. Dr. Nadire Emel AKHAN) (Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi, Akdeniz Üniversitesi)	☐	☐	
Üye: (Doç. Dr. Funda VARNACI UZUN) (Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi, Aksaray Üniversitesi)	☐	☐	

Tez Savunma Tarihi: 14/11/2024

Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu’nun tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Prof. Dr. Aybala ÇAYIR

İmza

TEŞEKKÜR

Bu çalışmayı hazırlamak için çıktığım uzun yolda değerli hocam Doç. Dr. Hatice GEDİK'e yardım ve desteklerinden ötürü teşekkür ederim. Ayrıca çalışmamda yardımlarını esirgemeyen değerli hocam Doç. Dr. Funda Varnacı UZUN'a teşekkürlerimi sunarım. Desteklerini hiçbir zaman eksik etmeyen Dr. Öğr. Üyesi Semra KILIÇ KARATAY hocama teşekkür ediyorum. Çalışma sürecinde hep yanımda olduğunu bildiğim beni yüreklendiren, cesaretlendiren, her zaman maddi manevi destekçim olan, en büyük motivasyon kaynağım çalışmamda emeği geçen sevgili eşim Raşit ERGİN'e sonsuz teşekkür ederim. Eğitim hayatım boyunca beni destekleyen, arkamda duran canım annem Gülbeyaz ÖZDEMİR' e sonsuz teşekkür ederim.

ŞERİFE ERGİN

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, ortaokul 5., 6. ve 7. sınıf öğrencileri ile ve sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde güncel olayların kullanımına yönelik görüşleri tespit etmektir. Eğitim- öğretim ortamında güncel olayların önemine dikkat çekilmeye çalışılmıştır. Araştırmanın örneklemini, 2022-2023 eğitim öğretim yılında Aksaray ilinde görev yapan 20 sosyal bilgiler öğretmeni ve ortaokul 5. ,6. ve 7. sınıfta öğrenim gören 133 öğrenci oluşturmaktadır. Bu çalışma öğretmen ve öğrenci görüşlerine dayalı bir araştırma olduğu için nitel araştırma olup nitel araştırma yöntemi desenlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Araştırma verileri; ortaokul öğrencilerine 9, sosyal bilgiler öğretmenlerine 10 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Veriler betimsel analiz ve içerik analiz ile değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda, araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin; güncel olayları en çok televizyondan takip ettikleri, güncel olaylara yer verirken en çok sözlü anlatım tekniğinin kullanıldığı, güncel olaylara yer verirken en çok siyasi konularda güçlük yaşadıkları, ders kitaplarında güncel olaylara yeterince yer verilmediğini düşünmektedirler. Araştırmaya katılan öğrencilerin, büyük bir kısmının gündemi takip ettiği, siyaseti Türkiye gündemindeki en önemli konu, siyasetçileri ise gündemdeki en önemli kişiler olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Ortaokul 5., 6. ve 7. sınıf öğrencilerine göre Dünya gündemindeki en önemli güncel olayın savaşlar olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Sosyal bilgiler, güncel olay, öğretmen görüşleri, öğrenci görüşleri.

Bilim Kodu :11009

Sayfa Adedi : 118

Yazar : Şerife ERGİN

Danışman : Doç. Dr. Hatice Gedik

ABSTRACT

The purpose of this research is to determine the opinions of secondary school 5th, 6th and 7th grade students and social studies teachers about the use of current events in social studies lessons. An attempt has been made to draw attention to the importance of current events in the education-training environment. The sample of the research consists of 20 social studies teachers and secondary school 5th and 6th grade teachers working in Aksaray in the 2022-2023 academic year. It consists of 133 students studying in the 5th and 7th grades. Since this study is a research based on teacher and student opinions, it is a qualitative research and a case study, one of the qualitative research method designs, was used. Research data; It was obtained through a semi-structured interview form consisting of 9 questions for secondary school students and 10 questions for social studies teachers. The data were evaluated with descriptive analysis and content analysis. As a result of the research, the social studies teachers who participated in the research think that they follow current events mostly on television, the oral narration technique is mostly used when covering current events, they have the most difficulty in covering current events on political issues, and current events are not given enough space in textbooks. It was concluded that the majority of the students who participated in the research follow the agenda, they see politics as the most important issue on the Turkish agenda, and politicians as the most important people on the agenda. It was concluded that according to the 5th, 6th and 7th grade secondary school students, the most important current event on the world agenda is wars.

Key Words : Social studies, current events, teacher opinions, student opinions.

Science Code : 11009

Number of Pages : 118

Author : Şerife ERGİN

Supervisor : Doç. Dr. Hatice Gedik

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI	iii
TEŞEKKÜR	iv
ÖZET	v
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLER LİSTESİ	xi
KISALTMALAR	xii
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	3
1.1.Araştırmanın Problemi	3
1.2.Alt Problemler	3
1.2.1. Öğrenci Görüşlerine İlişkin Alt Problemler	3
1.2.2. Öğretmen Görüşlerine İlişkin Alt Problemler	3
1.3. Araştırmanın Amacı	4
1.4.Araştırmanın Önemi	5
1.5. Araştırmanın Sayıltıları	7
1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları	7
1.7. Tanımlar	7
İKİNCİ BÖLÜM.....	8
KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	8
2.1. Sosyal Bilgiler Kavramı	8
2.2. Güncel Olay.....	11
2.2.1. Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Yeri ve Önemi	13
2.2.2. Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olay Kullanımında Öğretmen-Öğrenci Rolü. 16	
2.2.3. Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Öğretiminde Kullanılan Materyal, Yöntem ve Teknik	18
2.3. İlgili Araştırmalar	18
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	25
YÖNTEM.....	25

3.1.Araştırmanın Modeli	25
3.2.Araştırmaya Katılan Öğretmenler ve Öğrenciler (Çalışma Grubu)	26
3.3.Verİ Toplama Süreci	29
3.3.1.Verİ Toplama Araçları	29
3.4. Araştırma Sürecinde Uygulanan İşlemler	31
3.5. Verilerin Analizi.....	33
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	36
BULGULAR VE YORUM.....	36
4.1.Sosyal Bilgiler Derslerinde Güncel Olayların Kullanımına Yönelik Öğrenci Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	36
4.1.1. Ortaokul Öğrencilerinin Güncel Olayları Takip Ettikleri Haber Kaynaklarına İlişkin Bulgular	36
4.1.2. Ortaokul Öğrencilerinin En Çok Önemledikleri Güncel Olaya İlişkin Bulgular	38
4.1.3. Ortaokul Öğrencilerine Göre Türkiye Gündemindeki En Önemli Güncel Olaya İlişkin Bulgular	41
4.1.4. Ortaokul Öğrencilerine Göre Türkiye Gündemindeki En Önemli Kişiyeye İlişkin Bulgular	44
4.1.5. Ortaokul Öğrencilerine Göre Dünya Gündemindeki En Önemli Olaya İlişkin Bulgular	47
4.1.6. Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olaylara Dair Yapılan Çalışmalara İlişkin Bulgular	51
4.1.7. Ortaokul Öğrencilerinin Arkadaş Ortamında En Çok Konuştıkları Konulara İlişkin Bulgular	54
4.1.8. Ortaokul Öğrencilerine Göre Sosyal Bilgiler Dersinde Yer Verilmesi İstenilen Güncel Konulara İlişkin Bulgular.....	57
4.1.9. Güncel Olayların Ortaokul Öğrencilerinin Gündelik Hayatları Üzerindeki Etkilerine İlişkin Bulgular	60
4.2. Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Kullanımına Yönelik Öğretmen Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	63
4.2.1. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Güncel Olayları Takip Ettikleri Haber Kaynaklarına Yönelik Bulgular.....	64
4.2.2. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Güncel Olayları Takip Etme Sıklıkları.....	65
4.2.3. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Güncel Olaylara Dersin Hangi Aşamasında Yer Verdiklerine Yönelik Bulgular	66
4.2.4. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Derste Güncel Olaylara Ne Kadar Yer Verdiklerine Yönelik Bulgular	68

4.2.5. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Derste Ne Tür Güncel Olaylara Yer Verdiklerine Yönelik Bulgular	69
4.2.6. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Derste Güncel Olayları Kullanmak İçin Uyguladıkları Yöntem ve Tekniklere Yönelik Bulgular	73
4.2.7. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Derste Güncel Olayları Kullanma Hususunda Karşılaşılan Zorluklara Yönelik Bulgular	75
4.2.8. Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olaylara Yer Verilmesinin Öğrenciler Üzerindeki Etkisine Yönelik Bulgular	77
4.2.9. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Ders Kitaplarında Güncel Olaylara Yer Verilme Durumuna Yönelik Bulgular	79
4.2.10. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Derste Güncel Olayların Öğretimine Yönelik Önerilerine Yönelik Bulgular	80
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	82
SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER.....	82
5.1. Sonuç ve Tartışma.....	82
5.2. Öneriler.....	88
KAYNAKÇA.....	89
EKLER.....	98
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ TEZ DEĞERLENDİRME FORMU	103

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Demografik Bilgileri.....	26
Tablo 2. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Bilgileri.....	27
Tablo 3. Güncel Olayları Takip Etme Sıklığı.....	66
Tablo 4. Güncel Olayları Ders Aşamasında Kullanma Durumları.....	67
Tablo 5. Derste Güncel Olaylara Yer Verme Sıklıkları.....	68
Tablo 6. Derste Karşılaşılan Zorluklar.....	76
Tablo 7. Derste Güncel Olaylara Yer Vermenin Öğrenciler Üzerindeki Etkisi	77
Tablo 8. Ders Kitaplarında Güncel Olaylara Yer Verilme Durumu.....	79

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Güncel Olay Başlıklı Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı.....	19
Şekil 2. Öğrencilerin Güncel Olayları Takip Ettikleri Haber Kaynakları	37
Şekil 3. Güncel Haberlerde En Çok İlgi Çeken Konular	39
Şekil 4. Türkiye Gündemindeki En Önemli Olay.....	42
Şekil 5. Türkiye Gündemindeki En Önemli Kişiler.....	45
Şekil 6. Dünya Gündemindeki En Önemli Olay.....	48
Şekil 7. Güncel Konularla İlgili Yapılan Çalışmalar	52
Şekil 8. Arkadaşlarıyla En Çok Konuştukları Konular.....	55
Şekil 9. Derste Yer Verilmesi İstenilen Konular	58
Şekil 10. Güncel Olayların Öğrenciler Üzerindeki Etkisi	60
Şekil 11. Haber Kaynakları.....	64
Şekil 12. Derste Yer Verilen Güncel Konular	70
Şekil 13. Kullanılan Yöntem ve Teknikler	73

KISALTMALAR

ABD	Amerika Birleşik Devletleri
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
s	Sayfa numarası
Ö	Öğrenci
K	Kadın
E	Erkek
NCSS	National Council for the Social Studies (Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi)
RTE	Recep Tayyip Erdoğan
TV	Televizyon
vs	vesaire
GS	Galatasaray
FB	Fenerbahçe
TDK	Türk Dil Kurumu
TOGG	Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu
Covid-19	Korona virüs
EYT	Emeklilikte Yaşa Takılanlar
LGS	Liselere Geçiş Sınavı

GİRİŞ

İnsanlık tarihi kadar eskiye dayanan eğitim insanlık tarihi boyunca var olmuştur. Modern toplumda eğitimle bağdaşmayan bir insan düşünülemez. Sosyal bilgilerin amacı, iyi insan iyi vatandaş yetiştirmektir. Temeli sosyal bilimlere dayanan sosyal bilgiler dersi, bireyin başta yaşadığı çevre ve sonra dünyayı tanınmasında etkili olan bir derstir. Öğrenciye karşılaşılabilecek sorunlara karşı çözüm önerileri üretmesinde, hayatı tanınmasında sosyal bilgiler dersi yardımcı olacaktır. Çevreye duyarlı, üretken ve etkin bireylerin yetişmesinde öğretmenlere büyük rol düşmektedir. Konularını gündelik hayattan alan sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesi, dersin amaçlarını gerçekleştirmede önemli bir yere sahiptir. Yaşanan olaylardan ve sorunlardan ders alıp ileride yaşanabilecek muhtemel sorunlara karşı tedbirli olmak güncel olayların iyi bir şekilde incelenmesi ile mümkün olacaktır. Yel ve Dönmez (2022) okuldaki öğrenmeyi gerçekleştirmek ve sonrasında kalıcılık sağlamak için günlük hayattan örnekler vererek öğrenme keyifli olmaktadır. Aynı zamanda öğrencinin hayatındaki örneklerle yer vermek derse katılımı da sağlamaktadır ve derse karşı ilgisini arttırmaktadır. Bundan dolayı sosyal bilgiler dersi de hayatla iç içe bir ders olduğu için bu derste günlük yaşamdaki gelişmelere ve güncel olaylara yer vermesi gereken bir derstir. Güncel olayın öğretiminde yakından uzağa ilkesi etkilidir. Sosyal bilgiler dersi diğer derslere nazaran günlük hayattaki olaylara daha çok yer vermektedir. Bundan dolayı sosyal bilgiler dersi daha çok toplumsal konular barındırır. Hem geçmiş hem gelecek hem de bugün arasında bağ kurabilen nitelikli bireyler yetişmesinde sosyal bilgiler dersine ihtiyaç duyulur. Öztürk ve Veziroğlu (2020) problem çözebilen, eleştirel düşünme becerisine sahip bireyler yetiştirmek için derslerde güncel olaylara ihtiyaç duyulmaktadır. Çünkü güncel olay insanların hayatını etkileyen yeni olaylardır. Öğrencileri tartışmaya dâhil etmek ve düşüncelerini kolayca ortaya çıkarabilmenin en etkili yollarından biri müfredata güncel olayları dâhil etmekle mümkün olacaktır (Mysliwiec, vd., 2003). Sosyal bilgiler dersinde güncel olayların müfredata dâhil edilmesiyle öğrencinin okuduğunu anlamasına, kelime dağarcığının gelişmesine, eleştirel düşünmesine ve sözlü ifade becerilerinin gelişmesine katkı sağlar. Ayrıca öğrencilerin okul dışında gördükleri, duydukları haberlere daha dikkat etmelerine ve olayların önemini anlamalarına

fayda sağlayabilir (LeCompte, vd., 2017) . İyi insan iyi vatandaş yetiştirme amacı olan sosyal bilgiler dersi bu amaç doğrultusunda duyarlı bireylere ihtiyacı vardır. Amacını gerçekleştirme yolunda güncel olaylardan faydalanır. Bu sayede daha gerçekçi ve daha duyarlı bireyler yetiştirmesine yardımcı olur (Taşkın ve Memişoğlu, 2019). Sosyal bilgiler dersinde güncel olayların kullanılmasıyla öğrenciler sorunların nasıl ortaya çıktığı, geçmişte yaşanıp yaşanmadığı ve sorunun nasıl çözülebileceği hakkında bilgi sahibi olarak tartışmaya katılabilirler (Smith, 1963). Öğrencilerin yaşadıkları çevrede olan biten olaylar hakkında bilgi sahibi olması ve bunu arkadaşlarıyla tartışabilmesi için güncel olay hakkında yeteri kadar bilgiye sahip olması gerekir (Moffatt, 1957). Sınıfta tartışma ortamı oluşturan öğretmenler, öğrencilerin internet, sosyal medya, basın-yayın organları aracılığıyla veya aileleri ve arkadaşları ile yaptıkları tartışmadan edindikleri bilgileri sınıfa taşıyarak öğrencilerin dikkatlerini derse vermelerine katkı sağlar (Galczynski, vd., 2011). Güncel konuların öğretiminde okullar önemli kurumlardan biridir. Bu görevi gerçekleştirme yolunda sosyal bilgiler dersi önemli bir yere sahiptir. Güncel konuların tartışabileceği en uygun ders sosyal bilgilerdir. Çünkü sosyal bilgiler dersi hayatın içinde olan bir derstir. Öğrencilerin okulda öğrendikleri bilgiyi gerçek hayatta kullanabilmeleri ve güncel olayları takip ederken bilinçli ve dikkatli olmaları sağlanmalıdır (Busey ve Russell, 2016).

BİRİNCİ BÖLÜM

Bu bölümde araştırmanın; problemi, alt problemleri, amacı, önemi, sınırlılıkları, sayıltıları ve araştırmaya özgü tanımlar yer almaktadır.

1.1. Araştırmanın Problemi

Sosyal bilgiler dersinde güncel olayların kullanımına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri nelerdir?

1.2. Alt Problemler

1.2.1. Öğrenci Görüşlerine İlişkin Alt Problemler

- a. Ortaokul öğrencileri güncel olayları hangi kaynaklardan takip etmektedirler?
- b. Ortaokul öğrencilerinin en çok önemsedikleri güncel olay nedir?
- c. Ortaokul öğrencilerine göre Türkiye gündemindeki en önemli güncel olay nedir?
- d. Ortaokul öğrencilerine göre Türkiye gündemindeki en önemli kişi kimdir?
- e. Ortaokul öğrencilerine göre Dünya gündemindeki en önemli olaylar nedir?
- f. Ortaokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yönelik yapılan etkinliklere ilişkin görüşleri nelerdir?
- g. Ortaokul öğrencilerinin arkadaş ortamında en çok konuştukları konular nelerdir?
- h. Ortaokul öğrencilerine göre sosyal bilgiler dersinde hangi güncel konulara yer verilmelidir?
- i. Güncel olayların ortaokul öğrencilerinin gündelik hayatları üzerindeki etkileri nelerdir?

1.2.2. Öğretmen Görüşlerine İlişkin Alt Problemler

- a) Sosyal bilgiler öğretmenlerinin güncel olayları takip ettikleri haber kaynakları nelerdir?

- b) Sosyal bilgiler öğretmenleri güncel olayları ne sıklıkta takip etmektedirler?
- c) Sosyal bilgiler öğretmenleri güncel olayları dersin hangi aşamasında kullanmaktadırlar?
- d) Sosyal bilgiler öğretmenleri derste güncel olaylara ne kadar yer vermektedirler?
- e) Sosyal bilgiler öğretmenleri derste ne tür güncel olaylara yer vermektedirler?
- f) Sosyal bilgiler öğretmenlerinin derste güncel olayları kullanmak için uyguladıkları yöntem ve teknikler nelerdir?
- g) Sosyal bilgiler öğretmenlerinin derste güncel olayları kullanma hususunda karşılaştıkları zorluklar nelerdir?
- h) Sosyal bilgiler dersinde güncel olayları kullanmanın öğrenciler üzerindeki etkisine yönelik öğretmen görüşleri nelerdir?
- i) Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ders kitaplarında güncel olaylara yer verilme durumuna ilişkin görüşleri nelerdir?
- j) Sosyal bilgiler öğretmenlerinin derste güncel olayların öğretimine yönelik önerileri nelerdir?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, sosyal bilgiler dersi alan ortaokul 5., 6. ve 7.sınıf öğrencilerinin ve sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde güncel olayların kullanımına yönelik görüşlerini tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda sosyal bilgiler öğretmenlerinin güncel olayları takip ettikleri kaynakların neler olduğu, güncel olayları ne sıklıkta takip ettikleri, sosyal bilgiler dersinde güncel olayları kullanma durumu ve ne sıklıkta kullanıyor oldukları, sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer verirken hangi yöntem ve teknikleri kullandıkları, derste güncel olaylara ne kadar zaman ayırdıkları, güncel olayları dersin hangi aşamasında kullandıkları, ders kitaplarında güncel olaylara yer verilme durumu, sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer verirken karşılaştıkları güçlükler ve sosyal bilgiler dersinde güncel olayların kullanımına yönelik önerileri ile ortaokul 5., 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin arkadaş ortamında en çok konuştukları konu, güncel olayları takip ettikleri kaynakların neler olduğu, haberlerde en çok ilgilerini çeken konuların neler olduğu ortaokul öğrencilerine göre Türkiye ve Dünya gündemindeki en önemli güncel olayın ne olduğu, Türkiye gündemindeki en önemli kişinin kim olduğu, derste en çok yer verilmesini istedikleri konunun neler olduğu, yaşanan güncel olaylardan nasıl etkilendiklerine dayalı olarak görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Sosyal bilgiler dersi; küçük yaşlardan itibaren kendisine, çevresine, ülkesine faydalı birer yurttaş, hak ve sorumluluklarını bilen bireyler yetişmesini amaçlar. Bu amaçlar doğrultusunda sosyal bilgiler dersinde kalıcı öğrenmeyi ve kazanımlarını gerçekleştirmek için derste güncel olaylardan yararlanmak etkili yöntemlerdendir. Sosyal bilgiler dersi gündelik hayatla yakından ilgili bir derstir. Sosyal bilgiler dersi aracılığıyla hayatın içinden pek çok konu bireye aktarılmaktadır. Diğer derslere göre sosyal bilgiler dersi güncel olaylarla yakından bağlantılı bir derstir. Sosyal bilgiler dersinin öğretiminde güncel olaylardan faydalanılması dersin daha verimli geçmesini ve kalıcı öğrenme sağladığı yapılan çalışmalarla ortaya koyulmuştur. Soyut bilgiden ziyade gündelik hayattan örnekler, somut olaylar dersin daha kolay anlaşılmasının yanı sıra kalıcılık da sağlamaktadır. Bu çalışmayla güncel olayların sosyal bilgiler dersinde kullanımının etkililiğine yönelik öğretmen ve öğrenci görüşleri ile değerlendirilmesi istenmiştir. Bunun yanı sıra konuyla ilgili pek fazla çalışmanın yer almaması çalışmaların sınırlı olması, sosyal bilgiler dersinde güncel olay kullanımına dikkat çekmek ve konuyla ilgili daha çok çalışma yapılmasının gerekliliği ve buna katkı sağlamak bu çalışmayı önemli kılan etmendir. Sosyal bilgiler programdaki becerileri hayatta uygulayabilen; birçok bilim dalı vasıtasıyla edindiği bilgileri ileriki hayatını şekillendirmek için kullanabilen, milli değerlere sahip iyi bir yurttaş yetiştirmek amacıyla geliştirilmiş, kendini değişime açık tutan, dinamik çalışma alanıdır (Şimşek, 2012). Sosyal bilgiler bireylerin çevresine, insanlara gereken önemi gösteren; doğaya değer veren, kendisini yaşadığı toplumun bir parçası olarak gören, yaşadığı çevrenin ve dünyanın ayrılmaz bir parçası olarak gören, çevresiyle sağlıklı etkileşim kurabilen, farkındalık duygusuna sahip bireyler yetişmesini amaçlar. Bu farkındalıkların kazandırılması okul çağlarının ilk yılları başlayarak hayat boyu devam eder. Toplumsal kurallara uyma yolunda rehber, sosyal sorunların çözümü için gerekli bilgi ve becerilerin öğrenciye öğretilmesi ve milli-manevi değerleri sosyal bilgiler dersi kapsamaktadır (Gömleksiz ve Cüro, 2011). Öğrencilere toplumda gerçekleşen olayları bir bütün olarak açıklamayı amaç edinen sosyal bilgiler dersi disiplinler arası yaklaşım benimsemektedir. Yaşamdan örnekler verilerek, güncel olaylardan bahsederek gerçekleşen sosyal bilgiler dersi daha verimli olmaktadır (Mentiş Taş ve Özkara, 2016). Hahn'e (2002) göre güncel olaylar ve tartışmalı konuların sosyal bilgiler müfredatına dâhil edilmesi demokratik yurttaşlık eğitiminin unsuru olarak görülmektedir. Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer verirken öğrencilerin bilgi sahibi olmaları için iyi planlama

yapılmalıdır (Ediger, 2001). Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylardan faydalanırken öğrenciye etkisinin ne olacağı iyi düşünölmeli ve sınıf ortamına getirilen güncel olayın öğrenci seviyesine uygun olmasına dikkat edilmelidir. Ayrıca derste yer verilen güncel olayın konuyla bağlantılı olmasına, güncel olayı öğrencinin anlaması için yeterli zamanın olmasına ve bilginin doğru, güvenilir olmasına dikkat edilmelidir.

Sosyal bilgiler dersi öğrencinin bugünü anlamasında öncelikle geçmiş hakkında bilgi sahibi olmasını ve bundan ders çıkarmasını sağlayarak öğrencinin hem bugünü anlarken geleceğini yönlendirmesini sağlar. Öğrencinin derste edindiğı bilgileri günlük hayatta uygulayabilmesi sosyal bilgiler dersinin amaçları arasında yer almaktadır. Bu amaçları gerçekleştirme yolunda güncel olaylar etkilidir, önemli yere sahiptir (Çelik ve Yıldırım, 2021). Güncel olay, öğrencinin etrafında gerçekleşen olaylardan haberdar olması ve yaşamın bir parçası olmasından dolayı öğretmen açısından öğretimin gerçekleşmesinde kolaylık sağlamaktadır (Yıldırım, 2022). Sosyal bilgiler dersinde güncel olay kullanımı öğrencilerin toplumsal sorunlardan haberdar olmalarını, geçmiş ile bugün arasında bağ kurmalarına yardımcı olmak gibi çeşitli fayda sağlamaktadır (Hackett, 2007; Pescatore, 2007). Bireyin günlük hayata uyum sağlamasında önce yakın çevresinden başlayıp dünyayı tanımada güncel olaylara ihtiyaç duyulur. İnsanın olup biten gelişmelerden haberdar olması gerekir. Hergün yeni gelişmeler yaşanmakta ve toplumu ilgilendiren olaylar meydana gelmektedir. Yaşanan gelişmelerden bilgi sahibi olarak toplumu ilgilendiren güncel olayların analizi doğru yapılmalıdır (Akkan ve Akhan, 2020). Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylardan faydalanmak, öğrencinin edindiğı bir bilgiyi derste arkadaşlarıyla ve öğretmeniyle paylaşması açısından önemlidir. Bu şekilde öğrenciler, bildiklerini kendi aralarında tartışabilir ve analiz edebilirler. Bu noktada sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğrencilerinin yolunu aydınlatması gerekmektedir. Öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmelerine imkân sağlayacak olan öğretmenlerdir. Bu amacı gerçekleştirme noktasında sosyal bilgiler öğretmenlerinin ve ortaokul öğrencilerinin, sosyal bilgiler dersinde güncel olayların kullanımı hususunda görüşleri önemlidir. Sosyal bilgiler dersinde güncel olay kullanımına yönelik çalışmalar da 2007 yılından sonra artış görölmüştür. Ancak sosyal bilgiler öğretiminde güncel olay kullanımına yönelik yapılan çalışmalar arasında 5., 6. ve 7. sınıfı bir arada barındıran hem de öğretmen ve öğrenci görüşlerinin bir arada yer aldığı çalışma bulunmamaktadır (Gürkan, Kanatlı Öztürk ve Kumru, 2020).

1.5. Araştırmanın Sayıtları

1. Araştırmaya katılan sosyal bilgiler dersi alan ortaokul 5., 6., ve 7. sınıf öğrencilerinin ve sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşme formuna verdikleri cevapların içtenlikle olduğu varsayılmıştır.
2. Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin ve ortaokul 5., 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin araştırmada kullanılan görüşme formuna bilinçli bir şekilde cevap vereceği varsayılmıştır.

1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma;

1. Araştırmanın örnekleme Aksaray il sınırları içinde yer 10 ortaokulda öğrenim gören toplam 133 öğrenci ve aynı okullarda görev yapan 20 sosyal bilgiler öğretmeni ile sınırlıdır.
2. Araştırma zaman bakımından 2022-2023 eğitim-öğretim yılındaki ortaokul 5., 6. ve 7. sınıf öğrencileri ve sosyal bilgiler öğretmenleri ile sınırlıdır.
3. Araştırma, veri toplama aracı bakımından ortaokul 5., 6. ve 7. sınıf öğrencilerine 9, sosyal bilgiler öğretmenlerine 10 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formuyla sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Güncel: Güncel sözcüğü Türk Dil Kurumu'nun tanımına göre: günün konusunu oluşturan haber olay şeklinde tanımlanmaktadır. O andaki gelişmelerin tümü, şimdiki, bugünkü her şey güncel tanımına girmektedir.

Güncel Olay: Bireyin yakınında, ülkede ve dünyada meydana gelen toplum, birey ve insanlık için önemli etkilere sahip olan gerçekleşen yeni olayların bütünüdür. Bir olayın güncel olay sayılması için ilk olarak yeni gerçekleşmiş olması ya da etkisi devam ediyor olması gerekmektedir (Demirkaya Gedik, 2008a).

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Sosyal Bilgiler Kavramı

Sosyal bilgiler ABD’ye yapılan göçler sonucu insanlara vatandaşlık bilgisini aşlamak ve topluma ayak uydurmalarını kolaylaştırmak ve toplum anlayışını oluşturmak adına Milli Eğitim Konseyi tarafından oluşturulan bir derstir. Bu ders coğrafya, tarih ve yurttaşlık alanlarından toplumun ihtiyaçları doğrultusunda oluşturulmuştur (Dönmez, 2003). Sosyal bilgiler dersi öğrencilerin başarıya ulaşmasında somut bir dayanak olarak belirtilmese de başarıya ulaşma açısından önemli bir role sahiptir (Demir ve Akengin, 2014). Günümüzde sosyal bilgiler için net bir tanımlama yer almamaktadır. Yapılan alan yazı taramasında sosyal bilgilerin ortak kararlar alınmış net bir tanımı bulunmadığı görülmektedir. Yapılan tanımlamaların genel itibariyle birbirlerini tamamlar nitelikte olduğu görülmektedir. Bir önceki tanımlamada eksikliği gidermek amacıyla yapıldığı düşünülmektedir (Çetinoğlu, 2013). Tanımlamalar konusunda ortak bir görüşe varılamadığı gibi sosyal bilgiler öğretiminde de yöntem, amaç ve içerik açısından da uzun süre uzlaşa sağlanamamıştır. Bu sebeple sosyal bilgiler için pek çok tanım bulunmaktadır. Bunlardan bazıları şöyledir;

“Sosyal bilgiler, pedagojik amaçlarla basitleştirilmiş sosyal bilimlerdir.”(Wesley, 1950’den akt. Açıkalın, 2018). Sosyal bilgiler kavramı; insanın hassasiyetini ve şerefini korumak amacı ile oluşturulan demokratik toplum içinde bireyin rolünü, insan ilişkilerini ve sosyal olayları inceleyen alanları kapsamaktadır (Evans ve Brueckner, 1990, akt. Öztürk, Keskin ve Otluoğlu, 2012). “Sosyal Bilgiler, sosyal kritik konularda vatandaşlık becerilerinin uygulanması amacıyla beşeri ve sosyal bilimler kavramlarının disiplinler arası bir yaklaşımla kaynaştırılmasıdır” (Barth, 1991’den akt. Öztürk, 2012). Akbaşı’ ya (2014) göre sosyal bilgiler, dünyada meydana gelen olayları ve bu olayların meydana gelme sebeplerini açıklayan, vatandaşlık hak ve sorumluluklarını izah eden bilgiler bütünüdür. Devci (2009)’ a göre sosyal bilgiler dersi günlük hayatın içinde olan bir derstir. Sosyal bilgiler dersi tarih, ekonomi, felsefe, coğrafya ve vatandaşlık derslerinden oluşan

disiplinler arası bir derstir. Öztürk (2007)'e göre sosyal bilgiler üretken, problem çözme becerisine sahip iyi vatandaş yetiştirerek ülke şartlarına uyum sağlayabilen ve bu şartların iyileştirilmesi için elde ettiği bilgileri yönlendiren dinamik çalışma alanıdır. Erden (2000)' e göre topluma yararlı bireyler kazandırılmasının amaçlandığı çalışma alanıdır. Yılmaz' a (2010) göre sosyal bilgiler okul programlarında ekonomi, tarih, siyaset bilimi, hukuk, antropoloji, coğrafya ve din vb. disiplinlerin yanında beşeri bilimler ve doğa bilimlerinden yararlanarak sistematik çalışma sağlar (Yılmaz, 2010). Sosyal bilgiler, ilköğretim okullarında iyi vatandaş yetiştirmek amacıyla, öğrencilerin toplumsal bağ kurmalarını sağlayacak bilgi, beceri ve değer kazandırıldığı sosyal bilimlerden seçilmiş bir yaklaşımdır (Erden, 2006). Sosyal bilgiler, toplumsal gerçekliğe dayalı bağ kurma süreci ve bunun neticesinde elde edilen bulgular şeklinde ifade edilir (Ünal, 2012). Sosyal bilgiler dersi hayat ile doğrudan ilgili bir ders olmasının yanı sıra okulda toplumsal hayatla ilgili, bilginin geçmiş halini araştırabilen ve elde ettiği bilgileri kullanabilen bir derstir (Senemoğlu, 2005). Sosyal bilgiler alanında önemli bir yere sahip olan Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi (NCSS) sosyal bilgileri “insanlığın ve sosyal bilimlerin iç içe geçtiği vatandaşlık becerilerini geliştirmek amacıyla oluşturulmuş disiplinler arası bir yaklaşım” şeklinde tanımlamıştır. (NCSS), Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi sosyal bilgilerin doğasını geliştirerek sosyal bilgiler tanımı ortaya koymayı başarmıştır. Sosyal bilgiler eğitimiyle bilgiyi üreten ve uluslararası en büyük kuruluşlardan olan, Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi – NCSS (1993)

Sosyal bilgiler, vatandaşlık özelliklerini öğretmek için sanat, edebiyat ve sosyal bilimlerin disiplinler arası bir yaklaşımla birleştirilmesinden oluşan bir çalışma alanıdır. Okul programı içinde Sosyal Bilgiler, antropoloji, arkeoloji, ekonomi, coğrafya, tarih, hukuk, felsefe, siyasi bilimler, psikoloji, din, sosyoloji ve sanat, edebiyat, matematik ve doğa bilimlerinden uygun ve ilgili içeriklerden süzülen sistematik ve eş güdümlü bir çalışma alanı sağlar. Sosyal bilgilerin temel amacı, birbirlerine bağımlı, dünya çapında, kültürel farklılıkları olan demokratik bir toplumun vatandaşları olarak, kamu yararına bilgiye dayalı, mantıklı kararlar verebilme yeteneği geliştirmek için genç insanlara yardımcı olmaktır.

Sosyal bilgiler eğitiminin amacı, iyi insan, iyi vatandaş yetiştirmektir. Sosyal bilgiler dersi, öğrencileri gerçek hayata hazırlama amacı gütmektedir. Gerçek hayatta olup biten her şey de güncel olaylar kapsamına girmektedir. Bu açıdan bakıldığında, sosyal bilgiler eğitimi alanında güncel olaylar önemli bir yere sahiptir. Sosyal bilgiler; dünü bugünü ve yarını birbirine bağlayan, harmanlayan ve öğrencilere sunan disiplinler arası bir yaklaşımdır. Sosyal bilgiler geçmiş hakkında ders vermenin yanı sıra bireyin bugünü anlaması ve

geleceğini yönlendirmesine, gelecekte karşılaşacağı sorunlara karşı hazırlıklı olmalarına fayda sağlar. Sosyal bilgiler dersinin kazanımlarının amacına ulaşması yolunda öğrencilerin derste öğrendiklerini somutlaştırarak sosyal hayatta kullanmaları önem arz etmektedir (Çelik ve Yıldırım, 2021). Sosyal bilgiler programında zamanla pek çok değişiklik yapılmıştır. Programda değişiklik yapılmasının sebebi içinde bulunduğumuz zamanın ihtiyaçlarıdır. Zaman içerisinde sosyal bilgiler programına yönelik eleştiriler olmuş ve bunun sonucunda sosyal bilgiler programında değişiklikler olmuştur (Öztürk ve Otluoğlu, 2005). İnsanlık tarihinde toplumsal ve bireysel sorunlara çözüm bulma çabaları sosyal bilimler kavramının doğuşunu sağlamıştır. İnsanların toplum içerisinde yaşama ihtiyacı, bazı sorunları da beraberinde getirince, sosyal bilimlere bu sorunları çözme görevi yüklenmiştir (Bilgili, 2008). Sosyal bilimler, toplumu ve insan ilişkilerini inceleyen, birey ve toplum sorunlarına çözüm üreten bilim dallarını içerir. Sosyal bilimlerin ilgilendiği esas konu, gruplar içinde oluşan insan etkinliği, amacı ise, beşerî anlayışın gelişmesidir. Geçmişten günümüze insanın, diğer insanlarla, çevresiyle ve değişik kurum ve kuruluşlarla ilişkilerini inceleyen birçok disiplin bulunmaktadır. Bu disiplinler, sosyal bilimler şemsiyesi altında toplanmaktadır (Dönmez, 2003).

Sosyal bilimlere ait konuları da kapsaması sebebiyle sosyal bilgiler dersi günlük hayatta karşılaşılabilecek her türlü konuyu ele almaktadır. Sosyal bilgiler dersi alışverişte, düğünde, okulda, cenazede günlük hayatın içinde her anında yer alan bir derstir. Bireylerin oluşturduğu toplumların devamlılıklarını sağlamak için toplumun içinde yer alan bireyler birbirleriyle uyum içinde yaşamaları gereklidir. Bireylerin oluşturduğu toplumda uyum içinde yaşayabilmenin gerektirdiği sorumluluk ve bunların sağlanması için yapılan etkinliklerin tümüne vatandaşlık eğitimi denilmektedir. Ortaokulun yanı sıra ilköğretim kademesinde de verilmekte olan sosyal bilgiler dersi vatandaşlık eğitimi konusunda önemli bir yere sahiptir (Sever, 2021). Sosyal bilgilerin amacı global dünyada kültürel farklılıklara sahip demokratik toplum vatandaşı olarak birbirine bağlı doğru kararlar verebilen bireyler yetişmesine yardımcı olmaktır (NCSS, 1993; Aktaran: Doğanay, 2002;16; Öztürk, 2012). Sosyal bilgiler, birden fazla disiplinle ve disiplinler arası bir anlayışla ilköğretim düzeyindeki öğrencilere toplumsal olayları bir bütün halinde açıklamayı amaçlayan yaşamla iç içe bir derstir. Bu nedenle sosyal bilgiler dersinde yaşamın içinden güncel olayların kullanımı dersin etkili ve verimli olmasını sağlayan etmenlerden biridir. Dolayısı ile sosyal bilgiler dersinde güncel olayların kullanımı oldukça önemlidir. Sosyal bilgiler; toplumsal, kültürel ve bireysel olarak kimlik bilincinde olan demokratik yaşam tarzını

benimseyen vatandaş olarak sorumluluklarını bilen ve bunun getirdiği becerilere sahip olmuş etkin birey yetiştirmeyi amaç edinmiştir (Yaşar, 2008). Sosyal bilgiler bireyin dünyaya karşı açılan aydınlanma ve öğrenme yolunda ona rehberlik eden bir fener niteliğindeki önemli ders olmanın yanı sıra bu süreçte parçaları organize etme noktasında yol gösteren bir haritadır (Köksal, 2016). Sosyal bilgiler dersi ilköğretim kademesinden başlayarak yükseköğretim derecesine kadar öğretmen yetiştirme konusunda önemli bir etkiye sahiptir (Akdağ, 2014). İyi insan iyi vatandaş yetiştirme amacı güden sosyal bilgiler dersine vatandaş yetiştirme konusunda önemli roller düşmektedir. Hayat boyu devam eden süreç olan sosyal yaşama uyum toplumun sürekliliğini sağlamanın yanı sıra bireyin sosyal varlık olmasını sağlar. Birey sosyalleşme sayesinde hem temel davranışları öğrenmekte hem de belli idealler edinerek toplumsal değer kazanmaktadır (Ozankaya,2007). Öğrencileri bu amaca ulaştırmada eğitim sistemi ilk olarak temel bilgileri kazandırmak adına ilköğretim programına önce hayat bilgisi dersini eklemiş daha sonra ise sosyal bilgiler dersini koymuştur. Sosyal bilgiler dersi bireyi hayata hazırlamasının yanı sıra hayat boyu karşısına çıkabilecek pek çok sorulara uygun cevap verebilmesini, hayatın içinden örneklerle bu örnekler sayesinde dersler çıkarmasını öğretir ve zamanla bunu hatırlatır (Sözer, 2009).

2.2. Güncel Olay

Güncel olay kavramının anlaşılabilmesi için öncelikle güncel kelimesini tanımını bilmek gerekmektedir. TDK (2023) güncel kelimesini; “günün konusu olan, şimdiki, bugünkü (haber, olay vb.)” şeklinde belirtmiştir. Güncel olay ise güncel kelimesi esas alınarak araştırmacılar tarafından pek çok tanımlamalar yapılmıştır. Güncel olay kavramına ait tanımlardan birkaçı şöyledir; yakın zamanda meydana gelmiş veya geçmişte gerçekleşmiş olan ama hala etkisi devam etmekte olan olaylar güncel olay olarak tanımlanmaktadır (Otto 1957, akt. Bektaş Öztaşkın, 2016). Güncel olaylar yeni meydana gelmiş olan ve şuan da gelişmekte olan haber niteliği taşıyan olaylardır (Smith, 1963; Otto,1995; akt., Gedik, 2010). Yaşam değişkenlik gösteren dinamik bir süreçtir. Bu bağlamda bireyin yaşamı boyunca yakın veya uzak çevresinde sürekli yeni olaylar gerçekleşmektedir. Gerçekleşen her yeni olaydan toplum, birey ve insanlığı etkilemektedir. Bu etkinin kişiden kişiye göre değişiklik gösterdiği yeni olaylara ‘güncel olay’ denilmektedir (Taşkın ve Memişoğlu, 2019). Güncel olay birey ve toplum için önemli olan bireyin yakın çevresinde meydana

gelen yeni olaylardır. Bir olayın güncel sayılabilmesi için sadece yeni gerçekleşmiş olması değil medyada süreklilik sağlayan olaylar da güncel olay kapsamına girmektedir (Gedik, 2010). Bireyin öğrendiği bilgiyi günlük yaşamıyla ilişkilendirmesi, yaşadığı dünyayı anlamlandırabilmesi ve toplumsal uyum sağlaması için kendi ülkesinde ve dünyada meydana gelen gelişmelerden uzak kalmaması gerektiği düşünülmektedir. Bu bağlamda derste güncel olay kullanımı oldukça önemlidir. Güncel olaylar sadece sosyal bilgiler dersinde değil ders içeriği uygun olduğu sürece her derste kullanılabilir. Fakat sosyal bilgiler dersinin amacı iyi insan iyi vatandaş yetiştirmek olduğu için sosyal bilgiler dersinde güncel olay kullanımı açısından elverişlidir. Sosyal bilgiler dersi amacı gereği bireye toplumsal yaşama uyum sağlaması için bireylere yaşamla ilgili temel beceri, bilgi ve değerleri kazandıran bir ders olarak ifade edilir. İnsanın çevresinde ülkesinde veya dünyada meydana gelmiş insanlığı etkileyen yeni gerçekleşmiş olan veya önceden gerçekleşmiş olsa bile etkisi hala devam etmekte olan olaylar da güncel olay kapsamına girmektedir. Güncel olaylar topluma görsel veya yazılı medya yani internet, gazete, televizyon ve dergi aracılığıyla aktarılır. Sosyal bilgiler dersi etkin vatandaş yetiştirme konusunda son derece öneme sahiptir. Sosyal bilgiler dersi çağın gereksinimlerine göre bireyler yetiştirme konusunda güncel olaylardan faydalanmaktadır. Bu açıdan güncel olaylar sosyal bilgiler dersinde önemli bir yere sahiptir. Yaşadığı toplumun ihtiyaçlarına karşılık verebilen bireyler yetişmesi için güncel olayların takibi önemli bir yere sahiptir. Çünkü günümüz sorunlarının farkında olan ve bu sorunlara çözüm arayan iyi insan yetiştirme amacı sosyal bilgiler dersinin amaçları içerisinde yer almaktadır. Günümüzde meydana gelen gelişmelerden haberdar olan birey yetiştirmek için sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilebilir. İlköğretim Sosyal Bilgiler Programı yapısında beceri, kavram, değer ve genel amaç bileşenlerini bulundurarak öğrencilere hem ulusal hem de evrensel düzeyde çeşitli kazanımları kazandırmayı amaçlamaktadır. Program eleştirel düşünme, sorgulama, problem çözme, akıcı ve doğru Türkçe konuşma gibi becerileri, ulaşım, yönetim, laiklik, medya gibi kavramları ve barış, bilimsellik, bağımsızlık, adalet, misafirperverlik gibi çeşitli değerleri içermektedir (MEB, 2005).

Sosyal bilgiler öğrencinin geçmiş ve günümüz arasında bağ kurması sağlamasının yanı sıra günümüzdeki sorunların farkında olma açısından da derste güncel olay kullanımı önemli bir yere sahiptir (Arın ve Deveci, 2008). Çağa ayak uydurabilen nitelikli öğretmenlere ihtiyaç duyulmasının yanı sıra iyi bir sosyal bilgiler öğretimine de gereksinim duyulmaktadır. Sosyal bilgiler eğitiminin ihtiyaçları karşılıklı nitelikte olması

için analiz yapabilen, eleştirel düşünen, karar verebilen, problem çözme becerisine sahip bireyler yetiştirmesi gereklidir (Öztürk ve Veziroğlu, 2020). Sosyal bilgiler dersinde güncel olayların yeri büyüktür. Sosyal bilgiler dersi dünyayı ve hayatı anlamlandırabilmeleri için yaşanan gelişmelerden haberdar olmaları gerekmektedir.

2.2.1. Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Yeri ve Önemi

Sosyal bilgiler öğretim programının geçmişten günümüze kadar tanım, amaç ve işlevinde değişiklikler meydana gelmiştir. 20. yüzyılın başlarında tek disiplinli coğrafya, tarih ve vatandaşlık konularını ayrı ayrı ele alan yaklaşım benimsenirken günümüzde disiplinler arası yaklaşım benimsenmektedir (Bekret, 2019). Sosyal bilgilerin iyi insan yetiştirme amacını gerçekleştirebilmesi açısından öğrencilerin farkındalıklarını geliştirecek kaynaklara yer verilmesi gerekir. Bu kaynaklardan birisi de güncel olaylardır. Sosyal Bilgiler eğitiminde güncel olaylara yer verilmesi öğrencilerin elde ettikleri bilgileri arkadaşlarıyla paylaşımlarına, tartışmalarına ve analiz etmelerine imkân sağlar (Sömen, 2020). Güncel olaylar, dünyada, ülkemizde veya herhangi bir şehirde yakın çevrede gerçekleşmiş olabilir. İnsanlığın etkilendiği her şey haber olma özelliğine sahiptir. Güncel olay ülkede yapılacak olan bir seçim, yakın zamanda meydana gelen bir doğal afet ya da tüm dünyanın etkilendiği bir ekonomik kriz olabilir. Bu örnekler Sosyal bilgiler eğitiminde güncel olaylara örnek olarak kullanılabilir. Güncel olaylar, Sosyal bilgilerin özüne uygun şekilde öğrencilerin sosyalleşmesini sağlayan önemli etmenlerdendir. Güncel olaylar, bireyin uzak-yakın çevresinde yaşanan durumları içeren, bu yönüyle Sosyal bilgiler dersi konularını kapsayan ve ulaşılması güç olmayan kaynaklardır. Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylardan faydalanmak, çocuğun harekete geçmesi ve sosyalleşmelerine imkân sağlar (Sağlamgöncü, 2022).

Günümüzde meydana gelen olayların anlaşılması ve yorumlanması için sadece geçmişteki bilgiler yeterli olmamaktadır. Öğrencinin yaşadığı dönemde ülkesinde ve dünyada meydana gelen gelişmeler hakkında bilgi sahibi olması için öğretim programları öğrenciyi destekler nitelikte olmalıdır. Bu noktada Sosyal bilgiler dersi diğer derslerle karşılaştırıldığında güncel olaylarla alakalı derslerin en başında yer almaktadır. Sosyal bilgiler dersi daha çok toplumu ilgilendiren konuları barındıran bir ders olması bakımından güncel olaylarla bağlantı kurarak öğrenciyi hayata hazırlamaktadır. Sosyal bilgiler dersinin

amacı iyi insan iyi vatandaş yetiştirmektir. Bu amaç doğrultusunda sosyal bilgiler güncel olaylar vasıtasıyla öğrencinin yaşanan gelişmeleri yorumlayabilmesine katkı sağlar.

Bir olayın güncel olay sayılabilmesinde toplum ve birey üzerinde etkisinin olması, yeni gerçekleşmiş veya önceden gerçekleşse bile hala etkinliğinin olması gerekir. Örneğin; 2011 yılının 15 Mart yılında, sınır komşumuz Suriye’de başlayan iç savaşın üzerinden uzun zaman geçmiş olmasına rağmen etkisinin ülkede farklı boyutlarda hissedilmektedir. Güncel olaylar üzerinden zaman geçmiş olsa bile etkisi hala devam ediyorsa güncellikten çıkmaz (Gedik, 2010). Birey olarak vatandaşlık görevimizin içinde yer aldığımız toplum üzerinde etkisi olan olaylardan haberdar olmamız gerektiğidir. Güncel olay, öğrencinin okul dışındaki yaşantıları vasıtasıyla okuldaki etkinliklerden çıkarımlarda bulunmasına imkân tanır. Somut veriler yeni kavramların kolay öğrenilmesine katkı sağlar. Düşünce ile gerçek olan arasındaki farkı kavramaya, vatandaş olarak içinde bulunduğumuz dünya hakkında bilgi sahibi olmamızı, okula karşı ilginin olumlu gelişmesine katkı sağlar. Yaşamın kendisini doğrudan yansıtan güncel olaylar öğrencinin ilgisini derse çekerek derse katılımlarını artırır. Güncel olaylar sayesinde öğrenciler sosyal bilgiler dersinde öğrenme eğlenceli ve zevkli hale gelir. Öğrencini katılımıyla gerçekleşen öğrenme eyleminde etkin öğrenmenin gerçekleşmesinin yanı sıra öğrenilen bilgiler daha kalıcı olur (Gürkan, 2009). Derste güncel olay kullanımının sağladığı bu faydalar öğrenci başarısının artmasına olumlu katkı sağlamaktadır (Deveci ve Arın, 2008). Ortaokul müfredat ve programında güncel olaylar önemli bir yere sahiptir. Güncel olayların önemi değişen topluma ayak uydurmaya çalıştıkça artmaktadır. Güncel olaylara yaşanan gelişmelerden veya olaylardan haberdar olmak denilmesinin yanı sıra ister dünya olayları’denilsin ister ‘güncel tarih’ denilsin hepsinin temelini oluşturmaktadır. Günümüz olaylarının doğru yorumlanabilmesi için sadece geçmişteki olayların anlatılması veya yorumlanması yeterli olmamaktadır. Dünyada meydana gelen olayları arttırmak için çağdaş olayların da incelenmesi gerekmektedir. Yaşanan güncel olaylar dünya ve toplumlar için önemleri etkilidir ona göre değerlendirilmelidir (Moffat, 1957). Toplumlar varlıklarını devam ettirebilmek için yetenekli, bilgili toplumsal değerlere sahip, kuralları bilen ve uyan bireylere ihtiyaçları vardır. Bunlar da eğitim-öğretim sayesinde gerçekleşir. Eğitim kademesinde ilkökul ve ortaokul dersleri arasında yer alan sosyal bilgiler öğrencilere toplumsal hayat için ihtiyaç duyulan değer, bilgi ve becerilerin kazandırılmasında önemli bir yere sahiptir (Eryılmaz ve Çengelci Köse, 2017).

İlkokul ve ortaokul seviyesinde yer alan sosyal bilgiler dersi konularını hayatın içinden alan bir derstir. Öğrencileri hayatta karşılaştıkları veya karşılaşılabilecekleri problemle karşı karşıya bırakarak olaylara karşı şüpheci yaklaşabilmelerini, problem çözebilmelerini, çözüm önerileri geliştirebilmelerini, yeni fikirler ortaya koymalarını, dersteki tartışmalara katılım sağlamalarını grup çalışması yapabilmelerine olumlu katkı sağlar, bu becerilerin kazanılmasında etkilidir. Toplumu ilgilendiren problemlerin sınıf içinde tartışılması, problemlere yönelik karar verme süreçlerinin öğrenmeyle birlikte ilerlemesi eğitimin hedefleri arasında yer alması gerekmektedir (Torun, 2015). Teknolojik ve bilimsel olarak ilerlemiş toplumlar içinde yer alabilmek için nitelikli, rasyonel düşünen bireylere ihtiyaç vardır. Böyle nitelikli bireyler yetişmesinde eğitimcilere büyük sorumluluklar düşmektedir. Geçmişten günümüze kadar alışlagelmiş olan eğitim öğretimin odağına öğretmeni koyan anlayışı terk etmemiz gerekmektedir. Günümüzde eğitilen ve eğitenin bilgi birikiminin artması aralarındaki etkileşim sonrasında oluşur. Eğitim süreçleri boyunca öğrencilerin öğrenecekleri bilgiyi günlük yaşamdan, çevrelerinden edindikleri ve doğuştan getirdikleri yetileri ile ortaya koymaları beklenir (Ünal ve Çelikkaya 2009). Öğrenciler güncel olaylar vasıtasıyla televizyonda haber izleme sosyal medya ve internet üzerinden haberlerin takibini yapabilme becerilerini kazanma ve bunları sürekli uygulayabilir hale gelmektedir. Güncel olaylar öğrencilerin radyodan haber dinlemelerini gazeteden haber okumalarını ve takip etmelerine de imkân sağlar ancak günümüzde güncel olayları takip ettikleri haber kaynakları arasında radyo ve gazetenin yerini daha çok sosyal medya almıştır. Teknolojinin ilerlemesi ve telefon kullanımının artması ile güncel olayları takip etme kaynakları da değişmektedir. Güncel olaylar vasıtasıyla öğrenciler sosyal bilgiler dersi temalarını yaşamın bir parçası olarak görebilirler. İnsanların güncel olaylardan haberdar olmalarını sağlayan çeşitli kitle iletişim araçları mevcuttur. Bunlar arasında gazete, dergi, televizyon, radyo, sosyal medya ve internet yer almaktadır. Ancak bunlar arasında sosyal medya ve internet son zamanlarda hızla artan görsel yazılı kitle iletişim araçları içinde yer almaktadır. İnternet kullanımının artması ve televizyonun yaygınlaşmış olması radyoyu geri plana atmıştır (Akdağ vd., 2014). Sosyal bilgilerin tanımlarına bakıldığında iki ana konu ağır basmaktadır. Bunlardan birincisi sosyalleşme diğeri ise etkin vatandaşlıktır. Toplumla uyumla, sorumluluk sahibi, değerlere sahip çıkan, özgür, toplum yararına öğrenciler yetiştirilmesi, kendini anlatabilen ve nitelikli insan yetiştirmek sosyal bilgiler ve sosyal bilimlerin ortak kazanımlarındandır. Geçmişten günümüze kadar geçen zamanda Türkiye’de yaşanan toplumsal, ekonomik ve politik gelişmeler, darbeler, hukuk

düzenlemeleri, kentleşme, kişi başına düşen gelir seviyesi, iç ve dış göçler gibi konular ders içeriklerini ve müfredatları değiştirmiştir. Doğrudan toplumsal yönü olan sosyal bilgiler dersi açısından toplumu ilgilendiren güncel konular önemli bir yere sahiptir (Bektaş Öztaşkın, 2016). Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylardan faydalanmak öğrenciler üzerinde çeşitli etki etmektedir. Geleceğini şekillendirebilen, eleştiren mevcut durumlar arasında kıyaslama yapabilen, farklı bakış açısına sahip, paylaşımcı bireyler yetişmesine katkı sağlar.

2.2.2. Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olay Kullanımında Öğretmen-Öğrenci Rolü

Sosyal bilgiler dersinde güncel olay kullanımı büyük bir öneme sahiptir. Günlük hayatta yaşanan olaylardan ders alıp bunu tecrübe edebilmek sosyal bilgilerde güncel olayların kullanımı ile mümkündür. Bu görev de sosyal bilgiler öğretmenlerine düşmektedir. Derste güncel olaylara yer vermek öğrencilerin güncel gelişmelerden haberdar olmasını sağlamanın yanı sıra geçmiş ve günümüz arasında bağlantı kurmasına da fayda sağlar. Öğretmen öğrenciyi düşünmeye teşvik etmelidir. Kendi istekleri ile haber bulmalarına, problemleri tartışmalarına ve olaylara farklı açılardan bakmaları için çaba göstermelidir (Nas, 2000). Öğrenciler soyut konuları bazen anlamakta güçlük çekmektedirler. Öğretmene de burada görev düşmektedir. Çünkü soyut bilgileri derste güncel konularla bağlantı kurarak anlamalarına yardımcı olmaktadır. Öğretmen soyut bilgiyi somutlaştırırken görsel ve yazılı materyallerden faydalanabilir. Öğretmenin bir diğer etkinliği de derste güncel konulara yer vererek öğrencilerde farkındalık kazandırmaktır. Derste güncel konulara yer vermek bazen öğrencilerin dikkatini çekmekte ve onların derse karşı olan ilgilerini arttırmaktadır. Sosyal bilgiler dersinde yer verilecek olan güncel olay öğrenci seviyesine uygun olmalıdır. Derste yer verecekleri güncel olayları iyi planlamalı, eğitim etkinliklerini güncel olaylarla bağlantılı olacak şekilde tasarlanıp uygulaması gerekmektedir. Sosyal bilgiler öğretmenleri derste yer vereceği güncel olayı planlarken vereceği örneğin sosyal bilgiler üniteleriyle uyumlu, bağlantılı olmasına dikkat etmelidir (Deveci, 2007). Sosyal bilgiler öğretiminde güncel olaylara yer vermek gerekmektedir (Gündoğan Bayır, 2016). Gelişen teknoloji ile eğitim ortamları da değiştiği için öğretmenler de kendilerini gelişen teknolojiye ayak uyduracak şekilde geliştirmeleri gerekmektedir. Bu sebeple eğitimciler de kendini geliştirerek çağın gerektirdiği becerilere sahip olması gerekmektedir (Yaylak, 2019). Bu sayede sosyal bilgiler öğretmenleri teknolojik ilerlemelere hâkim meydana gelen

yeni olayları takip eden, güncel olayları sosyal bilgiler öğretiminde kullanabilen böylelikle öğrencilerine de farkındalık kazandırabilen öğretmenler ortaya çıkar.

Öğretmenler önemli konu ve olaylar hakkında bilgi sahibi olmak için günlük düzenli bir şekilde köşe yazısı, makale veya araştırma yazısı okuyabilirler. Güncel olaylar zamanla değişime uğramaktadır. Bu sebeple güncel olaylarla ilgili sınıflarda bir pano olmalıdır. Haftanın bir günü belirlenerek bu haftanın ilk, orta veya son günü fark etmeksizin o gün öğrencilerin yardımıyla seçilen güncel olay panoda sergilenebilir ve belirli günlerde değiştirilebilir. Fakat bu bir süre etkin olabilir çünkü öğrenciler güncel olayları hayatın bir parçası olarak görmeye başladıklarında etkinliği azalabilir. Sosyal bilgiler müfredatıyla yaşanan güncel olay bağlantı kurularak öğrencilere aktarılmalıdır. Bu sayede sosyal bilgiler dersi canlılığını yitirmemiş olur. Geçmiş, gelecek ve bugün arasında nasıl bağlantı olduğu bu şekilde gösterilmiş olur. Öğrencinin yakın çevresinde meydana gelen bir sel baskını, deprem veya yaygın haberi, sınav sistemindeki değişimler, hastalıklar derste öğretmenin yer vereceği güncel olaylar arasında olabilir. Sosyal bilgiler öğretmeni derste güncel olaylara yer verirken zamanlamayı ve derse uygunluğunu dikkate almalıdır. Bazı güncel olaylara yer verirken yanlış anlaşılmasını engellemek gerekmektedir öğretmen bu konuda rehber olmalı tartışma ortamını doğru yönetmesi gerekmektedir. Öğretmen öğretim programındaki güncel konularla gerçek hayattaki güncel olaylar birbiriyle bağlantılı olarak öğrenciye aktarılması gerekmektedir. Sosyal bilgiler öğretmeni dersinde yaşanan bir güncel konuyu ele alır ve bunun üzerine öğrencilerin tartışmasına konu hakkında düşüncelerini paylaşmalarına imkân verirse öğrenci davranışında değişiklikler meydana gelecektir (Binbaşoğlu, 2004).

Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer verildiğinde öğrencinin de katılım sağlaması önemlidir. Öğrencinin güncel olaylar hakkında bilgi sahibi olarak farkındalık kazanması; geçmiş, bugün ve gelecek arasında bağlantı kurmasına katkı sağlar. Sosyal bilgiler öğretmenin derste güncel olaylara yer vermesi, öğrencinin de o konuda bilgi sahibi olarak derse katılım sağlaması öğrencinin ifade yeteneğinin gelişmesine ve derse etkin katılım sağlamasına fayda sağlar. Öğrenciler bazı güncel olayları çevresindeki insanlardan arkadaşlarından, annesinden, babasından veya bir öğretmeninden duyabilir.

2.2.3. Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Öğretiminde Kullanılan Materyal, Yöntem ve Teknik

Eğitim öğretimin en önemli unsurlarından biri de eğitim materyalleridir. Materyal kullanımı kolay öğrenmeyi gerçekleştirmesinin yanı sıra yeni edinilen bilgilerin kalıcı olmasına katkı sağlar. Fakat derste kullanılacak olan materyalin dersin amacına, kazanımına uygun olması gerekmektedir. Eğitim materyali zamana uygun olmalıdır. Derste materyal kullanımı çeşitli fayda sağlamaktadır. Yürüdü ve Cımbız (2017) öğretmenlerin daha çok öğretmen merkezli yöntem ve teknik kullandıkları, sınıf içinde öğretim materyallerinden faydalandıkları ve öğretmenlerin ölçme değerlendirme teknikleri konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıklarını belirtmiştir. Öğretmenlerin devamlı anlatım yöntemini kullanmaları öğrenci başarısını olumsuz etkilediği ve okullardaki araç-gereç yetersizliği de öğrenci başarısını olumsuz etkileyen etmenlerdir (Çelik ve Katılmış, 2010).

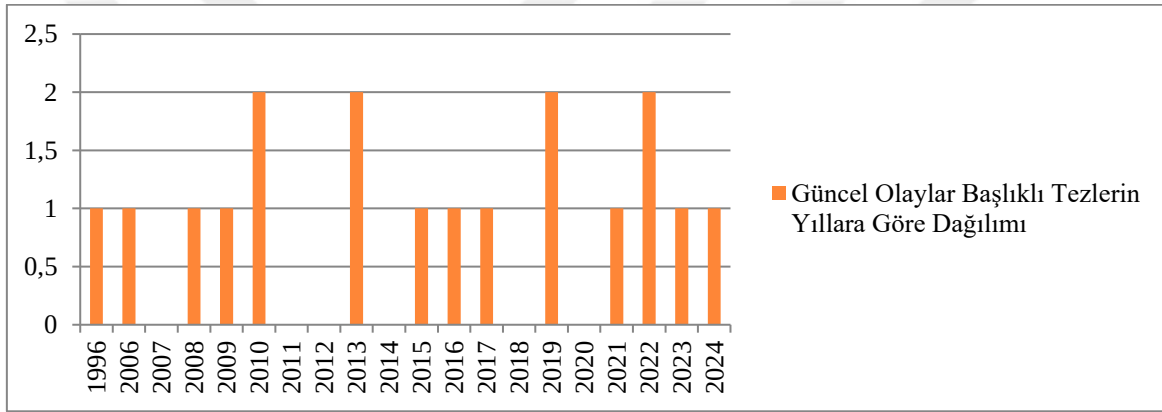
Eğitim ortamında materyal kullanımı kolay öğrenmesinin yanında öğrenilen bilgilerin kalıcı olmasına katkı sağlar. Öğretim materyallerinin amacı öğrenme kaynağı sağlamaktır. Öğretim materyalleri eğitim-öğretimde öğretmenler ve öğrenciler arasındaki etkileşimi kolaylaştırmasının yanı sıra, öğrencilerin öğrenirken farklı öğrenme yollarını bulmalarına, öğrenme deneyimlerini genişletmelerine yardımcı olmaktadır. Eğitim-öğretim materyalleri etkin bir şekilde kullanılırsa öğrencilerin bilgi oluşturmalarına; etkili öğrenme stratejileri, tutum, değerler ve genel beceriler geliştirmelerine yardımcı olarak yaşam boyu öğrenmeye temel hazırlar (Göçer, 2014). Güncel olayların öğretiminde farklı yöntem ve teknikler kullanılabilir. Güncel olayların öğretimi esnasında kullanılacak yöntemin çeşitliliği büyük önem arz etmektedir. Aksu ve Keşan (2011)'a göre öğrenme-öğretme sürecinde öğrencinin gündelik yaşamda gördüğü araç-gereçlerin kullanılması kalıcı öğrenmelerinde etkilidir.

2.3. İlgili Araştırmalar

İlgili alan yazı taraması sonucunda güncel olaylarla ilgili çalışmaların başta sosyal bilgiler dersi olmak üzere diğer alanlarda da güncel olayların öğretim sürecinde kullanılmasına yönelik çalışmaların yetersiz olduğu görülmektedir. Bu kısımda güncel olaylarla ilgili çalışmalara yer verilmiştir.

Olson'un (1984) araştırmasında gazeteyi kullanan öğretmenlere anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin gazeteyi kısa ünitelerde kullandıkları, gazeteyi iyi bir materyal olarak gördükleri ve gazete kullanımının öğrencilerde olumlu değişiklik sağladığı

belirlenmiştir. Houstonn (1992) “İlköğretim Başarısında KANAL 1’deki Haberler” başlıklı çalışmasında sınıfta gerçekleşen tartışmalarda televizyon haberlerinin kullanıldığı ve kullanılmadığı sınıflar arasında güncel bilgilerin farklılık gösterme durumlarının araştırılması amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda sınıf ortamında gerçekleşen tartışmalara katılan sınıf ile katılmayan sınıf arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Lentnek’in (1997) çalışmasında, gazete kullanılmasıyla gerçekleştirilen öğretimin 5.sınıf öğrencilerinin eleştirel düşünme becerisi ve güncel olay bilgileri üzerindeki etkisinin araştırılması amaçlanmıştır. Araştırmada gazete kullanılan deney grubunun kontrol grubuna göre eleştirel düşünme ve anlama becerilerinde olumlu yönde değişiklikler meydana gelmiştir.

Şekil 1. Güncel Olay Başlıklı Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Şekil 1’de Türkiye’deki Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi ana sayfasında tez adına göre “Güncel Olaylar” ifadesi yazılarak ulaşılan lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı görülmektedir.

Güncel olaylar alanında ilk çalışma 1996 yılında gerçekleşmiştir. Fakat güncel olaylarla ilgili olan 1996 yılındaki tez sosyal bilgilerle alakalı değildir fen bilimleri ile alakalıdır. Sosyal bilgilerle alakalı ilk tez çalışması 2006 yılında hazırlanmıştır. 2013 ve 2019 yıllarında yazılan tez sayısında artış görülmüştür. 2011, 2012, 2018 ve 2020 yıllarında güncel olaylarla ilgili tez çalışmasının bulunmadığı tespit edilmiştir. Güncel olaylarla ilgili yapılan tezlerin sayısının sınırlı olduğu görülmektedir. Yapılan 18 tez çalışması içerisinde sadece dört tanesi doktora tezidir.

Arın (2006) tarafından hazırlanan çalışmada, sosyal bilgiler dersinde güncel olaylar kullanılan dersin geleneksel yöntem ile yapılan derse göre öğrenci başarılarının daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Sosyal bilgiler dersinde güncel olayların geleneksel

yönteme göre öğrencilerin hatırd tutma düzeylerine etkisinin daha fazla olduğu sonucuna varılmıştır. Güncel olayların kullanımı konusunda olumlu öğrenci görüşleri elde edilmiştir. Güncel olay kullanımı konusunda öğrenci görüşleri güncel olayların zevkli ve kalıcı öğrenme sağladığı, Türkiye’de ve dünyadaki gelişmeleri öğrenip takip ederek bunun neticesinde düşünme becerilerinin geliştiğini söylemektedirler.

Gedik (2008) tarafından hazırlanan doktora tezinde, öğrencilerin kitle iletişim araçlarını kullanma seviyelerinin çeşitli kriterlere göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmada kız öğrencilere göre erkek öğrencilerin kitle iletişim araçlarını kullanma düzeyleri daha fazla bulunmuştur. Ayrıca ekonomik düzeyi yüksek öğrencilerin ekonomik geliri düşük olan öğrencilere göre kitle iletişim araçlarını kullanma düzeylerinin daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin ilgilendikleri güncel konuların başında; gündemdeki kişiler, siyasi konular ve siyasetçiler gelmektedir. Araştırmaya katılan öğrenciler, gelecekteki en önemli sorunun kuraklık olduğunu belirtmişlerdir. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde kitle iletişim araçlarını yeteri kadar kullanmadıkları, sosyal bilgiler dersinde güncel olaylardan yeterince faydalanmadıkları 5., 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin kitle iletişim araçlarını kullanma düzeyleri diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur.

Gürkan’ın (2009) tez çalışmasında, araştırmaya dâhil olan öğretmenlerin çoğunluğu öğrencilerin derste öğrendikleri ile güncel olayların arsında bir bağ olduğunu, öğrencinin gündelik hayat ile bağ kurmasına yardımcı olduğunu, derste bilgileri soyut kalmaktan çıkartarak somutlaştırdığı düşünülmektedir. Ayrıca öğretmenler Sosyal bilgiler dersinde konuyu örneklendirmek amacıyla güncel olaylardan faydalandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin daha çok gündelik hayattan örnekler vermeye çalıştıkları şiddetten uzak örnekler vermeye çalıştıkları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin güncel olayları ele alma sürecinde bazı sıkıntılar ile karşılaştıkları söylenmiştir. Örneğin öğrencinin ilgisizliği, dersi yetiştirememe sorunu, ailenin ilgisizliği, kalabalık sınıfların olması bunlardan bazılarıdır. Araştırmaya dâhil olan öğretmenlerin çoğunluğu dersinde soru-cevap tekniği, örnek olay ve tartışma yöntemlerini kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Sonuca bakıldığında sosyal bilgiler öğretmenlerinin derste güncel olaylardan faydalandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Gürdoğan Bayır (2010)’ın tezinde, sosyal bilgiler dersinde güncel olaylardan faydalanılan ders ile güncel olaylardan faydalanılmadan yapılan öğretimde öğrenciler arasında farklılıklar oluştuğu bulunmuştur. Güncel olaylardan yararlanarak yapılan sosyal bilgiler

dersi deney grubu öğrencilerinin güncel olaylardan faydalanmadan yapılan kontrol grubu öğrencilerine göre yorumlama, çıkarımda bulunma, değerlendirme ve analiz becerileri açısından deney grubu lehine anlamlı farklılık bulunmaktadır. Derste güncel olaylardan faydalanılması bakımından öğrenciler olumlu düşüncelere sahip oldukları sonucuna ulaşmıştır. Güncel olaylardan yararlanarak yapılan sosyal bilgiler dersinin dersi eğlenceye hale getirdiği, derse karşı ilgi uyandırdığı ve başarının artmasında yardımcı olduğu görüşünü belirtmişlerdir. Öğrencilerin güncel olay tanımları yaşanan olaylar, üzücü ve eğlenceli haberler ve yeni haberler şeklindedir. Güncel olayların sadece sosyal bilgiler dersinde değil İngilizce, Türkçe, fen ve teknoloji derslerinde de kullanılabileceği görüşünü belirtmişlerdir. Haber okuma haber bulma, haber inceleme, haber haritası, haberi canlandırma gibi güncel olayların kullanımına dair olumlu ve olumsuz düşüncelerini söylemişlerdir. Güncel olaylardan yararlanma sürecinde hem öğrenci hem de öğretmen açısından sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Zemin (2013) tezinde, güncel olaylardan yararlanarak yapılan Sosyal bilgiler dersin öğrencilerin akademik başarılarına katkı sağladığı, geleneksel yöntemin güncel olaylar kadar etkili olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Güncel olayların kullanıldığı Sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin hatırlama düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Güncel olaylara yönelik öğrenci düşünceleri olumludur. Güncel olayların farkındalıklarını arttırdığını ve zevkli öğrenme sağladığı düşünmektedirler.

Akdaş (2013) tezinde, güncel olaylardan faydalanılarak hazırlanan programın öğretmen kılavuz kitabına göre yapılan derse göre öğrencilerde karar verme becerisinin arttığı sonucuna ulaşmıştır. Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylardan faydalanmak, öğrenciler üzerinde karar verme becerilerinin gelişimine olumlu katkı sağlamaktadır.

Eryılmaz'ın (2015) tezinde, öğrencilerin güncel olaylardan yararlanarak yapılan sosyal bilgiler dersi açısından olumlu görüş belirttikleri sonucuna ulaşmıştır. Katılımcılar, güncel olaylar kullanılarak yapılan sosyal bilgiler dersinde sosyal problemlere karşı farkındalık kazandıklarını, kendilerinde davranış değişikliği meydana getirdiğini ve bilinçlendiklerini dile getirmişlerdir.

Batti'nin (2016) tezinde, sosyal bilgiler dersinde güncel olaylardan faydalanmanın öğrencilerin akademik başarılarını arttırdığının, barış değer seviyelerinin artmasını sağladığını sonucuna ulaşmıştır. Öğrencilerin derste güncel olay kullanımına yönelik olumlu düşünceye sahip oldukları ve destekledikleri sonucuna ulaşmıştır.

Bozkurt (2017), öğretmenlerin çoğu ders kitaplarında güncel olaylara yer verilmesine olumlu baktıkları sosyal bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara daha fazla yer vermenin faydalı olacağı, kitapları daha zevkli hale getirerek öğrencilerin dikkatini çekme ve konunun daha iyi anlaşılması bakımından faydalı olacağı şeklinde düşündükleri sonucuna ulaşmıştır. Güncel olaylara yönelik sosyal bilgiler kitaplarında yer alan bazı bilgilerin güncelliğini yitirdiğini yeteri kadar anlaşılır ve açık olmadığı öğrencide ilgi uyandırmadığını yeteri kadar kapsam geçerliliğine sahip olmadığı öğretmenler ve öğrenciler tarafından tespit edilen eksikliklerdir. Öğrencilerin pek çoğunun dünya gündemiyle ülke gündemini takip ettikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin güncel olaylardan sosyal bilgiler dersinde faydalanılmasına yönelik olumlu düşünceye sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Güncel olaylara ders kitaplarında daha fazla yer verilmesinin gerekliliği dile getirilmiştir.

Memişoğlu ve Güçin'in (2017) 'Sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerine göre güncel konuların öğretimi' başlıklı çalışmasında güncel olayların öğretiminde sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma 12 sosyal bilgiler öğretmeni ile gerçekleştirilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Çalışma sonucunda öğretmenlerin sosyal bilgiler dersinde güncel olayları tamamlayıcı olarak gördükleri, derste güncel olaylara yer verirken en çok soru- cevap ve tartışma yöntemlerini kullandıkları belirlenmiştir. Ayrıca öğretmenlerin güncel olayların öğrencileri hayata hazırladığını belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Dinç ve Acun'un (2017) 'Sosyal Bilgiler Dersinde Ekonomi ve Sürdürülebilir Kalkınma ile İlgili Konuların Öğretiminde Güncel Olayların Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri' adlı çalışmasında ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma konularının sosyal bilgiler dersinde güncel olayların nasıl ve hangi amaçla kullanıldığına yönelik öğretmen görüşlerini belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışma Uşak ve Aydın illerinde görev yapan 13 sosyal bilgiler öğretmeni ile yürütülmüştür. Araştırma sonucunda sosyal bilgiler öğretmenlerinin sürdürülebilir kalkınma ve ekonomi konularının öğretiminde güncel olayları kullanmaya önem verdiklerini ve güncel olaylardan faydalandıkları belirlenmiştir. Akkan'ın (2019) tez çalışmasında, araştırmaya katılan 60 sosyal bilgiler öğretmen adayının 46 tanesinin belirttiği güncel olay sosyal bilgilerle bağlantılı bulunmuştur. Güncel olaylar ile sosyal bilgiler arasında ilişki kurma bakımından ulaşılan sonuçlar erkek katılımcıların lehine bulunmuştur.

Bekret'in (2019) tezinde; güncel olayların incelendiği kanıt temelli süreçte öğrencilerin mutlu oldukları, dersi iyi anladıkları, dersin eğlenceli geçtiği, öğrenmelerinin kolay olması ve böylece zamandan tasarruf ettikleri, yorumlama becerilerinin geliştiği, yaratıcılıklarının geliştiği, kendilerini ifade etmede güçlük çekmedikleri, ifade becerilerinin geliştiği, derse katılımlarının arttığı görüşleri dile getirilmiştir. Öğretmenlerden gelen görüşler de, kanıt temelli güncel olaylardan faydalanmanın öğrenciler üzerinde olumlu etki sağladıkları yönündedir.

Erdem'in (2021) tezinde, sosyal duyarlılığa güncel olayların etkisi belirlenememiştir. Kız öğrencilerin sosyal duyarlılıklarının erkek öğrencilere göre daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sınıfta güncel olayların konuşulmasının, öğrencileri pozitif yönde etkilemesinin yanında somut öğrenmeye katkı sağladığı sonucuna varılmıştır.

Sağlamgöncü'nün (2022) tezinde sosyal bilgiler dersinde aktif öğrenme teknikleriyle güncel olay öğretiminin sağlanması sonucu öğrencilerin derse aktif bir biçimde katılmalarını, güncel olaylara ilgi duymalarını ve bilgi, beceri ve değer kazanmalarını sağladığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Dönmez'in (2022) tezinde çocuk haklarının öğretiminde güncel olayların kullanıldığı deney ve kontrol grubu arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Katılımcıların son test puanlarına bakıldığında deney grubunun lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Çocuk haklarının öğretilmesinde güncel olaylardan faydalanan deney grubunda çocuk haklarına dair bilgilerinde önemli farklılıklar görülmüştür. Deney grubu öğrencilerinin yapılan deneyden memnun oldukları bu sayede haklarının farkına vardıkları, uygulama süresince kendilerini iyi hissettikleri belirlenmiştir. Deney grubu sınıf öğretmenlerinin görüşlerine bakıldığında uygulama süresince kendilerini iyi hissettikleri, uygulamada kullanılan yöntem ve tekniklerin etkileyici olmasının yanı sıra çocuk hakları öğretimine farklı bir boyut getirdiğini belirtmişlerdir. Çocuk hakları öğretiminde karşılaşılan sorunları somutlaştırarak, çocuk hakları eğitiminin daha işlevsel olmasına katkı sağlamıştır.

Demirezen' in (2023) 'Güncel olaylar öğretiminde salgın hastalıklar ve Covid-19 pandemisi örneği' adlı çalışmasında sosyal bilgiler öğretmenlerinin COVID-19 pandemisi ve salgın hastalıklar bağlamında güncel olayların öğretime ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma 12 sosyal bilgiler öğretmeni ile gerçekleştirilmiş ve nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda sosyal bilgiler öğretmenlerinin

derste güncel olayları kullanmaya önem verdiklerine, derste tarihten örneklerle salgın hastalıklara değinilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Bayram'ın (2024) doktora tezinde 6. sınıf sosyal bilgiler dersinde güncel olay kullanımının öğrencilerin ekolojik vatandaşlık başarı düzeyine etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma 2022-2023 eğitim ğretim yılında 6.sınıfta öğrenim gören 37 ğrenci ve 1 sosyal bilgiler ğretmeni ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada gömülü desen kullanılmıştır. Araştırma sonucunda sosyal bilgiler dersinde güncel olay kullanımı öğrencilerin ekolojik vatandaşlık başarı düzeylerini arttırdığı belirlenmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın; modeli, örnekleme, veri toplama araçları, veri toplama araçlarının uygulama süreci, verilerin toplanması ve elde edilen veri analizinin nasıl yapıldığına dair açıklamalar yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ve ortaokul 5., 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde güncel olayların kullanımına yönelik görüşlerinin belirlenmesinin amaçlandığı bu araştırmada, nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada, sosyal bilgiler öğretmenlerinin ve ortaokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde güncel olayların kullanımına yönelik görüşleri alınacağı için nitel bir çalışma olup araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından katılımcılara çalışma konusu hakkında açıklama yapılmıştır. Çalışmayla ilgili katılımcıların gerçekçi cevap vermeleri ve kendilerini rahat hissetmeleri açısından görüşme öncesi çalışmada kişisel bilgilere yer verilmeyeceği konusunda açıklama yapılmıştır. Yanlış anlaşılmayı önlemek için sorulara verilen cevapların sadece araştırmada kullanılacağını konusu üzerinde durulmuş ayrıca öğrencilere sorulara doğru cevap aranmadığı herkesin cevabının çalışma açısından önemli olduğu konusunda bilgilendirilmede bulunulmuştur. Nitel araştırma sürecinde araştırmacılar dinamik ve esnek çalışma imkânı bulurlar. Araştırmacının araştırmanın her basamağında yeni yaklaşımlar ve yöntem geliştirebilmesini ve düzenleme yapabilmesini ifade eden esneklik, nitel araştırmanın temel özelliklerindendir (Merriam, 1998). Nitel araştırmada bilginin evrensel boyutu ve genellenmesinden ziyade, bilginin derinmesine ve detaylı incelenen olguyu iyi bir şekilde ifade edilmesini konu edinir (Şimşek ve Yıldırım, 2011).

3.2. Araştırmaya Katılan Öğretmenler ve Öğrenciler (Çalışma Grubu)

Araştırmanın örneklemini Aksaray’da bulunan ortaokullar arasından basit tesadüfî örnekleme yöntemiyle seçilen 20 sosyal bilgiler öğretmeni ve 5., 6. ve 7.sınıf öğrencilerinden oluşan toplam 133 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenler 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Aksaray’da görev yapmakta olan sosyal bilgiler öğretmenleridir. Öğrenciler ise 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Aksaray’da öğrenim gören 5., 6. ve 7.sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Çalışma grubunda yer alan öğretmenler ve öğrenciler aynı okullardan seçilmiştir. Çalışma gönüllü olan öğretmenler ve öğrenciler ile gerçekleştirilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Demografik Bilgileri

Değişkenler	Kategoriler	N	Toplam
Cinsiyet	Kadın	11	20
	Erkek	9	
Bölüm	Sosyal Bilgiler	13	20
	Tarih	7	
Meslekte Hizmet yılı	5-10 yıl	3	20
	10-15 yıl	5	
	15-20 yıl	4	
	20-25 yıl	5	
	25-35 yıl	3	
	Cahit Zarifoğlu Ortaokulu	2	
Görev Yapılan Okul	Çavdarlılar Ortaokulu	1	20
	Gazipaşa Ortaokulu	2	
	Kılıçarslan Ortaokulu	1	
	Mehmetçik Ortaokulu	2	
	Necip Fazıl Kısakürek Ortaokulu	2	
	Nuray Kaya İmam Hatip Ortaokulu	3	
	Saadet Güney İmam Hatip Ortaokulu	2	
	Taptuk Emre Ortaokulu	3	
	Yavuz Sultan Selim Ortaokulu	2	

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Bilgileri

Değişkenler	Kategoriler	N	Toplam
Cinsiyet	Kadın	78	133
	Erkek	55	
Telefon Kullanma Durumu	Evet	83	133
	Hayır	50	
Sosyal Medya Hesabı	Var	73	133
	Yok	60	
Okul	Cahit Zarifoğlu Ortaokulu	13	133
	Çavdarlılar Ortaokulu	9	
	Gazipaşa Ortaokulu	13	
	Kılıçarslan Ortaokulu	13	
	Mehmetçik Ortaokulu	12	
	Necip Fazıl Kısakürek Ortaokulu	12	
	Nuray Kaya İmam Hatip Ortaokulu	13	
	Saadet Güney İmam Hatip Ortaokulu	13	
	Taptuk Emre Ortaokulu	20	
	Yavuz Sultan Selim Ortaokulu	15	
Sınıf	5	40	133
	6	45	
	7	48	

Araştırmaya katılan okullardaki öğretmenlerin cinsiyet dağılımı görebilmek için görüşme formunun ilk kısmındaki demografik sorularda “Cinsiyetiniz” sorusu yer almaktadır. Araştırma kapsamındaki 20 sosyal bilgiler öğretmeninden 11 tanesi kadın 9 tanesi erkektir.

Araştırmaya katılan okullardaki öğretmenlerin meslekteki hizmet süresi dağılımını görebilmek için görüşme formunun ilk kısmında demografik sorular arasında “Meslekteki hizmet yılınız” sorusu yer almaktadır. Katılımcıların hizmet sürelerinin çeşitlilik gösterdiği anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşme formunun ilk kısmındaki demografik sorular arasında yer alan “Mezun olduğunuz bölüm” sorusu yer almaktadır. Görev yapmakta olan sosyal bilgiler öğretmenlerinin mezun oldukları bölümler arasında

sosyal bilgiler öğretmenliği (13 kişi), tarih bölümü (7 kişi) yer almaktadır. Meslekte uzun zamandır öğretmenlik yapan katılımcıların tarih bölümünden mezun oldukları görülmektedir. Sosyal bilgiler öğretmenliği bölümünden mezun olan öğretmen sayısı tarih bölümüne göre daha fazladır. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin mezun oldukları bölüm tarih ve sosyal bilgiler arasında değişkenlik göstermektedir. Araştırmaya katılan 20 sosyal bilgiler öğretmeni arasından tarih ve sosyal bilgiler dışında başka bir bölümden mezun olan öğretmene rastlanmamıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin araştırma kapsamındaki görüşme sorularının başında yer alan demografik bilgilere yönelik sorular arasında yer alan “Cinsiyetiniz” sorusu yer almaktadır. Seçilen öğrenciler arasında kız öğrenci sayısının erkek öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin araştırma kapsamındaki görüşme formunun ilk kısmında yer alan demografik bilgilere yönelik sorulardan “ telefon kullanıyor musunuz? ” sorusuna verilen cevaplar Tablo 2’ye yansıtılmıştır. Tablo 2’ye bakıldığında seçilen öğrenciler arasından 83 kişi “ evet ” cevabı verirken 50 kişi “ hayır ” cevabını vermiştir. Verilen cevaplara bakıldığında cep telefonu kullanan öğrenci sayısı kullanmayan öğrenciye göre daha fazladır. Araştırmaya katılan katılımcıların yarıdan fazlası cep telefonu kullanmaktadır. Cep telefonu kullanma oranı sınıf seviyesi yükseldikçe artmaktadır. Katılımcılar arasında 7. sınıf öğrencisi 48 kişiden 36 tanesi cep telefonu kullandığını belirtmiştir. Araştırmaya katılan 40 tane 5. sınıf öğrencileri arasından 21 kişi cep telefonu kullandığını belirtmiştir. Bu sayılar oranlandığında sınıf seviyesi arttıkça cep telefonu kullanan öğrenci sayısının da arttığı görülmektedir. Sınıf seviyesi ile cep telefonu kullanma oranı arasında doğru orantı bulunmaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin araştırma kapsamındaki görüşme formunun ilk kısmında yer alan demografik bilgilere yönelik sorulardan “Sosyal medya hesabınız var mı? ” sorusu yöneltirilmiştir. Verilen cevaplar doğrultusunda Tablo 2 ortaya konulmuştur. Tablo 2’ye bakıldığında seçilen öğrenciler arasından 73 kişi “ evet ” cevabı verirken 60 kişi “ hayır ” cevabını vermiştir. Verilen cevaplara bakıldığında sosyal medya hesabı olan öğrenci sayısı hesabı olmayan öğrenciye göre daha fazladır. Araştırmaya katılan katılımcıların yarıdan fazlasının sosyal medya hesabı bulunmaktadır. Telefon kullanmasına rağmen sosyal medya hesabı olmayan öğrenci sayısı 10 kişidir. Cep telefonu kullanmayan 50 öğrenci var iken 73 kişinin sosyal medya hesabı bulunmaktadır. 23 öğrenci cep telefonunun olmamasına

rağmen sosyal medya hesabı bulunmaktadır. Sosyal medyalarına aile bireylerinin veya arkadaşlarının telefonlarından erişim sağladıkları düşünülmektedir. Cep telefonu olmamasına rağmen sosyal medya hesabı olan öğrenci sayısı telefonu olmasına rağmen hiçbir sosyal medya hesabı bulunmayan öğrenci sayısından daha fazladır. Bu oran bize günümüzde sosyal medya kullanımının ne kadar yaygın olduğunu göstermektedir.

3.3. Veri Toplama Süreci

Araştırmada kullanılacak veriler için ilk olarak ayrıntılı bir şekilde literatür taraması yapılmıştır. Bu bölümde veri toplama araçlarına ve veri toplama sürecine ilişkin bilgiler sunulmuştur.

3.3.1. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak derinlemesine bilgi elde etmek amacıyla görüşme yöntemi tercih edilmiştir. Çalışmada iki ayrı yarı yapılandırılmış görüşme formu ile veriler toplanmıştır. Araştırmacı tarafından literatür incelemesi sonrası araştırmanın amacına uygun açık uçlu sorular oluşturulmuştur. Hazırlık sonrası farklı üniversitelerde alanında çalışan öğretim üyelerinin görüşlerine başvurulmuştur. Öğretim üyesi olarak görev yapan farklı unvanlara sahip 5 alan uzmanı kişiden görüş alınarak gelen dönütler neticesinde geliştirilen sosyal bilgiler öğretmenlerine 10, ortaokul öğrencilerine yönelik 9 sorudan oluşan iki tane yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır.

Miles ve Huberman'ın (2015) güvenilirlik formülü;

‘Görüş birliği / toplam görüş birliği + görüş ayrılığı sayısı’ kullanılmıştır.

Uzmanlardan gelen dönütlere göre soruların uyum yüzdesi 0.93 olarak bulunmuştur. Öğretmenlere ve öğrencilere yönelik hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formları iki bölümden oluşmaktadır. Öğrenci ve öğretmenlere hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formlarının ilk bölümünde çalışmanın yapılış amacı ve araştırmacı hakkında bilgilere yer verilmiştir. Görüşme formunda yer alan sorulara bakıldığında soruların açık uçlu sorular olduğu görülmektedir. Çünkü çalışma nitel bir araştırma olduğundan veri toplama sürecinde önceden belirli cevapların vermiş olduğu dayatmayı ortadan kaldırmayı amaçlar (Patton, 2015). Ayrıca açık uçlu sorular araştırmacının keşfetme ve elde edilen verilerden yola çıkarak kuram oluşturmaya imkân sağlar (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Ortaokul

öğrencilerine yönelik hazırlanan 9 tane açık uçlu sorularla ‘öğrencilerin güncel olayları takip ettikleri haber kaynakları, sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilme durumu, öğrencilerin gündeminde neler olduğu, haberlerde en çok ilgilerini çeken konu, sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yönelik ne tür çalışma yapıldığı, öğrencilere göre Türkiye ve dünya gündemindeki en önemli güncel olay, Türkiye gündemindeki en önemli kişi ve öğrencilerin yaşanan olaylardan nasıl etkilendikleri’ belirlenmeye çalışılmıştır.

Sosyal bilgiler öğretmenlerine yönelik hazırlanan 10 tane açık uçlu soru içeren yarı yapılandırılmış görüşme formunda ‘sosyal bilgiler öğretmenlerinin güncel olayları takip ettikleri kaynaklar, güncel olayları takip etme sıklıkları, güncel olaylara dersin hangi aşamasında yer verdikleri, derste güncel olaylara yer verirken kullandıkları yöntem ve teknikler, sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara ne kadar süre ayırdıkları, sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer verirken karşılaştıkları güçlükler, derste güncel olaylara yer vermenin öğrenciler üzerindeki etkisi, ders kitaplarında güncel olaylara yer verilme durumu ve derste güncel olay kullanımına yönelik önerileri’ belirlenmeye çalışılmıştır.

Aksaray Valiliğinden alınan 31/05/2023 tarihli onayla yarı yapılandırılmış görüşmeler Aksaray ilinde bulunan seçilen 10 ortaokulun 5. 6. ve 7.sınıf öğrencileri arasından seçilen toplam 133 öğrenci ve aynı okullarda görev yapmakta olan toplam 20 sosyal bilgiler öğretmeni ile yapılmıştır. Genel olarak bu çalışma toplam 153 katılımcı ile gerçekleştirilerek görüşleri alınmıştır. Araştırma nitel araştırma yöntemi desenlerinden durum çalışması ile desenlenmiştir. Araştırmada iki farklı yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Bu amaç doğrultusunda sosyal bilgiler dersi alan ortaokul 5., 6. ve 7. sınıf öğrencileri ile sosyal bilgiler öğretmenleri ile görüşme planlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmadan önce alan taraması yapılarak bilgi edinilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formlarının hazırlanmasında beş alan uzmanının görüşleri dikkate alınarak görüşme formundaki sorular düzenlenmiştir. Soruların konuya uygunluğunu değerlendirmek amacıyla alınan uzman görüşleri sonrasında sorulara son şekli verilmiştir. Böylece yarı yapılandırılmış görüşme formları hazır edilmiştir. Sosyal bilgiler öğretmenleri ve sosyal bilgiler dersi alan ortaokul 5., 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin derste güncel olayların kullanımına yönelik görüşlerini belirlemeye yönelik öğrencilere 9 tane öğretmenlere de 10 tane olmak üzere toplamda 19 tane açık uçlu sorudan oluşan 2 farklı yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır (EK 1 ve EK 2).

3.4. Araştırma Sürecinde Uygulanan İşlemler

Araştırmaya başlamadan önce araştırmanın yapılacağı farklı ekonomik düzeye, sosyal ve kültürel yapıya sahip 10 tane ortaokul belirlenerek, araştırmaya katılım sağlayacak sosyal bilgiler dersi alan ortaokul öğrencileri ile bu okullarda görev yapmakta olan sosyal bilgiler öğretmenleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bunun yanı sıra araştırmanın yöntemi, araştırmanın modeli ve veri toplama araçları belirlenmeye çalışılmıştır. Bu uygulamaların yapılacağı okullar için izin işlemlerinin gerçekleşmesi için Aksaray İl Millî Eğitim Müdürlüğü ile gerekli resmî yazışmalar başlatılmıştır (EK 3). Bu çalışmaya seçilen 10 tane ortaokuldan 20 sosyal bilgiler öğretmeni ile yine bu okullarda eğitim gören 5., 6. ve 7. sınıflarda eğitim gören 133 ortaokul öğrencisi katılmıştır. Görüşmeler 31/05/2023 tarihinde başlayarak, 15/06/2023 tarihinde sona ermiştir. Görüşmelerin eğitim öğretim yılı bitmeden tamamlanması amaçlanmıştır. Çünkü araştırma yarım kaldığında bir sonraki dönemde devam ettirildiğinde o sürede şartlar ve durumlar değişeceği için araştırmada yer alan sorulara verilen cevapların farklılaşacağından dolayı değişik bulgular elde edileceğinden araştırmanın tamamlanmasına özen gösterilmiştir. Araştırma güncel olaylarla ilgili olduğundan güncel olayların değişkenlik göstermesi çalışmanın yapıldığı zaman dilimini önemli kılmaktadır. Bunun için gerekli izin sağlanır sağlanmaz görüşme için belirlenen ilk ortaokullara gidilmiştir. Öncelikle araştırma izni okul müdürlerine gösterilerek çalışma hakkında bilgi verilmiştir. Bazı okul müdürleri çalışmayı reddetmiştir. Araştırma gönüllülük esasına dayalı olduğu için katılıma istekli olan okullarla çalışma yapılmıştır. Çalışmaya katkı sağlamaya istekli olan okul idaresi sosyal bilgiler öğretmenlerinin araştırmacıyla tanışmasına imkân sağlamıştır. Sonrasında sosyal bilgiler öğretmenlerine de çalışma hakkında kısa bir bilgilendirme yapıldıktan sonra gönüllü olan öğretmenler ile bazen okul bahçesinde bazen boş bir sınıfta bazen de öğretmenler odasında görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerin hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin kendilerini rahat hissedebilecekleri sessiz bir ortamda gerçekleştirilmesine özen gösterilmiştir. O esnada müsait olmayan veya okulda bulunmayan öğretmenler ile randevu oluşturulmuştur. Öğretmenlerle görüşmeler teneffüste, öğle arasında ve derslerinin olmadığı zaman diliminde gerçekleştirilmiştir. Öğretmenlere öğrencilerle de çalışma yürütüleceği belirtilmiş ve onay alınmıştır. Öğretmenler ders saatinde de öğrenci görüşmesi yapılmasına müsaade etmişlerdir. Görüşmenin yapıldığı dönem eğitim-öğretim yılının son haftaları olduğu için öğretmenler öğrenci görüşmelerinde esneklik sağlamıştır. Araştırma haziran ayının ilk haftaları yapıldığı için ders yoğunluğunun azalmış, konuların tamamlanmış

olması daha kolay görüşme yapılmasını sağlamıştır. Öğretmenlerden bazıları çalışmaya katkıda bulunabildikleri için mutluluklarını dile getirmiştir. Öğrencilerle görüşme yapılan ortamın önemli olduğu düşüncesiyle genellikle çok fazla dikkatlerinin dağılmayacağı sessiz ortam tercih edilmiştir. Öğretmenler ve okul idaresi bu konuda yardımcı olmuşlardır. Görüşmenin yapılabilmesi için boş sınıflar hakkında bilgi vererek oraya yönlendirmişlerdir. Öğrenci görüşmeleri genellikle boş bir sınıfta gerçekleştirilmiştir, bazı okullarda ise okul kütüphanesinde gerçekleştirilmiştir. Öğrenci ile ders saatinde veya ders arasında yani teneffüste gerçekleştirilen görüşmelerde okul bahçesi veya kantin tercih edilmemiştir. Çünkü kalabalık ortamlar hem öğrencinin dikkatinin dağılmasına hem de etraftaki insanlardan dolayı çekimser davranmasına neden olacağı düşüncesiyle genelde sessiz sakin ortam seçilmiştir. Öğrencilerin araştırmaya içtenlikle ve bilinçli bir şekilde cevap vermeleri amacıyla görüşme ortamının belirlenmesinde hassas davranılmıştır. Ayrıca bazı öğretmenlerin öğrencileri çalışmanın önemi hakkında bilgilendirme yaptıklarına şahit olunmuştur. Kendi öğretmenleri tarafından uyarılan öğrencilerle çalışma daha kolay ve hızlı gerçekleştirilmiştir. Görüşme bizzat araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Görüşme sırasında araştırmacı tarafından notlar alınmıştır. Görüşme formları hazır edilip her öğrencide ve öğretmende her soru tek tek yazılmayıp form üzerine cevaplar kaydedilmiştir. Ayrıca formun boş alanlarına ilave yapılması gereken noktalarda kısa notlar alınmıştır. Her okuldan öğrencilerin 5., 6. ve 7.sınıf olmak üzere 3 sınıf düzeyinden de olmasına dikkat edilmiştir. Katılımcılara sorulara içtenlikle cevap vermeleri konusunda ricada bulunulmuştur. Sorulara cevap verirken bazı öğrencilerin çekimser davrandıkları anlaşıldığı noktada sorulara doğru cevap aranmadığı bu çalışmanın sınav olmadığı ve herhangi bir not almayacakları üzerinde durularak gerçekçi cevaplar alınmaya çalışılmıştır. Görüşme esnasında ses kayıt veya görüntü kaydı alınmamıştır. Çünkü katılımcıların kendilerini rahat hissetmeleri ve gerçekçi dönütler alabilmek amacıyla hem öğrencilerle hem de öğretmenlerle yapılan görüşmeler not edilerek kaydedilmiştir. Görüşme sonrasında da araştırmacı hangi okuldan kaç öğrenci ve öğretmenle görüşme gerçekleştirdiği ve diğer konulara yönelik kısa notlar almıştır. Yapılan görüşmeler yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Öğretmenlerle yapılan görüşmeler öğrencilere göre daha kısa sürmüştür. Bazı sorulara verilen cevapların tek kelime veya birkaç cümleden oluşması katılımcıların sıkılmadan görüşme sürecinin tamamlanmasına fayda sağlamıştır. Araştırma verilerini elde etmek amacıyla öğrenci ve öğretmenlere yönelik farklı sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmıştır. Bu

görüşmede, önceden ne tür soruların sorulacağı, hangi şekilde sorulacağı, ne tür veri toplanacağını ayrıntılı bir şekilde saptayan, soruların öncesinden belli olduğu, görüşme planına göre hareket edilen bir görüşmedir. (Karasar, 2005). Açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanan veriler içerik analizi ve betimsel analiz ile değerlendirilmiştir. Görüşme formundaki verilerin bilgisayar ortamına aktarılma süreci daha uzun bir süreç olmuştur. Uygun katılımcılar ile veriler elde edildikten sonra uygulama süreci tamamlanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Bu çalışma nitel bir çalışma olduğu için sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşme formları betimsel analiz, ortaokul öğrencilerinin görüşme formları ise içerik ve betimsel analiz ile değerlendirilmiştir. Betimsel analiz, nitel verilerde detaylı ayrıştırmanın gerek duyulmadığı verilerin işlenmesinde kullanılır. Bir kentin özellikleri, araştırmadaki katılımcıların demografik özellikleri betimsel analizdir (Miles ve Huberman, 1994). İçerik analizinde veriler daha detaylı incelenir, elde edilen verilerde sıklıkta tekrar eden olgulardan kodlar çıkarılır. Birbirine benzeyen veriler kategoriler ve temalar altında toplanır ve yorumlanır. İçerik analizinde katılımcı görüşleri belli bir sistematikte ayrıştırılır (Merriam ve Grenier, 2019). İçerik analizinde, veri içinde saklı kalan gerçekleri ortaya çıkarma çabası yer alır. Toplanan verileri açıklayacak ilkelere ulaşma amacı bulunur. Elde edilen verileri kavramsallaştırarak bu kavramlar çerçevesinde ortaya çıkan temaları belirlemek gerekmektedir. İçerik analizinde asıl işlem birbirine yakın olan verileri bir arada toplamak ve bunu okuyucunun anlayabileceği şekilde düzenleyerek okuyucuya sunmaktır. Dört aşamadan oluşmaktadır. Bu aşamalar şunlardır; verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanması olarak ifade edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Bu araştırmada veri analizine başlamadan her öğrenci ve öğretmenin görüşme formu incelenmiştir. Formlar numaralandırılmıştır. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşme formlarına cinsiyetlerine göre (1E, 2E, 3E, 4E, 5K) şeklinde numara verilirken öğrenci formlarına (Ö1/K, Ö2/E, Ö3/K, Ö4/E,...) şeklinde numaralar ve numaraların başına öğrencileri belli etmek için Ö harfi eklenmiştir. Çünkü öğrenci ve öğretmen formlarını birbirinden kolay ayırt edebilmek ve doğru analiz edebilmek için farklı numaralandırma tekniği kullanılmıştır. Bu çalışmanın ikinci aşamasında elde edilen veriler kodlanmıştır.

Analize ilk olarak öğretmen formlarından başlanılmıştır. Değerlendirme sürecinde ilk olarak bütün dokümanlar okunmuş, kâğıdın boş kısımlarına notlar alınarak kodlar çıkarılmıştır. Sonrasında öğretmen görüşleri tek tek incelenmiş, ilk soruya verilen yanıtların hepsi okunmuş sırasıyla diğer sorulara geçilmiştir. Öğretmen ve öğrenci görüşme formlarındaki bilgiler tablolaştırılmıştır. Öğrencinin sınıfı, cinsiyeti, sosyal medya hesabı bulunma durumu, cep telefonu kullanma durumuna; öğretmenlerin ise kodlama yapılarak demografik bilgilerini de içeren genel tablo hazırlanmıştır.

Öğretmen verileri tabloya şöyle yansıtılmıştır:

C:Cinsiyet (E:Erkek, K:Kadın)

Y:Meslekteki hizmet yılı

B:Mezun oldukları bölüm (SB: Sosyal Bilgiler, T:Tarih Öğretmenliği)

Öğrenci verileri ise:

S: Sınıf düzeyi(5: 5.Sınıf, 6: 6.sınıf, 7: 7.sınıf)

C: Cinsiyet(K:Kadın E:Erkek)

T: Cep telefonu kullanma durumu(1:evet 2: hayır)

SM: Sosyal medya kullanma durumu(1: evet 2:hayır) şeklinde tabloya yansıtılmıştır

Öğrencilere ait verilerin işlendiği tabloda öğrenci verileri fazla sayıda olduğu için tabloda renklendirme yapılmıştır. Her farklı kategori başka renk ile gösterilerek daha net ve bütün görülmesi sağlanmıştır.

Sosyal Medya: Mavi; İnternet: Sarı; Televizyon: Kırmızı; Gazete: Mor; Telefon: Yeşil renk ile belirtilmiştir.

Bu tablolaştırma işlemi hem öğretmen hem de öğrenci formlarındaki her soru için farklı farklı hazırlanmıştır. Sonrasında tabloya bakılarak cevaplar kodlanmıştır. Kodlanan veriler belli kategoriler altında toplanmıştır. Verilere uygun temalar belirlenmiştir. Temaların ve kategorilerin oluşturulmasına araştırma soruları rehberlik etmiştir. Bu araştırmada çalışmanın güvenilirliğini arttırmak amacıyla öğretmen ve öğrenci görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Elde edilen verilere ait bulgular ortaya koyulmuştur. Görüşlerin ve bulguların hangi konular üzerine yoğunlaştığını göstermek amacıyla frekanslar (f)

kullanılmıştır. Araştırmanın geçerlilik ve güvenilirliğini arttırmak için toplanan veriler araştırmacı haricinde bir sosyal bilgiler alan uzmanı (öğretim üyesi) tarafından da incelenmiş ve kategoriler oluşturulmuştur. Analizler sonucu araştırmacı ve alan uzmanı arasında araştırma verileri ve kategorilerine yönelik değerlendirmede kodlamalar karşılaştırılarak kodlama benzerlikleri ve farklılıkları hesaplanmıştır. Uyuşum yüzdesi formülü :

“Güvenirlik = Görüş birliği sayısı / toplam görüş birliği + görüş ayrılığı sayısı” (Miles ve Huberman, 2015) kullanılarak araştırmacı ve uzman arasındaki uyum yüzdesi 0,96 bulunmuştur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

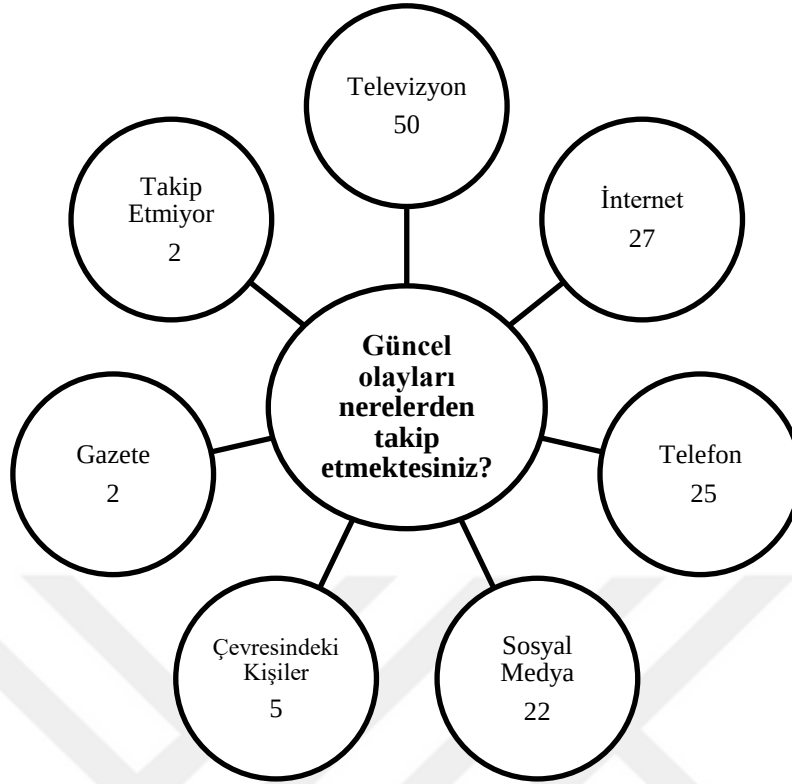
Çalışmanın bu bölümünde, ortaokul öğrencilerinin ve sosyal bilgiler öğretmenlerinin derste güncel olayların kullanımına yönelik görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen verilere yönelik bulgulara yer verilmiştir. Frekansı 3'ten az olan kategoriler diğer kategorisinde gösterilmiştir.

4.1. Sosyal Bilgiler Derslerinde Güncel Olayların Kullanımına Yönelik Öğrenci Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu kısımda ortaokul 5., 6. ve 7.sınıf öğrencileri ile yapılan görüşme sonucu elde edilen veriler analiz edilmiştir. Araştırmanın verilerinin değerlendirildiği bu kısımda 133 öğrenciye dokuz tane açık uçlu soru sorulmuştur. Elde edilen veriler doğrultusunda benzerlik gösteren katılımcı görüşlerindeki ifadeler araştırmacı tarafından belirlenen kategorilere yerleştirilerek çözümleme yapılmıştır.

4.1.1. Ortaokul Öğrencilerinin Güncel Olayları Takip Ettikleri Haber Kaynaklarına İlişkin Bulgular

Öğrencilere ‘Güncel olayları nerelerden takip etmektesiniz?’ sorusu sorulmuştur. Alınan görüşler sonucunda elde edilen veriler kategorilere ayrılmıştır. Katılımcılar arasından 131 kişi güncel olayları takip ettiklerini, 2 tanesi güncel olayları takip etmediklerini belirtmişlerdir.

Şekil 2. Öğrencilerin Güncel Olayları Takip Ettikleri Haber Kaynakları

Şekil 2'ye göre; Katılımcıların güncel olayları takip ettikleri kaynaklar arasında televizyon (50 kişi) ilk sıradadır. İnternet (27 kişi), telefon (25 kişi) ve sosyal medya (22 kişi) da güncel olayların en çok takip edildiği haber kaynakları içerisinde yer almaktadır. Buna ek olarak çevresinde kişilerden (5 kişi) ve gazetelerden de (2 kişi) güncel olaylar hakkında bilgi sahibi oldukları belirtilmektedir. Öğrencilerden iki tanesi güncel olayları takip etmemektedirler. Öğrenciler güncel olayları en fazla televizyondan takip ederken en az gazeteden takip ettikleri görülmektedir. Günümüzde hemen hemen her evde televizyonun bulunması güncel olayları televizyondan takip etme oranının yüksek olmasını sağladığı düşünülmektedir. Teknolojinin ilerlemesiyle gazetenin yerini telefon alması ve internet kullanımının artması sebebiyle güncel olayların takip edildiği kaynaklar da değişimler görülmektedir. Öğrencilerde telefon kullanımının artmasıyla Instagram, Twitter, Tiktok, Facebook ve Mynet gibi sosyal medya hesaplarına sahip olmaları yaşanan gelişmeleri bu platformlardan takip etmelerini sağlamaktadır.

Güncel olayları televizyondan takip eden katılımcı görüşlerinden birkaçı şöyledir: "Televizyondaki haberlerden takip ediyorum."(Ö2/K). "Haberlerden ve televizyon."(Ö5/K). "Haber kanallarından takip ediyorum."(Ö17/E).

Güncel olayları internetten takip eden katılımcı görüşlerinden bazıları; “İnternetteki haberlerden takip ediyorum hep.”(Ö61/K).“Tabletimden internete bağlanıp oradan bakıyorum.”(Ö75/K). “Google Chrome’dan takip ediyorum.”(Ö90/K). “İnternet üzerinden takip ediyorum.”(Ö111/K).

Güncel olayları telefondan takip ettiğini belirten öğrenci görüşleri şöyledir; “Telefonumdan bakıyorum.” (Ö80/E). “Telefondan.” (Ö113/K).“Telefondan takip ediyorum.”(Ö130/K).

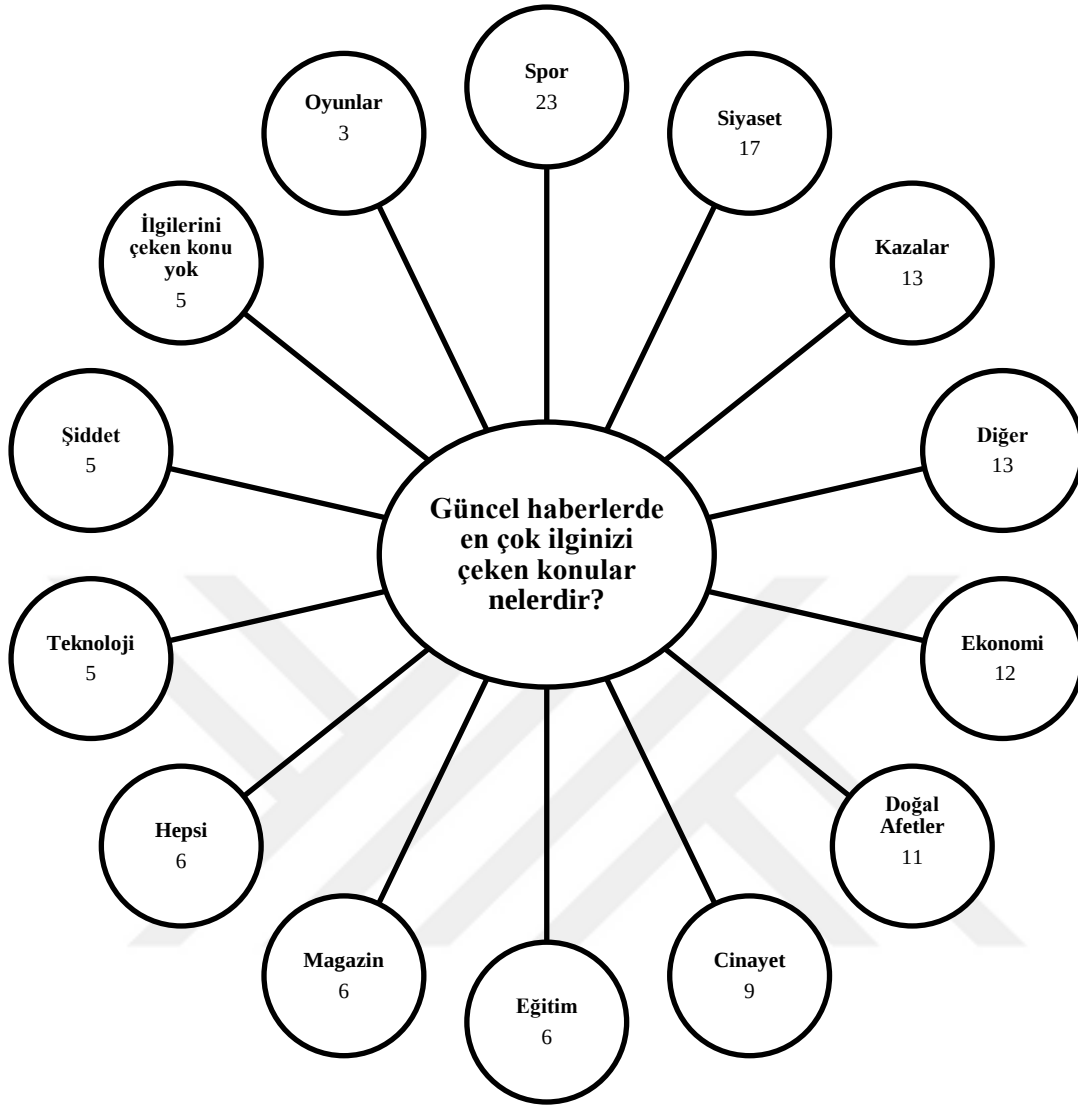
Güncel olayları sosyal medyadan takip eden öğrenci görüşlerinden birkaçı şöyledir; “İnstagram, Twitter ve Google’dan takip ediyorum.” (Ö56/K). “Youtube, Instagram ve Tiktok’tan takip ediyorum.”(Ö60/E). “İnstagram ve Tiktok’tan.”(Ö72/E).

Güncel olayları çevredeki kişilerden öğrendiğini belirten katılımcı görüşlerinden bazıları şöyledir; “Çevremdeki insanlardan duyuyorum.”(Ö36/K).“Yengemlere gidince onların evinde duyuyorum orada konuşuyorlar.” (Ö25/E). “Arkadaşlarım söylüyor.” (Ö82/K).

Güncel olayları gazeteden takip eden öğrenci görüşlerinden bir tanesi; “Hürriyet gazetesinden.”(Ö16/E). Güncel olayları gazeteden takip eden öğrencilerin aile bireylerinden anne veya babasının gazete okuduğuna dair bilgiler edinilmiştir. Öğrencinin güncel olayları takip ettiği kaynaklarını aile ortamının etkilediği sonucuna varılmıştır. Bireyin içinde bulunduğu ortam yaşantısını etkilemektedir. Katılımcı görüşlerine bakıldığında öğrencilerin güncel olayları farklı ortamlarda öğrendikleri görülmektedir. Güncel olaylar bazen bir arkadaştan bazen de yakın akrabalar arasındaki konuşmalardan öğrenilebilmektedir. Öğrenciler ile yapılan görüşme sonucu elde edilen verilere bakıldığında cep telefonu kullanan öğrencilerin güncel olayları telefondan, internetten takip ettikleri görülmektedir. Sosyal medya hesabı olan öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun güncel olayları bu kanallardan takip ettikleri anlaşılmaktadır. Telefonu olan öğrencilerin çoğunun sosyal medya hesapları olduğu belirlenmiştir. Sosyal medya hesabı bulunan fakat cep telefonu olmayan öğrenciler arkadaşı veya aile bireylerinin telefonlarından sosyal medya hesaplarına erişim sağladıkları anlaşılmaktadır. Araştırmaya katılan öğrenciler arasında telefon kullanan öğrenci sayısı kullanmayan öğrenci sayısına göre fazladır. 133 katılımcı arasından cep telefonu kullanan öğrenci sayısı 83 iken kullanmayan öğrenci sayısı 50’dir.

4.1.2. Ortaokul Öğrencilerinin En Çok Önemledikleri Güncel Olaya İlişkin Bulgular

Öğrencilere ‘**Güncel haberlerde en çok ilginizi çeken konular nelerdir?**’ sorusu sorulmuştur. Alınan görüşler sonucu elde edilen veriler kategorilere ayrılmıştır. Katılımcılar arasından 128 kişi haberlerde ilgilerini çeken konuların olduğunu belirtirken 5 kişi ilgilerini çeken konu olmadığını belirtmişlerdir.

Şekil 3. Güncel Haberlerde En Çok İlgi Çeken Konular

Şekil 3' e göre; Katılımcıların en çok ilgilerini çeken güncel konular arasında en fazla spor konuları (23 kişi) yer almaktadır. Elde edilen bulgulara göre katılımcıların en çok ilgilerini çeken konular arasında siyaset (17 kişi), kazalar (13 kişi), ekonomi (12 kişi) ve doğal afetler (11 kişi) yer almaktadır. Sonrasında cinayet (8 kişi), magazin (6 kişi), eğitim (6 kişi), teknoloji (5 kişi), şiddet (5 kişi), oyun konuları (3 kişi) gelmektedir. Bunların yanı sıra (diğer) savaşlar (2 kişi), dünyadan kısa kısa ilginç haberler (2 kişi), kuraklık (1 kişi), askerler (1 kişi), doğalgaz (1 kişi), vatan (1 kişi), yardımseverlik (1 kişi), sosyal medya paylaşımları (1 kişi), dünyadaki değişiklikler (1 kişi) ilgi çeken konular arasındadır. Katılımcılar arasından 6 kişi güncel haberlerin hepsinin ilgilerini çektiğini, belli bir konu ayrımı olmadığını belirtmişlerdir. Katılımcılardan 5 kişi güncel haberlerde ilgi çekici konu bulunmadığını belirtmişlerdir.

Haberlerde en çok dikkat çeken konunun spor olduğunu düşünen öğrenci görüşleri; “Aksarayspor’un Tokat’ı yenmesi.”(Ö16/E) şeklindedir. Katılımcı bu görüşünde yaşadığı ilin takımı olan Aksarayspor’un maçlarını takip ettiğini ve elde ettikleri şampiyonluklarını belirtmektedir. “Galatasaray’ın şampiyon olması.”(Ö19/E). “Atiba’nın penaltıdan son golünü atıp futbolu bırakacak olması.” (Ö54/E). “FB transferleri.” (Ö117/E).

Haberlerde en çok ilgi çeken konular arasında sporu söyleyen öğrenci görüşlerinin çoğunluğu futbolla ilgilidir. Katılımcılarla görüşmenin yapıldığı dönemde GS’nin şampiyon olması ilgi çeken konular arasında ilk sırada sporun almasında büyük rol oynadığı düşünülmektedir. Ayrıca haberlerde ilgilerini çeken konular arasında spor olduğunu belirten katılımcıların çoğunluğu erkek öğrencilerdir. Spor kategorisinde görüş belirten katılımcılardan 15 tanesi erkek 8 tanesi kız öğrencilerdir. Katılımcı görüşlerine bakıldığında spor konularından sonra en çok ilgi çeken konular arasında siyaset haberleri yer almaktadır. Siyaset alanındaki görüşlerin büyük bir kısmı 2023 seçimleriyle ilgilidir. Siyaset kategorisinde yer alan katılımcı görüşlerinden bazıları;

“Seçimi kimin kazandığına yönelik haberler mesela çünkü merak ediyorduk .”(Ö24/K). “2023 seçimleri tabi ki.”(Ö38/K). “2023 cumhurbaşkanlığı seçimlerinde Recep Tayyip Erdoğan ve Kemal Kılıçdaroğlu’ nun berabere gitmesi.” (Ö88/E).

Haberlerde en çok kaza haberlerinin dikkatlerini çektiğini belirten katılımcı görüşleri şöyledir: “Kaza olayları.” (Ö62/K). “Kazalar ilgimi çekiyor.” (Ö71/E).

Bunların yanı sıra diğer kategorisinde yer alan görüşlerden bazıları şunlardır; “Yardımsızlık haberleri.” (Ö3/K). “Kuraklık ve susuz kalacağımız haberleri ilgimi çekiyor.” (Ö99/E). “Askerler.” (Ö118/K). Sosyal medya paylaşımlarına yönelik haberleri ilgi çekici bulan öğrenci görüşü şöyledir; “Kadın ve erkeklerin sosyal medyada saçma sapan şeyler paylaşmaları.”(Ö79/K). Katılımcı bu görüşü ile sosyal medyanın kullanım amacından çıktığını belirtmeye çalışmıştır.

Haberlerde ekonomi konularının ilgi çekici olduğunu düşünen katılımcı görüşlerinden bazıları; “Asgari ücretin zamlanmasını bekliyoruz ne kadar olacağını merak ediyor herkes.”(Ö22/K). “Gelen zamlar haberlerdeki ilgi odağımız oluyor.”(Ö37/K). “Ekonomi, enflasyon.”(Ö56/K) şeklindeki görüşüyle asgari ücret zammına dikkat çekmiştir.

Doğal afetler kategorisinde görüş belirten katılımcıların büyük bir kısmı daha çok deprem haberlerinin yer aldığı görülmektedir. Doğal afet kategorisinde yer alan görüşlerden

bazıları şunlardır: “Deprem haberleri artık duymaktan korkuyoruz.”(Ö2/K). “Doğal afet haberleri.”(Ö7/K). “Deprem.” (Ö68/K, Ö128/K).

Cinayet haberlerinin ilgilerini çektiğini belirten katılımcı görüşlerinden bazıları;“Öldürme, cinayet haberleri.”(Ö78/K). “Uyuşturucu kullanan gencin annesinin kafasını koparıp balkondan attığı haber”(Ö52/E). Bu katılımcı görüşünde yer alan olay birkaç yıl öncesinde gerçekleşmiştir. Yaşanan olaylar bireyin zihninde iz bırakmıştır.

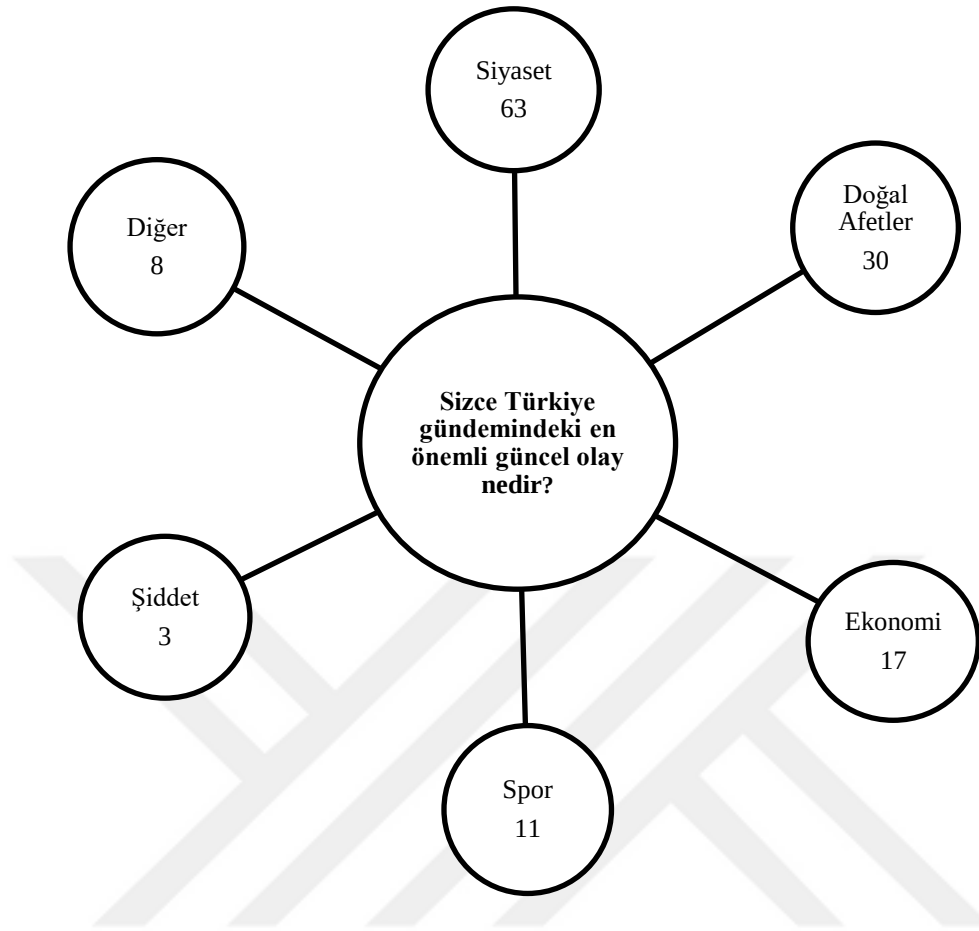
Öğrencileri yakından ilgilendiren eğitim haberleri bazı öğrenciler tarafından ilgi çeken konular arasında yer almaktadır. Eğitim konularına yönelik görüşlerden bazıları şunlardır; “Okul tatillerinin azaltılması.”(Ö32/K). “Eğitim durumumuzla ilgili haberler.”(Ö97/K). “Okulun tatil olup olmayacağı haberler.”(Ö132/E).

Magazin konularını ilgi çekici bulan katılımcıların tamamı kız öğrencilerdir. Haberlerde en çok magazin konularının ilgilerini çektiğini belirten katılımcı görüşlerinden birkaçı şöyledir; “Magazin konuları dikkatimi çekiyor hemen.”(Ö49/K). “Magazin” (Ö93/K,Ö100/K,Ö95/K).

Gündemdeki haberlerin hepsini ilgi çekici bulan katılımcı görüşlerinden bir tanesi şöyledir; “Haberlerin hepsi ilgimi çekiyor, tek bir konu değil çünkü durmadan yeni şeyler oluyor.”(Ö51/E). Katılımcılar arasında teknoloji haberlerinin ilgilerini çektiğini belirten katılımcı görüşlerinde bazıları şunlardır: “Teknoloji haberleri, yeni şeylerin üretilmesi dikkatimi çekiyor.” (Ö110/E). “Teknoloji.”(Ö44/K). Elde edilen bulgulara göre şiddet haberlerinin ilgisini çektiğini belirten katılımcı görüşü;“Olayların olması birinin biriyle kavga etmesi.”(Ö76/E). Katılımcılarla gerçekleştirilen görüşme sonucu elde edilen verilere bakıldığında genellikle gündemde olan konular öğrenciler tarafından ilgi görmektedir. Bazı konular daha fazla ilgi görüyor olsa da genel olarak Türkiye’yi ilgilendiren gelişmelerden öğrencilerin haberdar oldukları görülmektedir.

4.1.3. Ortaokul Öğrencilerine Göre Türkiye Gündemindeki En Önemli Güncel Olaya İlişkin Bulgular

Öğrencilere ‘Sizce Türkiye gündemindeki en önemli güncel olay nedir?’ sorusu yöneltilmiştir. Alınan görüşler sonucu elde edilen veriler kategorilere ayrılmıştır.

Şekil 4. Türkiye Gündemindeki En Önemli Olay

Şekil 4' e bakıldığında katılımcıların Türkiye gündemindeki en önemli güncel olay olarak 2023 cumhurbaşkanlığı seçimlerini göstermişlerdir.(63 kişi). Sonrasında önemsedikleri diğer konu doğal afetlerdir (28 kişi).Doğal afet kategorisindeki görüşlerden büyük bir kısmı 6 Şubat tarihinde meydana gelen Maraş depremine yöneliktir. Ayrıca diğer kategorilerden bazıları depremle alakalı kategorilerdir. Örneğin; fay hattında kırılmalar (1 kişi), depremin etkileri (4 kişi), şeklindedir. Bunların dışında ekonomi (17 kişi), spor (11 kişi), şiddet olayları (3 kişi), mülteci krizi (1 kişi), yerli ilk otomobilimiz olan TOGG ‘un üretilmesi (1 kişi), petrol bulunması (1 kişi), sağlık (1 kişi), vatan (1 kişi), eğitim (1 kişi) şeklinde kategoriler ortaya çıkmıştır.

Katılımcı görüşlerine göre siyaset kategorisinde yer alan görüşlerin çoğunluğu 2023 seçimleriyle ilgilidir. Türkiye gündemindeki en önemli güncel olayın 2023 Cumhurbaşkanlığı seçimleri olduğunu belirten görüşlerden bazıları şunlardır; “Cumhurbaşkanlığı seçimi.” (Ö18/E).“Cumhurbaşkanlığı seçimi.”(Ö26/E). “Cumhurbaşkanlığı seçimi.” (Ö75/K).

Bir öğrenci; (Ö54/E) “Yeni kabine üyeleri ve seçim.” diyerek seçimden sonra meydana gelen kabine değişikliğine vurgu yapmıştır. (Ö77/E) “Recep Tayyip Erdoğan’ın Cumhurbaşkanı olması.” diyerek cumhurbaşkanlığı seçim sonuçlarına dikkat çekmiştir.

Elde edilen bulgulara göre katılımcıların Türkiye gündeminde önemli gördükleri konular arasında doğal afetler önemli bir yere sahiptir. Doğal afet kategorisinde yer alan katılımcı görüşlerinden bazıları şöyledir:“Deprem felaketi.” (Ö83/K). “Deprem olayları.” (Ö92/K). “Maraş depremi.”(Ö115/E). (Ö10/K)“Depremden kalan eşyalar ve yıkılan evler.” diyerek depremin bıraktığı izlere değinmiştir. Katılımcı görüşlerine bakıldığında Türkiye’de yaşanan olaylar çoğunlukla öğrenciler tarafından da takip edildiği görülmektedir. Doğal afet kategorisi içerisinde en fazla deprem felaketi söylenmiştir. Çünkü katılımcılarla görüşme gerçekleşmeden önce 6 Şubat tarihinde Kahramanmaraş depremi meydana gelmiştir. Tüm Türkiye’yi derinden etkileyen bu olay öğrenciler açısından da en önemli güncel olay olarak görülmüştür. Öğrencilerden bir tanesi (Ö23/K) “Doğu Anadolu Fay Hattı.” şeklinde görüş belirtmiştir. Maraş depremi sebebiyle çoğu kişi fay hattının ne olduğunu, nerelerden geçtiğini öğrendi. Yaşanan olaylar insanların ilgi alanlarını ve hayat standartlarını değiştirmektedir. Depremden sonra insanların ilgilendikleri alanlar depremden korunma yollarına, fay hatlarının geçiş güzergâhları ve deprem bilimcilerinin yorumları olmaya başladı. Bu örnekler yaşanan güncel olayların insanlar üzerinde ne kadar etkili olduğunu göstermektedir.

Ekonomi kategorisinde yer alan katılımcı görüşlerinden bazıları şunlardır; “Ekonomi her şeyin pahalı olması.”(Ö34/K). “Maaşlara gelecek zam.” (Ö90/K). “Ekonominin kötü olması ekonomik kriz.”(Ö100/K). Bir öğrenci; (Ö33/E) “ Emeklilik, EYT çıkacak mı, şartları ne olacak, babam emekli olabilecek mi onu bekliyoruz.” şeklindeki görüşüyle Türkiye gündeminde yer alan EYT’ ye dikkat çekmiştir. Bu görüşü belirten öğrencinin babasının emekliliğini bekledikleri için onların gündemindeki en önemli konu EYT olmuştur. (Ö94/K) “Ekonomi, ekonomi değişmeyen güncel olay zaten.” diyerek ekonominin önemli bir güncel konu olduğuna, hayatımızın bir parçası haline geldiğine dikkat çekmiştir.

Spor kategorisinde daha çok GS’nin şampiyonluğuna yönelik görüşler çoğunluktadır. Spor kategorisinde GS’nin şampiyonluğunu dile getiren görüşlerden bazıları; “GS’nin şampiyonluğu.” (Ö24/K). “GS’nin şampiyonluğu.” (Ö27/E). Katılımcılar kendi tuttukları takımların şampiyonluklarını dile getirmiştir. Spor alanında görüş belirten katılımcıların büyük bir çoğunluğunu erkek öğrenciler oluşturmaktadır. Spor kategorisindeki görüşlerden 8 tanesi erkek öğrencilere ait iken 3 tanesi kız öğrencilere aittir. Katılımcılardan bir tanesi

(Ö119/E) “FB’li olup 10 yıldır şampiyon olamamak.” şeklindeki görüşüyle tuttuğu takımın şampiyon olamamasından hayıflanmaktadır.

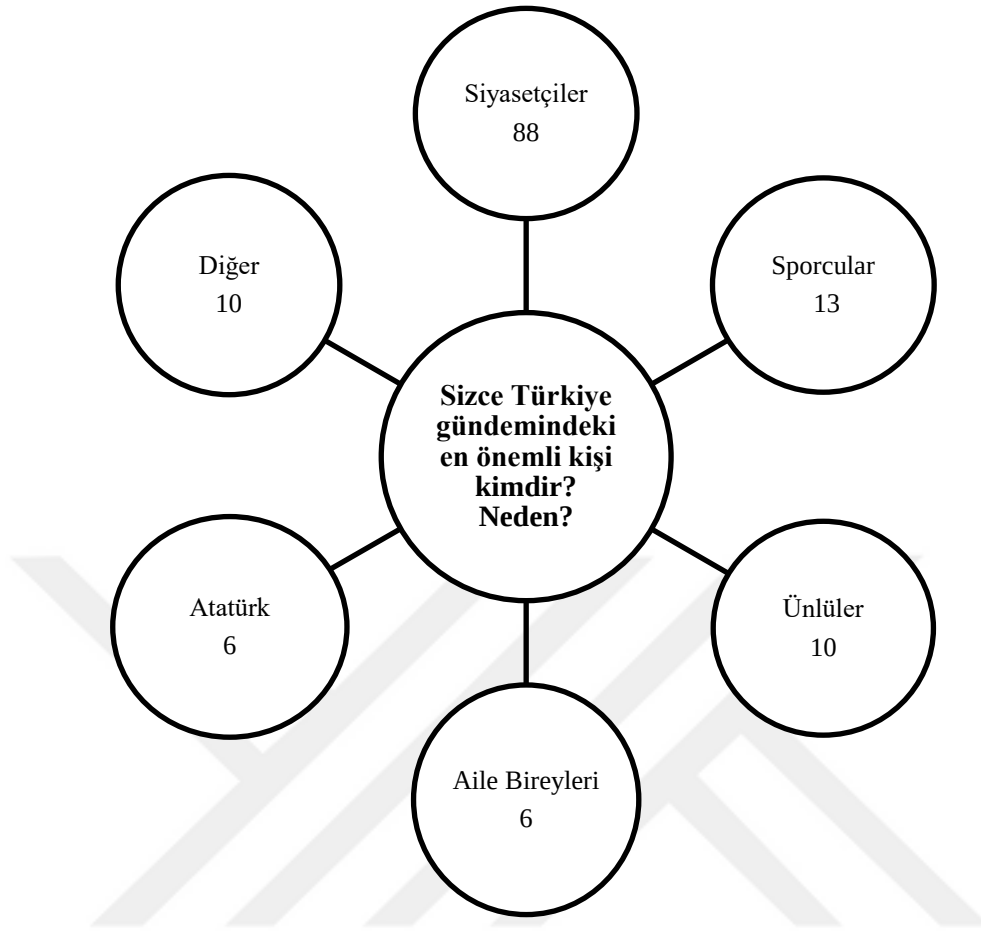
Ayrıca yine Türkiye’yi etkileyen 2023 cumhurbaşkanlığı seçimleri öğrenciler açısından da önemli güncel olay olarak görüldüğü anlaşılmaktadır. Siyaset kategorisinde en fazla yükleme 2023 seçimleri ile ilgilidir. Siyasi liderler, seçim tartışmaları ve seçim sonuçları öğrenciler tarafından takip edilen güncel olaylar olmuştur. Türkiye’nin ilk yerli otomobili olan TOGG’ un üretilmesi bir öğrenci tarafından önemli güncel olay olarak görülmüştür. Sağlık kategorisinde yer alan görüşte ise Covid-19 salgınına değinilmiştir. Korona salgını üzerinden uzun zaman geçmesine rağmen etkisi hala ara ara görüldüğü için öğrenci tarafından güncelliğini kaybetmemiştir.

Şiddet kategorisinde yer alan görüşlerden bazıları; “Her gün kadına şiddet haberlerinin artması.” (Ö58/K). “Kadın cinayetleri.” (Ö118/K). Şiddet kategorisinde daha çok kadına yönelik şiddetin yer aldığı görülmektedir. Günümüzde kadına ve hayvana yapılan şiddet haberleri çoğunluktadır. Diğer kategorisinde yer alan katılımcı görüşlerinden birkaçı; “Mülteci krizi.” (Ö42/E). “Çocuk kaçırma ve öldürme.” (Ö78/K). “TOGG.” (Ö97/K).

Elde edilen bulgulara bakıldığında katılımcılara göre Türkiye gündemindeki en önemli güncel olay çeşitlilik göstermektedir.

4.1.4. Ortaokul Öğrencilerine Göre Türkiye Gündemindeki En Önemli Kişiye İlişkin Bulgular

Öğrencilere ‘Sizce Türkiye gündemindeki en önemli kişi kimdir? Neden?’ sorusu yöneltilmiştir. Alınan görüşler sonucu elde edilen veriler kategorilere ayrılmıştır.

Şekil 5. Türkiye Gündemindeki En Önemli Kişiler

Şekil 5'e bakıldığında; Katılımcıların Türkiye gündeminde en önemli gördükleri kişiler siyasetçilerdir. 133 katılımcı arasından 88 tanesi Türkiye gündemindeki en önemli kişilerin siyasetçiler olduğunu düşünmektedirler. Sonrasında sporcular (13 kişi) en önemli kişiler olarak görülmektedir. Elde edilen bulgulara göre katılımcıların önemli gördükleri kişiler arasında ünlüler (10 kişi), aile bireyleri (6 kişi) ve Atatürk (6 kişi) ve yer almaktadır. Katılımcılara göre diğer önemli kişiler; bilim insanı (2 kişi), muhabir (2 kişi), deprem bilimci (1 kişi), öğrenciler (1 kişi), askerler (1 kişi), hayırseverler (1 kişi), hâkimler (1 kişi) ve bireyin kendisi (1 kişi) şeklindedir. Katılımcılardan biri (Ö88/E) kendini en önemli kişi olarak görmektedir bu katılımcının kendini önemseydiği görülmektedir.

Türkiye gündemindeki en önemli kişilerin siyasetçiler olduğunu düşünen katılımcı görüşleri ; “Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan çünkü hep onun adını duyuyoruz.” (Ö7/K). “RTE çünkü cumhurbaşkanı ve 5 yıl ülkenin başına geçecek. (Ö48/K). “Erdoğan çünkü cumhurbaşkanı oldu.” (Ö84/E). “Sinan Oğan çünkü seçimden geri çekildi.” (Ö105/K). “*Kemal*

Kılıçdaroğlu çünkü kaybetti.”(Ö107/K). “Siyasetçiler çünkü çok gündeme geliyorlar.”(Ö115/E) şeklindedir.

Katılımcıların siyasetçileri Türkiye gündemindeki en önemli kişi olarak görmelerindeki en büyük etmenin 2023 cumhurbaşkanlığı seçimi olduğu düşünülmektedir. Çünkü katılımcı görüşlerine bakıldığında Türkiye gündemindeki en önemli gördükleri kişiler 2023 seçimlerinde en çok ismini duyduğumuz siyasetçilerdir. Sinan Oğan ve Muharrem İnce’ nin adaylıktan geri çekilmeleri öğrencilerin dikkatinden kaçmamıştır. En fazla Recep Tayyip Erdoğan’ın ismi söylenilmiştir çünkü 2023 seçimini kazanarak cumhurbaşkanı olması öğrenciler tarafından önemli kişi olarak görülmesinde rol oynadığı düşünülmektedir.

Sporcular kategorisinde yer alan görüşlerden bazıları şunlardır; “Aboubakar çünkü gollerinin her çıktığı maçta çok iyi olması.” (Ö92/K). “Arda Güler çünkü genç futbolcu.” (Ö108/E). “İcardi çok güzel gol atıyor maçları onun sayesinde kazanıyoruz.” (Ö119/E). Bir öğrenci de; “Tüm milli voleybolcular filenin sultanları çok iyi oynuyorlar ve bizi gururlandırıyorlar.”(Ö120/K) şeklindeki görüşüyle kadın milli voleybolcularımızın başarılarına dikkat çekmiştir.

TV’ de gördükleri ünlüleri önemli kişi olarak gören katılımcı görüşlerinden bazıları şunlardır; “Esra Erol çünkü yardım isteyenlere yardım ediyor.”(Ö29/K). “Çağan Efe Ak çünkü güzel oyuncu.” (Ö33/E). “Bence Müge Anlı çünkü kayıpları hep o buluyor.” (Ö34/K). TV sunucularını önemli kişi olarak gören katılımcıların hepsi kız öğrencilerdir. “Afra Saraçoğlu ve Mert Ramazan Demir güzel oyuncular.” (Ö129/K). Katılımcı görüşlerindeki ünlüler kategorisinde yer alan kişiler TV’de gündüz kuşağı yayınlarında görülen program sunucuları ve oyuncularındır.

Bazı öğrenciler hayatlarındaki en değerlileri anne ve babalarını en önemli kişi olarak görmektedirler. Türkiye gündemindeki en önemli kişiye bazı katılımcılar aile bireylerini söylemiştir. Katılımcılardan biri; “Annem çünkü neden önemli kişi olmasın.” (Ö55/K) şeklindeki görüşüyle annesini ne kadar önemseydiği görülmektedir. Bir öğrenci de; “Annem ve babam çünkü bana emek veriyorlar.” (Ö81/K).

Türkiye için en önemli kişinin Atatürk olduğunu düşünen katılımcı görüşleri; “Mustafa Kemal Atatürk çünkü bağımsız bir ülkeyi bize emanet etti.” (Ö51/E). “Mustafa Kemal Atatürk çünkü bu ülkenin kurucusu ve bağımsızlığımızda en büyük hak sahibi.” (Ö62/K).

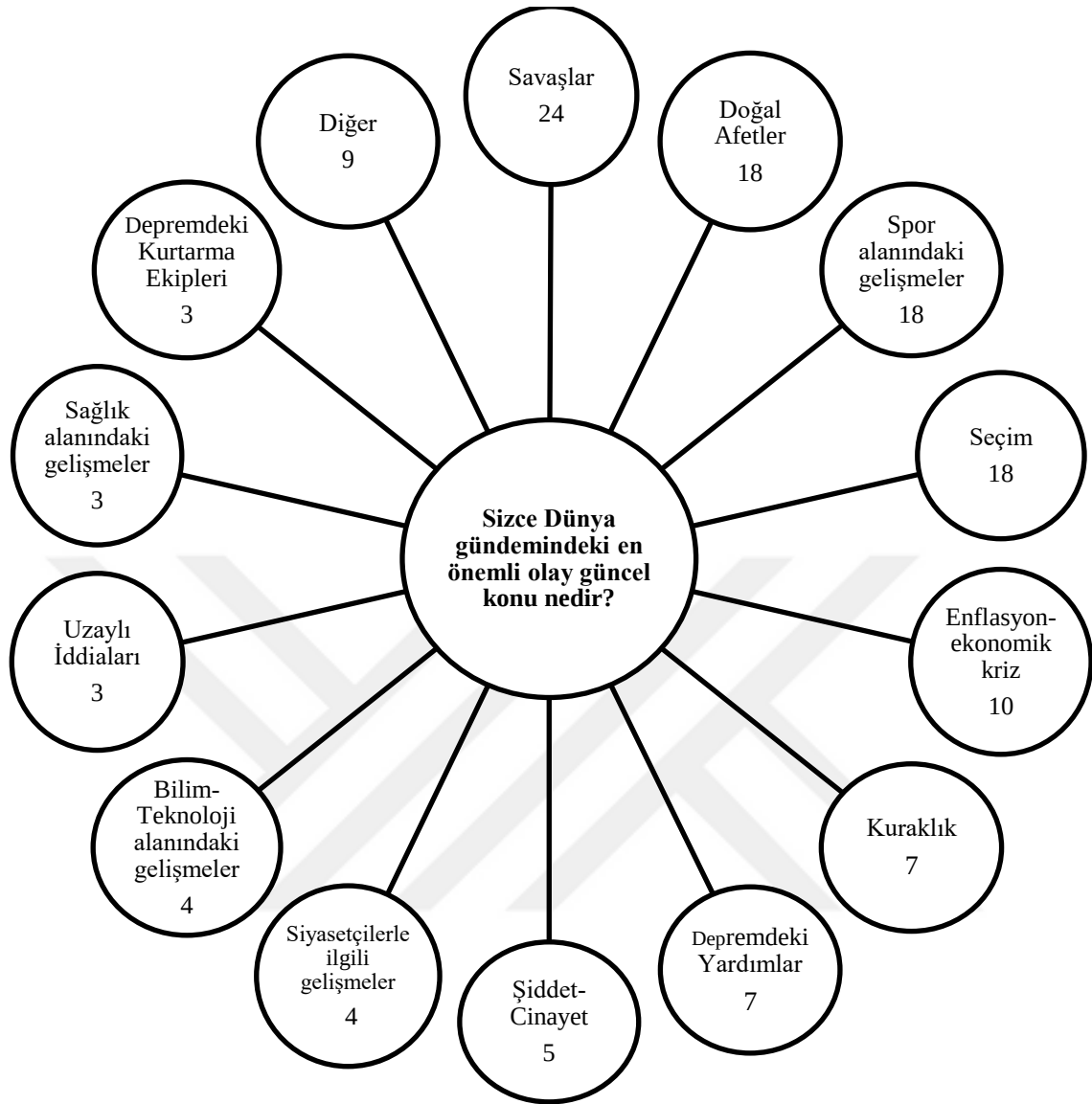
Diğer kategorisinde yer alan görüşlerde Türkiye gündemindeki en önemli kişilerin; Öğrenciler, youtuber, deprem bilimci, bilim insanı, muhabirler, yardımseverler yer aldığı

görülmektedir. Bir öğrenci (Ö110/E) “Öğrenciler çünkü geleceğimiz onlar.” şeklindeki görüşüyle öğrencilerimizin geleceğimiz açısından önemine dikkat çekmeye çalışmıştır. Bir öğrenci de: “Enes Batur çünkü seviyorum onu.”(Ö9/E) şeklinde görüş belirtmiştir. Youtuber Enes Batur’un kişi için önemli olmasındaki etmen ona karşı duyduğu sevgidir. Katılımcılardan bir tanesi (Ö83/K) Türkiye gündemindeki en önemli kişinin deprem bilimci Naci Görür olduğunu düşünmektedir. O katılımcı görüşü şöyledir: “Deprem olduğunda çıkan Naci Görür çünkü deprem yorumları yapıyordu onu da Maraş depreminden sonra tanıdık ülkece.” şeklindeki görüşünden Naci Görür’ ü 6 Şubat depremi sırasında öğrendiğini belirtmektedir. Öğrenci açısından en önemli kişi olmasını sağlamasındaki en büyük etmen yaşadığımız büyük felaket Maraş depreminin ardından neler olabileceğini öğrenmek istediği için deprem bilimci katılımcı için önemli kişi olmuştur. Kahramanmaraş depreminden sonra deprem yorumlarında, tahminlerinde bulunan deprem bilimci Naci Görür’ ü pek çok insan 6 Şubat Kahramanmaraş depremi ile tanıdı. Bilim insanı kategorisinde yer alan görüşlerde sadece Aziz Sancar’ ın adı yer almaktadır. Aziz Sancar’ ı Türkiye gündeminde en önemli kişi olarak gören katılımcı görüşlerinden birkaçı; “Aziz Sancar çünkü insan doğasını buldu ve Nobel ödülünü aldı.” (Ö52/E). Aziz Sancar’ ın bilim adına yaptığı katkılara dikkat çekmiştir. Türkiye gündemindeki en önemli kişinin muhabirler olduğunu düşünen katılımcı görüşü; “ Haberci çünkü bir olay olduğunda orda bulunup yayın yapmak zorundalar bazen savaş bölgesine giderek canlarını ortaya koyarak yayın yapıyorlar zor bir meslek o yüzden muhabirler bence.” (Ö1/K).

Öğrencilerin Türkiye gündemindeki en önemli kişiye verdiği cevaplar çeşitlilik göstermektedir. Ancak öğrenciler en fazla siyasetçileri ön önemli kişi olarak görmektedirler. Çünkü 2023 seçimleri sırasında gündemde en fazla adını duyduğumuz siyasetçiler oldu. Öğrenciler görüşlerinin de buna göre şekillendiği görülmektedir. Yaşanan güncel olaylar bireyin önemli gördükleri kişilerin şekillenmesinde rol oynadığı düşünülmektedir.

4.1.5. Ortaokul Öğrencilerine Göre Dünya Gündemindeki En Önemli Olaya İlişkin Bulgular

Öğrencilere ‘Sizce Dünya gündemindeki en önemli olay güncel konu nedir?’ sorusu yöneltilmiştir. Alınan görüşler sonucu elde edilen veriler kategorilere ayrılmıştır.

Şekil 6. Dünya Gündemindeki En Önemli Olay

Şekil 6'ya bakıldığında katılımcıların Dünya gündeminde en önemli gördükleri olay savaşlardır (24 kişi). Elde edilen bulgulara göre dünya gündemindeki en önemli olaylar arasında doğal afetler (18 kişi), spor alanındaki gelişmeler (18 kişi), seçim (18 kişi) ve enflasyon-ekonomik kriz (10 kişi) yer almaktadır. Sonrasında kuraklık (7 kişi), depremdeki yardımlar (7 kişi), şiddet-cinayet olayları (5 kişi), siyasetçilerle ilgili gelişmeler (4 kişi), bilim-teknoloji alanındaki gelişmeler (4 kişi), depremdeki kurtarma ekipleri (3 kişi), sağlık alanındaki gelişmeler (3 kişi) ve uzaylı iddiaları (3 kişi) Dünya gündemindeki önemli olaylar arasında yer almaktadır. Diğer kategorisinde yer alan olaylar arasında TOGG' un üretilmesi (2 kişi), enerji kaynakları (2 kişi), kazalar (1 kişi), ülkeler arası ilişkiler (1 kişi), mülteci sorunu (1 kişi), insan hakları (1 kişi), sosyal medya savaşıdır (1 kişi). Katılımcı görüşlerine bakıldığında en fazla yükleme ile savaşlar ve doğal afetler

dünya gündemindeki en önemli olay olarak yerini almıştır. Dünya gündemindeki en önemli güncel olaya savaşlar cevabının verilmesindeki en büyük etmen Rusya-Ukrayna savaşıdır. Çünkü görüşmenin yapıldığı dönemde Rusya- Ukrayna savaşı baş göstermiş ve tüm dünyayı ilgilendiren bir güncel olay haline gelmiştir.

Savaşlar kategorisinde yer alan öğrenci görüşlerine bakıldığında görüşlerin büyük bir çoğunluğu Rusya-Ukrayna savaşına yöneliktir. Bu görüşlerden bazıları şöyledir; “ Rusya-Ukrayna savaşı.” (Ö9/E). “Rusya-Ukrayna savaşı.”. (Ö10/K) .“ Rusya-Ukrayna savaşı .” (Ö17/E). “Rusya-Ukrayna savaşı.”(Ö26/E). Savaşlar kategorisindeki diğer görüşlerden bazıları;“Ülkelerin birbirleriyle savaşı bence.”(Ö4/E). “3.Dünya savaşının çıkacağı söylemleri.” (Ö47/K). Katılımcılar arasından 24 kişinin savaşlar kategorisine dâhil edilen görüşlerinden 15 tanesi doğrudan Rusya-Ukrayna savaşı ile ilgilidir. O dönemde haberlere en çok konu olan olay Rusya-Ukrayna savaşıdır.

Doğal afetler kategorisinde yer alan görüşlerin büyük bir kısmı depremle ilgilidir. Katılımcı görüşlerinde deprem felaketinin yaygın olmasındaki etmen 6 Şubat tarihinde meydana gelen ve tüm Türkiye’yi etkisi altına alan Maraş depremi olduğu düşünülmektedir. Doğal afet kategorisinde en fazla deprem felaketi yer alırken birkaç tane de sel felaketine yönelik görüşler bulunmaktadır. Doğal afetler kategorisinde depreme yönelik görüşlerden bazıları;“Türkiye dışında başka ülkelerde de depremler oluyor.”(Ö2/K).“Doğal afetlerin yaygın olması.” (Ö35/K). “Kahramanmaraş’taki deprem.” (Ö76/E). “Olağanüstü hal yani deprem.”(Ö75/K). Bir öğrenci de; (Ö6/E) “Geçen organizmeyi su götürdü.” diyerek yaşadığı ilde meydana gelen sel felaketine dikkat çekmiştir. Bir öğrenci de; “Sel felaketleri.”(Ö31/K) şeklinde görüş belirtmiştir.

Spor alanındaki gelişmeler kategorisinde yer alan görüşler çeşitlilik göstermektedir. Genel olarak öğrenciler tuttıkları takımlarla alakalı değişiklikleri önemli olay olarak görmektedirler. Örneğin bir sporcunun başka takıma transferi, tuttıkları takımın şampiyon olup olmaması, dünya kupası, şampiyonlar liginde hangi takımların olacağı öğrenciler tarafından önemli olaylar olarak görülmektedir. Spor kategorisinde yer alan görüşler ise şöyledir; “Fenerbahçe seneye şampiyon olacak mı?”(Ö103/K). “İcardı GS’ de kalacak mı?”(Ö104/K). “Ronaldo’ nun Arabistan’ a gitmesi.” (Ö122/E). “GS şampiyonluğu.”(Ö124/K).

Seçimler kategorisinde de en çok yükleme ile 2023 cumhurbaşkanlığı seçimlerine yönelik görüşler yer almaktadır. Türkiye dışında diğer ülkeler cumhurbaşkanlığı seçimlerinde oy kullandılar. Seçimler kategorisinde yer alan katılımcı görüşleri şöyledir: “Tüm dünyanın Türkiye’deki seçimi konuşuyor olmaları.”(Ö12/E). “Cumhurbaşkanlığı seçimleri.” (Ö29/K).

“Başkanlık seçimi.”(Ö53/K). “İnsanların kime oy vereceğini sorması.” (Ö79/K). “Seçimler yurt dışı oylarının seçimdeki sıralamayı etkilemesi.” (Ö119/E).

Bir öğrenci de; (Ö3/K) “Seçimlerdeki tartışmalar hep gündemde.” diyerek gündemin büyük bir kısmında yer alan seçim tartışmalarına dikkat çekmiştir.

Enflasyon-ekonomik kriz kategorisinde sınıflandırılan görüşler arasında, her şeyin pahalılığı öğrenciler tarafından önemli güncel konu olarak görülmektedir. Bu konuda bazı katılımcı görüşleri şöyledir; “Ekonomik kriz.” (Ö11/K). “Enflasyon.” (Ö15/K).“Ekonomik kriz tüm dünyanın sorunu olmaya başladı.”(Ö122/E).“Türkiye ekonomisinin kötü olması.”(Ö94/K).

Tüm dünyanın sorunu arasında yer alan kuraklık ile suların azalması öğrenciler tarafından da önemli güncel konular arasındadır. İklim değişikliği hayatımızı etkileyen sorunlar arasındadır. Bu toplumsal soruna yönelik katılımcı görüşleri; “Kuraklığa yaklaşıyor olmamız.” (Ö86/K).“Suların giderek azalması.” (Ö133/E).“ Küresel ısınma en önemli konu bence.”(Ö116/K) şeklindeki görüşleri ile dünya sorunlarına dikkat çekmişlerdir.

Doğal afetler nerede olursa olsun insanlar açısından her zaman önemli bir konu haline gelmektedir. Çünkü doğal afetlerin etkileri insan hayatını doğrudan etkilemektedir. Kahramanmaraş depreminde deprem bölgesine tüm Türkiye’den gıda, giyecek, vs. yardımlarının gitmesi, diğer ülkelerden gelen kurtarma ekipleri öğrenciler tarafından dikkat çeken konular arasında yer almıştır. Bazı katılımcıların; “Türkiye depremine gelen yardımlar ve destek ekipleri.” (Ö23/K) “Depreme gelen kurtarma ekipleri.”(Ö128/E) şeklindeki görüşleri Maraş depreminde diğer dış ülkelere gelen destek kurtarma ekiplerinin önemine dikkat çekmiştir. Bir öğrenci de: “Depremde diğer ülkelere kurtarma ekiplerinin gelmesi.” (Ö61/E) şeklinde görüş belirtmiştir. “Depremde her yerden yardım tırlarının gelmesi tüm dünyanın seferber olması.”(Ö121/K) şeklindeki görüşlerle deprem sonrasında bölgeye giden yardımlara dikkat çekmiştir. Kahramanmaraş depreminde bölgeye her yerden yardımların gitmesi bizim ne kadar büyük ve güçlü bir ülke olduğumuzu gösterdi.

Şiddet-cinayet olaylarını dünya gündemindeki en önemli konu olarak gören katılımcı görüşlerinden birkaçı şöyledir; “Cinayetler.”(Ö82/K). “Kadın cinayetleri.”(Ö92/K).

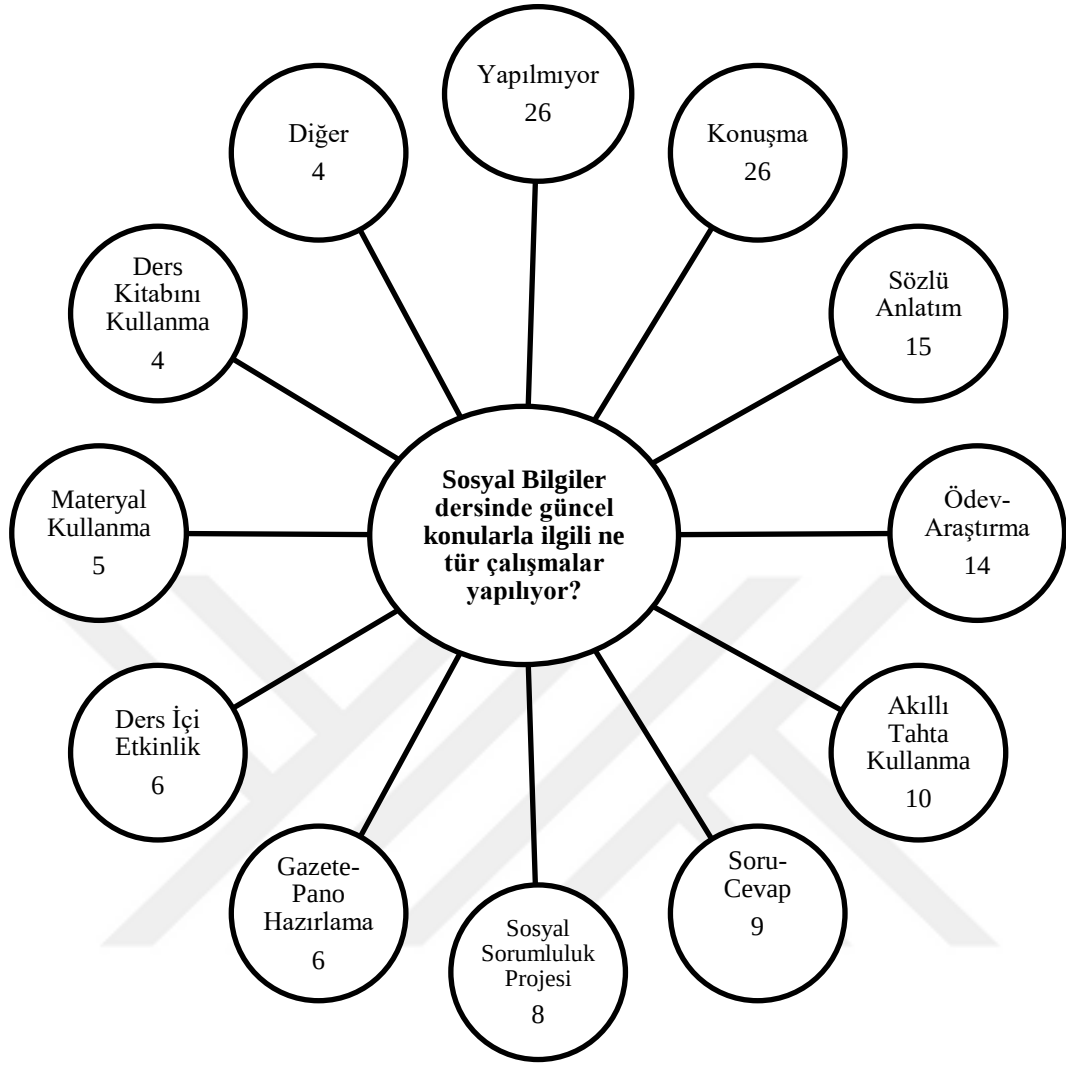
Ülkemizin teknolojisi adına atılan büyük adımlardan biri olan ilk yerli otomobili üretmemiz bazı katılımcılar tarafından da güncel en önemli konu olarak görülmektedir. Katılımcı görüşü şöyledir; “Türkiye’nin TOGG arabayı üretmesi.”(Ö74/E). “Bilimsel konular bilimde ilerlemeler en önemli konu bence.”(Ö107/K).

Uzaylılar son zamanlarda merak edilen konular arasında yer almaktadır. Bazı söylem ve görüntülerin ortaya atılması insanlar tarafından uzay ve uzaylılara karşı ilgi uyandırmıştır. Uzaylıları dünyada önemli güncel konu olarak gören katılımcı görüşleri şu şekildedir; “Uzaylıların ve ufonun görüntülerinin gelmesi.”(Ö111/K).“Uzaylıların görüntüsüne ulaşılması.”(Ö105/K). Bu görüşlerden de anlaşılacağı üzere uzaylılar konusu öğrenciler tarafından da dikkat çekici hale gelmektedir.

Diğer kategorisinde yer alan katılımcı görüşlerinden birkaçı; (Ö11/E) “Çin ve ABD arasındaki gerilim.” şeklindeki görüşü ile ülkeler arası çatışmaya dikkat çekmiştir. (Ö33/E) “Türkiye’de doğalgaz bulunması.” şeklindeki görüşü ile Türkiye’deki enerji kaynaklarına değinmiştir. Sağlık alanındaki görüşlerden birinde; “Korona en önemli bir konu hastalık bence.”(Ö40/K) Ülkemizin atlattığı büyük bir salgın olan Covid-19 hastalığına vurgu yapılmıştır.

4.1.6. Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olaylara Dair Yapılan Çalışmalara İlişkin Bulgular

Öğrencilere ‘Sosyal Bilgiler dersinde güncel konularla ilgili ne tür çalışmalar yapıyor?’ sorusu yöneltilmiştir. Alınan görüşler sonucu elde edilen veriler kategorilere ayrılmıştır.

Şekil 7. Güncel Konularla İlgili Yapılan Çalışmalar

Şekil 7'ye göre; Katılımcılar sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yönelik yapılan çalışmaların en çok konuşma (26 kişi) olduğunu belirtmişlerdir. Sonrasında en çok yapılan çalışmalar arasında sözlü anlatım (15 kişi), ödev-araştırma (14 kişi) ve akıllı tahta kullanma (10 kişi) yer almaktadır. Öğrencilere göre sosyal bilgiler dersinde güncel konulara yer verilirken yapılan çalışmalar arasında soru-cevap (9 kişi), sosyal sorumluluk projesi (8 kişi), gazete-pano hazırlama (6 kişi), ders içi etkinlik (6 kişi), materyal kullanma (5 kişi), ders kitabını kullanma (4 kişi) ve diğer çalışmalar (tatbikat yapma 2 kişi, beyin fırtınası 2 kişi) yer almaktadır.

Katılımcılardan 107 tanesi sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yönelik çalışmaların yapıldığını belirtirken 26 kişi sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yönelik hiçbir çalışmanın yapılmadığını belirtmiştir. Derste güncel olaylara yönelik yapılan çalışmalara bakıldığında en çok yükleme sayısı ile konuşma yer almaktadır. Konuşma kategorisinde

daha çok güncel konuları sınıf ortamında konuştuklarına yönelik görüşler yer almaktadır. Konuşma kategorindeki görüşlerden bazıları şunlardır; “Derste herkes o konuyla ilgili bildiklerini, duyduklarını söylüyor.”(Ö3/K). “Dünyada ne oluyor bitiyor onu konuşuyoruz.”(Ö5/K). “Konu geldiğinde konuşuyoruz.”(Ö29/K). “Güncel konular derste denk geldikçe konuşuluyor.”(Ö109/E).

Bazı katılımcılar ise güncel konular hakkında öğretmenlerinin bilgi verdiğini, öğretmenlerinin güncel olayları anlattığına yönelik görüş belirtmişlerdir. Bu görüşler; “Öğretmenimiz bize güncel olaylarla ilgili bilgi veriyor derste.”(Ö104/K). “Yeri geldikçe öğretmenimiz bahsediyor.”(Ö111/K).

Öğrencilerden bazıları güncel konularla alakalı proje ödevi hazırladıklarını, öğretmenlerinin araştırma ödevi verdiğine yönelik görüş belirtmişlerdir. Bu görüşlerden bazıları şöyledir; “Bize ödev veriyor araştırmamız için.”(Ö13/E). “Proje ödevi yapıyoruz.”(Ö14/E). “Bazı haberleri takip etmemizi istiyor öğretmenimiz.”(Ö64/K).

Bir öğrenci de “Akıllı tahtadan videolar izliyoruz.”(Ö15/K) şeklindeki görüşü ile derste akıllı tahta kullanımının önemine dikkat çekmiştir. Çünkü akıllı tahtadan görsel ve işitsel anlamda faydalanılmaktadır. Derste akıllı tahtadan video açılması öğrencinin kolay anlamasını sağlamasının yanı sıra kalıcılığa da katkı sağlar.

Derste soru-cevap yönteminin kullanıldığına yönelik görüşler şunlardır; “Karşılıklı soru-cevap yapıyoruz.” (Ö122/E). Öğretmenimiz dün haberlerde şunu gördünüz mü diye soruyor.” (Ö40/K)

Bazı okullarda depremzedelere yardım toplamak için kermes etkinliği yapılmıştır. Böylece sosyal sorumluluk projesinde öğrenciler görev almıştır. Sosyal bilgiler dersi kapsamında güncel olaylarla ilgili yapılan çalışmalar arasında sosyal sorumluluk projesine yönelik öğrenci görüşleri; “Kermes yaptık geliri deprem bölgesine gitti.”(Ö98/E). Sosyal bilgiler dersinde yapılan başka sosyal sorumluluk projesine yönelik diğer görüşler de şunlardır; “Mavi kapak projesi oluşturduk okul olarak.”(Ö113/E). “Pil toplama etkinliği yaptık.”(Ö116/K). Okul- sınıf panosu hazırlama, pankart hazırlama ve gazete hazırlamaya yönelik çalışmalar yapıldığını belirten görüşler; “Bilinçli olmamız konusunda acil durum numaralarını panoya astık.”(Ö61/K). “Gazete hazırlamıştık bir günlük.”(Ö58/K). Derste yapılan diğer çalışmalara yönelik görüşlerden bazıları; “Sınıfta başkan seçimi yaptık.”(Ö47/K). “Seçim sandığı oluşturduk.”(Ö46/K). “Sınıfta meclis heyeti kurduk.”(Ö71/E). Derste farklı isimlerle çeşitli etkinlikler yapılmaktadır. Bu yapılan etkinliklere yönelik görüşler şunlardır; (Ö10/K)

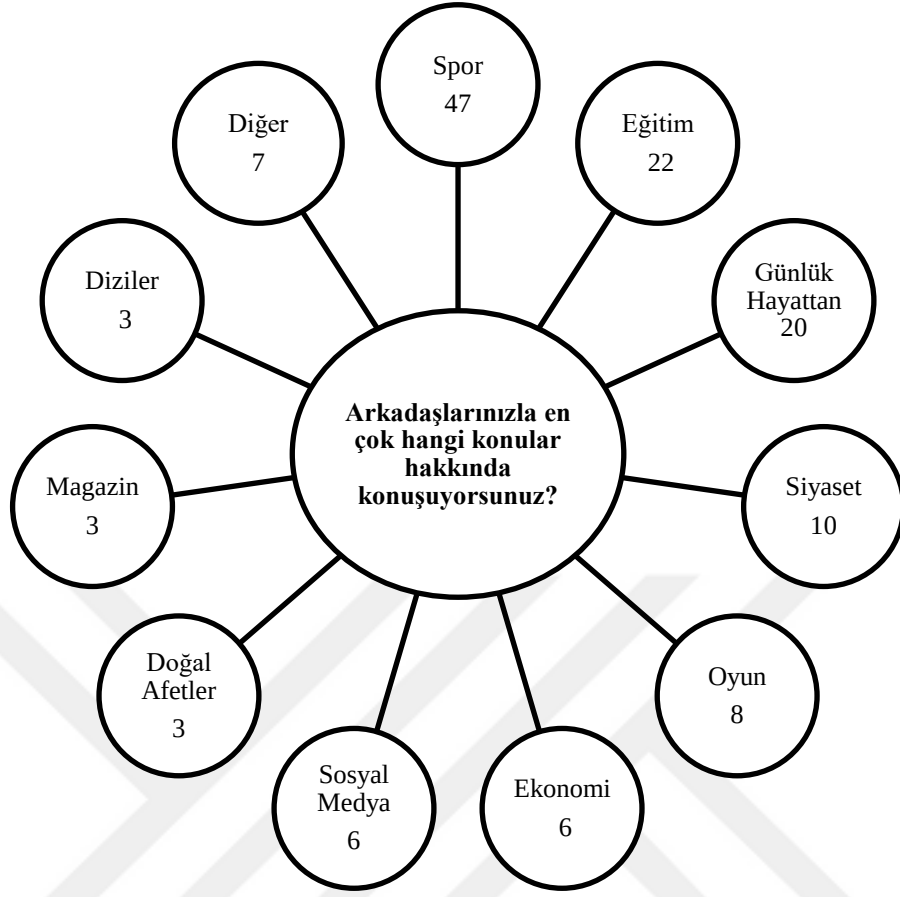
“Ülkeni kim yönetiyor etkinliği yaptık başkan ve yardımcılarını seçtik.” (Ö70/E) “Yerli malı haftası yaptık sınıfta.” (Ö112/E) “Derste barış antlaşmaları hazırlıyoruz.”

Sosyal bilgiler dersinde güncel olayların öğretimine yönelik çalışmalar arasında derste materyal hazırladıklarını belirten öğrenci görüşü; “Seçimle ilgili oy sandıkları oluşturduk herkes oyunu kullandı sınıfta.”(Ö42/E). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin bazıları derste güncel olaylara yer verirken sosyal bilgiler kitabından faydalandıklarına yönelik öğrenci görüşleri bulunmaktadır. Bu görüşlerden bazıları; “Sosyal ders kitabından okuma yapıyoruz.”(Ö23/K).“Kitabımızda güncel haberlerden parçaları okuyoruz.”(Ö85/K).

Bazı öğrenciler özellikle Maraş depreminden sonra okullarında tatbikat yaptıklarını belirtmişlerdir. Bu görüşlerden bazıları; “Deprem tatbikatı yaptık.”(Ö49/K).“Yaygın tatbikatı yaptık.”(Ö79/K). Maraş depremi sonrasında öğretmenlerden bazıları sosyal bilgiler dersinde deprem çantası hazırlamayı öğrencilere göstermiştir. Güncel olaylarla ilgili yapılan çalışmalara öğrencinin biri; “Derste deprem çantası hazırladık.”(Ö54/E).

4.1.7. Ortaokul Öğrencilerinin Arkadaş Ortamında En Çok Konuştukları Konulara İlişkin Bulgular

Öğrencilere ‘Arkadaşlarınızla en çok hangi konular hakkında konuşuyorsunuz?’ sorusu yöneltilmiştir. Alınan görüşler sonucu elde edilen veriler kategorilere ayrılmıştır. Elde edilen bulgular sonucu Şekil 8 ortaya konulmuştur.

Şekil 8. Arkadaşlarıyla En Çok Konuştukları Konular

Şekil 8'e göre; Araştırmaya katılan öğrencilerin arkadaşlarıyla konuştukları konular arasında en fazla spor (47 kişi) yer almaktadır. Katılımcılar arkadaşlarıyla en çok eğitim (22 kişi), günlük hayattan konular (20 kişi) ve siyaset (10 kişi) konuşmaktadırlar. Sonrasında oyun (8 kişi), sosyal medya (6 kişi), ekonomi (6 kişi), doğal afetler (3 kişi), magazin (3 kişi), diziler (3 kişi) diğer konular (kişisel bakım 2 kişi, tarih 2 kişi, şarkılar 1 kişi, Türkiye gündemi 1 kişi) yer almaktadır.

Öğrencilerin konuştukları konular cinsiyete göre farklılık göstermektedir. Spor kategorisinde yer alan görüşlerin büyük bir kısmı erkek öğrencilere aittir. Arkadaşlarıyla en çok spor konuştuğunu belirten katılımcı görüşleri şöyledir; "Futbol."(Ö6/E). "Beşiktaş üzerinden konuşuyoruz."(Ö13/E). "Spor." (Ö18/E). "Futbol."(Ö19/E). "Futbol."(Ö55/K). "Futbol konuşuyoruz daha çok." (Ö80/E). "Genellikle futbol."(Ö92/K). "FB-GS hakkında."(Ö117/E). "Futbol."(Ö127/E). Spor kategorisi içerisinde en fazla söylenilen futbol olmuştur. Katılımcılar arasından 38 kişi arkadaşlarıyla konuştukları konulara doğrudan futbol olduğunu söylemişlerdir. Spor kategorisindeki diğer görüşler de takımların son durumları vs. ile ilgilidir. Spor kategorisinde yer alan diğer katılımcı görüşlerinden bazıları; "Takımlar

ve maçlarla ilgili.”(Ö32/K). “FB’nin kaybetmesi.”(Ö49/K). “Süper lig şampiyonu kim olacak.”(Ö52/E) şeklindedir. Arkadaşlarıyla en çok spor konuştuklarını belirten 47 katılımcı arasından 30 kişi erkek öğrencilerdir. Diğer 17 katılımcı kız öğrencilerdir.

Eğitim kategorisinde öğrencilerin daha çok dersler ve sınavlar hakkında konuştukları belirlenmiştir. Eğitim kategorisinde bulunan görüşlerden bazıları; “Dersler hakkında.” (Ö7/K).“Dersler hakkında konuşuyoruz.” (Ö85/K). “Yazılılardan konuşuyoruz.”(Ö94/K). “Derslerle ilgili konuşuyoruz.” (Ö100/K). Bir öğrenci de;“Lgs sınavını konuşuyoruz.”(Ö131/K) şeklinde görüş belirtmiştir. Bu görüş 7. sınıf öğrencisine ait bir görüştür. 8. sınıfta LGS sınavına girecek olması sebebiyle arkadaşlarıyla en çok LGS sınavı hakkında konuştuğu belirlenmiştir. Öğrencilerin sınıf düzeyi eğitim alanında konuştukları konuların çeşitlenmesini sağlamaktadır. Sınıf düzeyine göre konuşulan konular farklılaşmaktadır. Örneğin bir öğrenci de:

(Ö1/K) “Bursluluk sınavı konuları hakkında konuşuyoruz.” şeklinde görüş belirten öğrenci ise 5. sınıf öğrencisidir. (Ö3/K) “Derslerimizin notları hakkında konuşuyoruz.” şeklinde görüş belirtmiştir. Öğrenciler açısından ders notları, derslerdeki başarı puanları da büyük bir öneme sahiptir.

Arkadaşlarıyla en çok konuştukları konular arasında günlük hayattan konular üzerine konuştuklarını belirten katılımcı görüşlerinden bazıları şunlardır; “Aramızda geçen olaylar hakkında konuşuyoruz.”(Ö34/K).“Günlük yaşamımızda yaşadığımız olaylar.”(Ö36/K). “ Bir günde ne yaptık onları konuşuruz.”(Ö81/K). Bir öğrenci ise; (Ö44/K) “Havadan sudan her şey üzerine konuşuyoruz belli bir şey yok ” şeklindeki görüşüyle yani her konudan konuştuklarını bir sınıflama yapmanın mümkün olmadığını belirtmiş, genel bir cevap vermiştir.

Siyaset alanındaki öğrenci görüşleri şunlardır; “Seçim.”(Ö17/E). “Siyaset.”(Ö39/K). “Siyaset.”(Ö60/E). “Siyaset konuşuyoruz.”(Ö99/E). Bir öğrenci de; (Ö104/K) “Maalesef siyaset yaşımız olmamasına rağmen.” şeklinde görüş belirtmiştir.

Oyunlar kategorisinde yer alan görüşlerin büyük çoğunluğu bilgisayar oyunlarına yöneliktir. Oyun kategorisinde yer alan görüşlerden bazıları şöyledir; “Oyunlarla ilgili konuşuyoruz, akşam oyuna girip girmeyeceğimizi konuşuyoruz.” (Ö65/K). “ Oyunu kimle oynayacağımızı konuşuyoruz.” (Ö132/E).

Ekonomi alanındaki görüşlerden bazıları zamlarla alakalıdır. Katılımcı görüşlerinden bazıları; (Ö64/K) “Ekonomi her şeyin pahalı olup alamadığımız şeyleri.” diyerek gelen

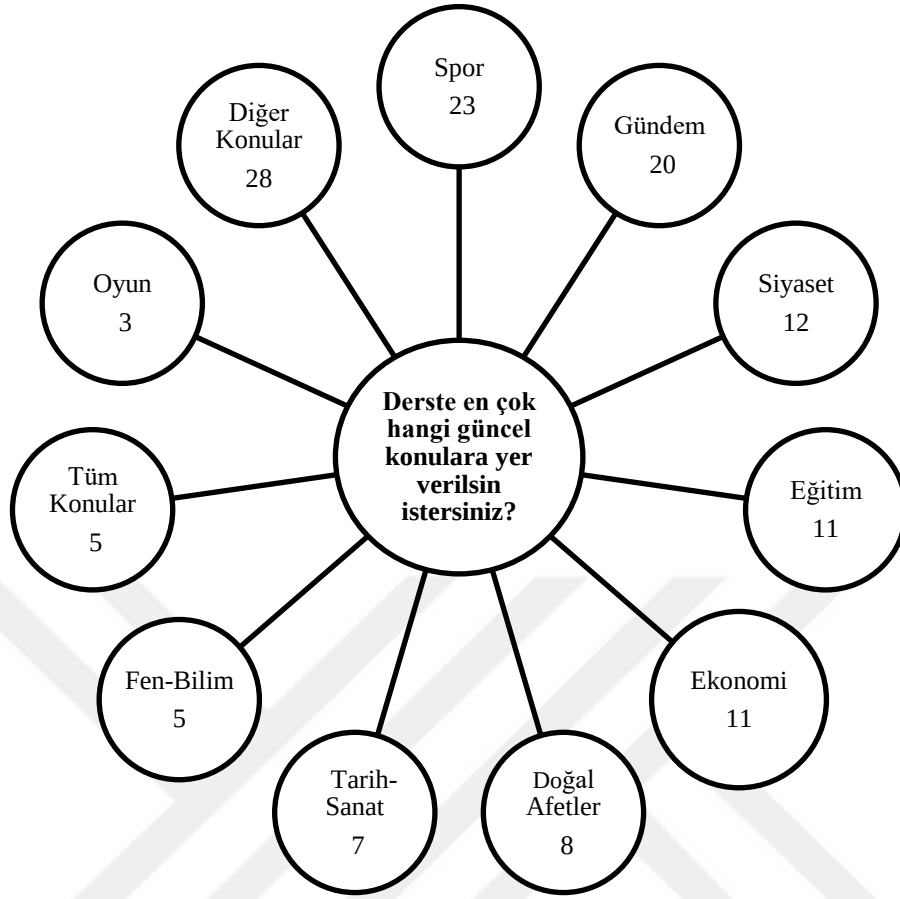
zamlardan sonra alım gücünün düştüğüne dikkat çekmiştir. Bir öğrenci; “Parasızlık hakkında.” (Ö78/K) şeklindeki görüşü ile maddi durumunun yetersizliğini dile getirmiştir.

Sosyal medya kategorisindeki bir katılımcı görüşü; (Ö33/E)“Sosyal medya hakkında konuşuyoruz.” Arkadaşlarıyla doğal afetler üzerine konuştuğunu belirten katılımcı görüşü şöyledir;“Doğal afetler hakkında.”(Ö120/K). Arkadaşlarıyla en çok magazin üzerine konuşan öğrenci görüşleri; “Magazin konuşuyoruz.”(Ö93/K). “Magazin.”(Ö95/K). Magazin görüşü belirten katılımcıların cinsiyetine bakıldığında hepsinin kız olduğu görülmektedir. Diğer kategorisinde yer alan arkadaşlarıyla tarih üzerine konuştuklarını belirten katılımcı görüşü şu şekildedir; “Tarihle ilgili şeyler konuşuyoruz.”

Katılımcı görüşlerine bakıldığında öğrencilerin arkadaşlarıyla her konu hakkında konuştukları, konuların çeşitlilik gösterdiği belirlenmiştir. Erkek öğrencilerin daha çok spor, futbol konularını konuştukları görülmüştür. Ayrıca magazin konularını da sadece kız öğrencilerin konuştukları belirlenmiştir. Bazı konuların sadece kız öğrenciler arasında konuşulduğu görülmektedir. Cinsiyet faktörü öğrencilerin arkadaşlarıyla konuştukları konuların farklılaşmasını sağlamaktadır. Öğrencilerin yaşanan güncel olaylar üzerine de konuştukları belirlenmiştir.

4.1.8. Ortaokul Öğrencilerine Göre Sosyal Bilgiler Dersinde Yer Verilmesi İstenilen Güncel Konulara İlişkin Bulgular

Öğrencilere ‘Derste en çok hangi güncel konulara yer verilsin istersiniz?’ sorusu yöneltilmiştir. Alınan görüşler sonucu elde edilen veriler kategorilere ayrılmıştır.

Şekil 9. Derste Yer Verilmesi İstenilen Konular

Şekil 9’a göre; Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde en çok yer verilmesini istedikleri konu spor (23 kişi)’dur. Katılımcıların derste en çok yer verilmesini istedikleri konular; gündem (20 kişi), siyaset (12 kişi), eğitim (11 kişi) ve ekonomi (11 kişi)’dir. Sonrasında doğal afetler (8 kişi), tarih-sanat (7 kişi), fen-bilim (5 kişi), tüm konular (5 kişi), oyun (3 kişi) ve diğerleri (28 kişi) gelmektedir.

Katılımcı görüşlerine bakıldığında derste en çok yer verilmesi istenilen konu en fazla yükleme sayısı ile spor olmuştur. Spor kategorisinde yer alan katılımcı görüşlerinden bazıları şunlardır; “Futboldaki en güncel duruma yer verilsin isterdim puan tablosuna.” (Ö54/E). “Bence spor alanına birazda olsa ayırım yapılmaması gerektiğine yer verilmesi gerekiyor.” (Ö92/K). “Maçlara yer verilsin isterdim.”(Ö123/K).

Katılımcıların büyük bir çoğunluğu ise Türkiye gündemine yer verilmesini istedikleri görülmektedir. Katılımcılar arasından bazıları gündemi takip etmek istediklerini o yüzden yaşanan güncel gelişmelerden haberdar olmak istediklerini belirtmişlerdir. Derste en çok gündeme yer verilmesini isteyen katılımcı görüşlerinden birkaçı; “Gündemdeki haberlere.”(Ö3/K). “Yaşanan önemli olaylar hakkında bilgi verilsin.”(Ö63/K). “Türkiye’yi

ilgilendiren konulara.”(Ö87/K). “Gündeme yer verilsin isterim.” (Ö96/K). “Günlük hayatta gelişen önemli konulara yer verilsin isterdim.”(Ö129/K).

Katılımcılar arasından bir tanesi de Türkiye gündeminden daha geniş bir alan düşünerek Dünya gündemine yer verilmesini istediğini belirtmiştir. O katılımcı görüşü; “Dünyadaki güncel haberlere yer verilmeli kesinlikle.” (Ö39/K) şeklindedir. Katılımcıların hem Türkiye gündemi hem de Dünya gündeminden haberdar olmak istedikleri görülmektedir.

Sosyal bilgiler dersinde en çok eğitim alanına yönelik güncel olaylara yer verilmesi isteyen katılımcıların büyük bir çoğunluğu 7. sınıf öğrencileridir. 8. Sınıfta LGS sınavına girecek olmalarından dolayı sınavla ilgili gelişmelerden haberdar olmak istedikleri görülmektedir. Derste en çok eğitim alanındaki güncel olaylara yer verilmesini isteyen katılımcı görüşlerinden birkaçı:

(Ö95/K) “Lgs sınavına yönelik bilgilendirmelere yer verilsin isterdim.”

(Ö116/K) “Derslerle ilgili gelişmelere yer verilsin.”

(Ö131/K) “Lgs sınavı hakkında gelişmeler.”

Sosyal bilgiler dersinde ekonomi konularına yer verilmesini isteyen katılımcı görüşleri; “Ekonomi olabilir çünkü 8.sınıf olacağız ve test kitapları çok pahalı.” (Ö94/K) görüşüyle artan fiyatlara dikkat çekmiş ve bu durumdan hayıflandığını dile getirmiştir. 7. Sınıf öğrencisi olması ve bir yıl sonra LGS sınavına girecek olması sebebiyle test kitaplarının pahalı olması ve bu yüzden kitap almakta zorlandığını belirtmiştir. Bir katılımcı ise; (Ö125/E) “Ekonomiyle ilgili gelişmelere yer verilsin isterdim.” Katılımcı bu görüşüyle ekonomiye yönelik gelişmelerden haberdar olmak istediğini dile getirmiştir.

Doğal afet konularına yer verilmesini isteyen katılımcı görüşlerinden bazıları şunlardır;

“Afet olaylarına.”(Ö35/K). “Deprem ve selden korunma yolları.”(Ö53/K). Derste Tarih-sanat konularına yer verilmesini isteyen katılımcı görüşlerinden biri;“Sanata yer verilsin isterim.”(Ö47/K).

Fen-bilim alanında yer alan katılımcı görüşlerinden bir tanesi; “Fen ve bilim konularına yer verilsin.”(Ö132/E). Sosyal bilgiler dersinde diğer kategorisinde yer alan kişisel bakım konularına yer verilmesini isteyen katılımcı görüşü şöyledir;“Cilt tiplerine uygun ürünler anlatılsın isterdim.”(Ö50/K). Bir katılımcı ise;“Nasıl hayatta kalırız, anne babamız ölürse ne yaparız depremde ailesini kaybeden çocukları gördükçe bunu düşünüyorum.”(Ö58/K) şeklindeki görüşünde depremde anne-babasız kalan çocuklara dikkat çekmiştir. Depremde ailesini

kaybeden çocukları görmek onun bu düşünceye kapılmasına sebep olmaktadır. Yaşanan olaylar insanların düşündükleri konuların şekillenmesinde önemli rol oynamaktadır.

“İnsanlar ve kadınlar saldırıya uğradığında nasıl korunur onlara yer verilmeli bence.”(Ö28/K). Katılımcı bu görüşünde günümüzde kadın ve hayvanlara yönelik artan şiddet eğilimine dikkat çekmiştir. Şiddete uğradığımızda nasıl korunmamız gerektiğini öğrenmenin önemine değinmiştir. Katılımcı görüşleri çok çeşitlilik gösterdiği için bazıları diğer kategorisinde değerlendirilmiştir. Genellikle 3’ten az yükleme sayısına ait görüşler tek tek kategorize edilmeyip diğer kategorisinde değerlendirilmiştir.

Diğer kategorisinde yer alan görüşlerden bazıları şunlardır:

“Uyuşturucu bağımlılığının sonuçlarına.” (Ö52/E).

“Birliktelik dayanışma konularına yer verilsin bir bütün olabilmeyi anlayalım.”(Ö65/K).

“Doğal çevre, eski çağda yaşanmış olaylar.”(Ö69/E).

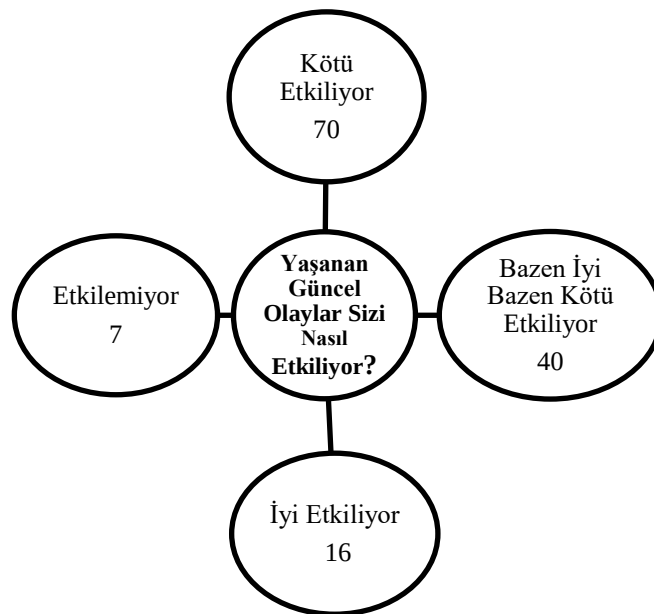
“Hayvanları korumamız hakkında.”(Ö75/K).

“Farkındalık ve ahlak dersi verilsin.”(Ö115/E).

“Haklarımızı korumamız konusunda bilgilendirilmek isterdim.”(Ö130/K).

4.1.9. Güncel Olayların Ortaokul Öğrencilerinin Gündelik Hayatları Üzerindeki Etkilerine İlişkin Bulgular

Öğrencilere ‘Yaşanan güncel olaylar sizi nasıl etkiliyor?’ sorusu yöneltilmiştir. Alınan görüşler sonucu elde edilen veriler kategorilere ayrılmıştır.

Şekil 10. Güncel Olayların Öğrenciler Üzerindeki Etkisi

Şekil 10'a göre; Yaşanan güncel olayların katılımcılar üzerindeki etkilerine bakıldığında çoğunlukla kötü (70 kişi) etkilediği görülmektedir. Güncel olayların insanlar üzerindeki etkisi duruma göre farklılık gösterdiği bazen iyi bazen kötü (40 kişi) etkilediği görülmektedir. Elde edilen bulgulara göre güncel olaylar bazı insanları iyi etkilediği (16 kişi) görülmektedir. Katılımcılar arasından 126 kişi yaşanan güncel olaylar karşısında iyi, kötü ve bazen iyi bazen kötü etkilenirken 7 kişi güncel olaylardan etkilenmediklerini belirtmişlerdir.

Yaşanan güncel olayların insanlar üzerinde çeşitli etkiler bıraktığı görülmektedir. Yaşanan güncel olayların insanları psikolojik, ekonomik, maddi ve manevi etkilediği görülmektedir. Güncel olaylardan kötü etkilendiğini belirten katılımcı görüşleri şunlardır; “Korkutuyor deprem burada da olur bize bir şey olursa diye.”(Ö25/E). Bir öğrenci ise;

(Ö84/E) “Psikolojik olarak etkiliyor ya bizim de evimiz yıkılırsa diye düşünüyorum.” şeklindeki görüşünde deprem korkusunu dile getirmiştir. 6 Şubat depreminin insanların hayatını psikolojik olarak olumsuz etkilediği görülmüştür. “Deprem vb. doğal afetlerde can kaybı psikolojik bozukluklara neden oluyor, bunlar beni çok üzüyor hatta çok ağladığım oluyor, olumsuz yani.” (Ö129/K).

Bir öğrenci, “Korkuya kapılıyoruz en küçük bir sarsıntı da bile korkar olduk.”(Ö101/K) diyerek depremde korktuklarını dile getirmiştir. Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremin insanlar üzerinde korku, endişe, panik olma vb. gibi etkilere sebep olmuştur. Bir öğrenci; “Derinden etkiliyor çünkü ölümler oluyor görmezden gelemeyeceğiz kadar hem de.”(Ö130/K). 6 Şubat Kahramanmaraş depremindeki can kaybına dikkat çekmiştir. “Duygusal olarak kötü etkileniyoruz çünkü çok korktum ve üzüldüm deprem haberlerini gördükçe.” (Ö131/K) şeklindeki görüşünde depremin insanlar üzerindeki psikolojik etkisine değinmiştir. . “Kötü etkiliyor mesela evsiz kalan insanlar oldu bir sürü.”(Ö99/E). “Deprem olduğunda korktum, depremde vefat edenlere ve enkaz altında kalanlara çok üzüldüm.” (Ö96/K). Öğrenci görüşlerinin büyük bir çoğunluğu Kahramanmaraş depreminin insanlar üzerindeki etkilerine yöneliktir.

Bazı görüşler de ekonominin pahalılığı konusunda şikâyetlere yöneliktir. Bir öğrenci de;

“Ekonominin böyle olması kötü etkiliyor çünkü her şey çok pahalı.” (Ö109/E). Katılımcı görüşünde enflasyonun etkisine değinmiştir. Hayat şartlarının pahalılığı öğrenciler üzerinde de olumsuz etki bırakmaktadır. Bir başka katılımcı ise; “Ekonomi çok yüksek o yüzden kötü etkiliyor istediğimiz her şeyi alamıyoruz.”(Ö108/K). Şeklindeki görüşünde ise alamadıkları şeyler için üzüntüsünü dile getirmiştir “Mesela okulların tatil haberi gelince

üzülüyorum arkadaşlarımdan ayrı kalacağım için.”(Ö88/E) şeklinde görüş belirterek gerek Covid-19 salgını döneminde gerek Kahramanmaraş depremi sırasında okulların uzaktan eğitime geçtiği veya tatil edildiği dönemlerde öğrencilerin arkadaşlarından uzak kaldıklarında duydukları üzüntüyü dile getirmiştir. Katılımcılardan bir tanesi evsiz kalan insanların verdikleri hayat mücadelesine yönelik görüş belirtmiştir. “Çok üzülmüyorum içim sızlıyor depremde evsiz kalan insanların hallerini gördükçe.” (Ö75/K). Bir öğrenci de; “Savaş olunca üzülmüyorum çocuklar ölüyor.” (Ö81/K) şeklinde görüş belirterek Rusya Ukrayna savaşında olduğu gibi diğer savaşlarda ölen çocuklara dikkat çekmiştir. 2023 Kahramanmaraş depreminde onca insan evsiz kaldı. İnsanlar hayatlarını konteyner veya çadırlarda sürdürmek zorunda kaldılar.

Bazı katılımcılar güncel olaylar karşısındaki duygularının yaşanan olaya göre farklılık gösterdiğini hem iyi hem kötü etkilediğini belirtmişlerdir. Yaşanan güncel olayların insanları hem iyi hem kötü etkilediğine yönelik katılımcı görüşlerinden bazıları şöyledir;

“Kötü de iyi de. Kötü yanı 2 hafta okuldan geri kaldık. İyi yanı babam işe gitmedi ve güvende olduğumu biliyordum o zamanlar.” (Ö8/K). “Biraz iyi biraz kötü çünkü deprem olunca üzüldük ama Galatasaray’ın şampiyonluğunda sevindik.”(Ö10/K). İnsan duygularının yaşanan olaylara göre şekillendiği üzerinde durmuştur. “Seçim sonuçlarında çok heyecanlanmışım sonuç ne olacak diye.”(Ö39/K) şeklinde görüş belirterek 2023 cumhurbaşkanlığı seçiminin insanlar üzerindeki etkisine dikkat çekmiştir. “Psikolojik olarak etkiliyor, üzülmüyoruz ve seviniyoruz.”(Ö47/K). Yaşanan güncel olayların insan psikolojisini etkilediği görülmektedir. Bir öğrenci; “Habere göre değişiyor genellikle cinayet haberlerinde kadınlar öldürülünce sinir oluyorum üzülmüyorum.”(Ö52/E) şeklindeki görüşünde kadın cinayetlerine dikkat çekmiştir. (Ö70/E) “Bazen heyecanlandırıyor bazen üzüyor depremde çıkarılanları beklemek heyecanlandırıyordu ama insanların cansız bedenine ulaşıldığında üzülmüyorduk.” şeklindeki görüşünde enkazdan çıkarılan insanları beklerken heyecanlandığını sağ çıkan insanlar umut ışığı olurken bir yandan da enkazdan sağ çıkamayan insanları gördüğündeki üzüntüsünü dile getirmiştir. Bir öğrenci de; “Olaya göre değişiyor bazen güzel bazen kötü.” (Ö71/E). Durumun kötü veya iyi olmasına bağlı kötü bir şey yaşandığında üzülmüyoruz. Mesela şehit haberleri görünce üzülmüyoruz.” (Ö86/K) görüşünde güncel olaylar karşısında hissettiklerinin olaya göre farklılaştığına dikkat çekmiştir. Yaşanan güncel olaylar karşısında hissettiklerimizin de farklılaştığı görülmektedir.

Bir öğrenci de tuttuğu takımın şampiyon olması karşısında hissettiklerini şöyle belirtmiştir; “Bazen iyi bazen kötü mesela GS şampiyon olduğunda sevinmişim.” (Ö95/K). Bir katılımcı da;

(Ö110/E)“Bazıları olumlu bazıları olumsuz etkiliyor mesela teknolojide ilerliyor olmamız sevindirici bir haber ilk otomobilimiz ürettik.” görüşünde teknoloji alanındaki ilerlememize yerli otomobilimizi üretmeye başladığımıza dikkat çekmiştir.

Yaşanan güncel olayların insanları iyi hissettirdiğine yönelik katılımcı görüşlerinden bazıları şunlardır; “Olumlu etkiliyor yeni tedaviler bulunduğunda hastalara seviniyoruz.”(Ö46/K) sağlık alanındaki ilerlemenin onu mutlu ettiğini belirtmiştir. “GS’ lı olmak çok güzel bir duygu şampiyonluğumuzda doyasıya konvoy yaptık ve çok mutlu oldum.”(Ö104/K) şeklindeki görüşünde tuttuğu takımın şampiyon olduğunda yaşadığı sevinci dile getirmiştir. Bir katılımcı ise; “Güzel etkiliyor, yaşanan gelişmeler iyi hissettiriyor.”(Ö125/E).

Katılımcılar arasından 7 kişi de yaşanan güncel olaylar karşısında etkilenmediklerini belirtmişlerdir. Etkilemiyor kategorisinde yer alan görüşlerden bazıları; “Etkilenmiyorum.”(Ö56/K). “Beni çok etkilemiyor.”(Ö79/K). “Güncel olaylardan fazla etkilenmiyorum etkilensem bile etkisi 1-2 gün sürüyor sonra geçiyor.”(Ö94/K).

4.2. Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Kullanımına Yönelik Öğretmen Görüşlerine İlişkin Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde Sosyal bilgiler öğretmenleriyle yapılan görüşme sonucunda elde edilen verilerin analizleri yer almaktadır. Çözümlemeler yapılırken öncelikle verilen cevaplar kategorilendirilmiştir. Analiz yapılırken verilen cevapların en çok yoğunlaştığı alanlar belirlenerek kategorize edilmiştir bu sayede verilen cevapların net görülmesi sağlanmıştır. Çözümlemenin sonucu güncel olayların durumuna ilişkin öğretmen görüşleriyle veriler ortaya koyulmuştur. Öğretmen görüşlerinden oluşan verilerin analizinin yapıldığı bu bölümde 20 sosyal bilgiler öğretmenine on tane açık uçlu soru sorulmuştur. Verilen cevaplar neticesinde bulgular ortaya koyulmuştur. Katılımcı görüşlerinde birden fazla seçenek belirtilen bölümlerde katılımcı görüşlerindeki öncelikli cevapların belirgin olması için renklendirme yapılmıştır. Katılımcı görüşünde yer alan hem öncelikli seçeneğin net görülmesi açısından hem de seçenek sıralamasının anlaşılması açısından kolaylık sağlamaktadır.

4.2.1. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Güncel Olayları Takip Ettikleri Haber Kaynaklarına Yönelik Bulgular

Sosyal bilgiler öğretmenlerine ‘Güncel olayları hangi haber kaynaklarından takip ediyorsunuz?’ sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerden bu soruya yönelik görüşleri alınmıştır. Alınan görüşler neticesinde cevaplar kategorize edilmiştir.

Kategoriler	1 E	2 E	3 E	4 E	5 K	6 E	7 E	8 K	9 K	10 K	11 K	12 K	13 K	14 E	15 K	16 E	17 K	18 K	19 K	20 E
TV	1			1	1	1		2	1	2				1		3	1	2	1	1
Sosyal Medya		1					1			1			1		1	2	2		2	
İnternet	2		1		2	2	2	1	2			1		2	2	1			3	2
Akıllı Telefon- Uygulamaları		2									1							1		
Radyo						3														
Dergi								3												

Şekil 11. Haber Kaynakları

1 : 1.Öncelikli cevap

2 : 2.Öncelikli cevap

3 : 3.Öncelikli cevap

Şekil 11’e göre; Katılımcıların güncel olayları takip ettikleri haber kaynakları arasında en öncelikli olarak TV (9 kişi), sosyal medya (5 kişi), internet (4 kişi) ve akıllı telefon-uygulamaları (2 kişi)’dır. Fakat katılımcılar güncel olayları birden fazla kaynaktan takip ettiklerine yönelik görüş belirtmişlerdir. Katılımcılardan (6E) güncel olayları takip ettiği haber kaynakları arasında 3. öncelikli sırada radyo yer almaktadır. Katılımcılardan (8K) güncel olayları takip ettikleri haber kaynakları arasında dergi 3. sırada yer almaktadır. Buradan anlaşıldığı üzere günümüzde güncel olayların takip edildiği haber kaynakları arasında radyo ve dergi son sıralarda yer almaktadır.

Katılımcılar güncel olayları en fazla televizyondan takip etmektedirler. Aslında katılımcılar güncel olayları tek bir haber kaynağından takip etmedikleri Şekil 11’de görüldüğü üzere

birden fazla haber kaynağından takip etmektedirler. Fakat katılımcıların ilk bahsettikleri veri dikkate alınmıştır. Katılımcılardan 11 kişi haber kaynağı olarak televizyonu belirtmiş ancak ilk sıradan TV yazarlar tabloya yansıtılmıştır. Katılımcılardan 8 kişi haber kaynakları arasından sosyal medyayı belirtmiş ancak sadece 5 kişi öncelikli olarak güncel olayları takip ettikleri haber kaynakları arasından sosyal medyayı söylemiştir. Şekil 11'e bakıldığında 20 tane katılımcı arasından güncel olayları takip ettikleri haber kaynakları içerisinde 4 kişi öncelikli olarak internet cevabını vermiş olmalarının yanı sıra güncel olayları takip ettikleri haber kaynaklarına ikinci seçenek olarak interneti söyleyenlerle beraber toplam 12 kişinin internetten bahsettiği görülmektedir. Katılımcılardan 3 kişi güncel olayları takip ettikleri haber kaynağı arasından akıllı telefon-uygulamaları seçeneğini belirtmiştir fakat 2 tanesi öncelikli cevap olarak akıllı telefon-uygulamalarını söylemiştir.

Katılımcıların genel olarak güncel olayları tek bir haber kaynağından takip etmedikleri birkaç haber kaynağından takip ettikleri görülmektedir. Şekil 11'e bakıldığında çoğunlukla güncel olayların televizyon ve internetten takip edildiği görülmektedir. Katılımcıların güncel olayları takip ettikleri haber kaynakları arasında sosyal medya olduğuna yönelik görüşlerden bazıları şunlardır; "Twitter, Instagram ve televizyondan takip ediyorum"(10K). "Sosyal medyadan daha çok arada haber sitelerinden"(2E). "Sosyal medya aracılığıyla ve internetten takip etmekteyim"(7E). Güncel olayları akıllı telefon uygulamalarından takip ettiğini belirten katılımcı görüşü:

"Akıllı telefondaki haber uygulamalarından."(11K) şeklindedir.

Güncel olayları TV'den takip eden katılımcı görüşlerinden birkaçı:

"TV'deki haber kanallarından ve genel ağdaki haber sitelerinden." (20E).

"Haber kanalları ve sosyal medya aracılığıyla."(17K).

"Televizyon, genel ağ, sosyal medya."(1E) şeklindedir.

4.2.2. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Güncel Olayları Takip Etme Sıklıkları

Sosyal bilgiler öğretmenlerine '**Güncel olayları ne sıklıkta takip ediyorsunuz?**' sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerden bu soruya yönelik görüşleri alınmıştır. Güncel olayları takip etme sıklığına ilişkin bulgulara Tablo 3'te yer verilmiştir.

Tablo 3. Güncel Olayları Takip Etme Sıklığı

Kategoriler	Frekans(f)
Her gün	16
Günde 1’den fazla	2
Sık sık	1
Aralıklarla	1
Toplam	20

Tablo 3’e göre; Katılımcıların büyük bir kısmı güncel olayları her gün (16 kişi) takip etmektedirler. Diğer katılımcılar ise günde 1’den fazla (2 kişi), sık sık (1 kişi) ve aralıklarla (1 kişi) güncel olayları takip ettikleri görülmektedir. Güncel olayları her gün takip ettiğini belirten katılımcı görüşleri şunlardır; “Düzenli olarak her gün takip ediyorum.”(1E). “Her gün takip ediyorum.”(10K). “Güncel olayları günlük olarak takip ederim.” (20E). Katılımcıların çoğu güncel olayları her gün takip ederken bunların yanı sıra bazıları günde birden fazla takip ettiklerini belirterek yaşanan gelişmeleri anlık takip ettiklerini belirtmişlerdir. Günde 1’den fazla güncel olayları takip ettiğini belirten katılımcı görüşleri; “Gün gün bazen saat saat bile baktığım oluyor.”(6E). “Gün içerisinde 3-4 defa gündemi takip ediyorum.”(12K). Güncel olayları sık sık ve aralıklarla takip eden katılımcı görüşleri; “Sık sık takip etmeye çalışıyorum.”(15K). “Aralıklarla takip ediyorum bazen gün aşırı bazen günde birden fazla duruma göre değişiyor.”(4E).

Güncel olayları takip etme sıklığına yönelik görüşler arasında en çok 16 yükleme sayısı ile her gün kategorisi olmuştur. Katılımcılar güncel olayları takip etmektedir sadece takip etme sıklıkları bazılarında her gün iken birkaç kişi de aralıklarla ve sık sık olduğunu belirlenmiştir. Güncel olayları takip etmeyen katılımcı yoktur.

4.2.3. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Güncel Olaylara Dersin Hangi Aşamasında Yer Verdiklerine Yönelik Bulgular

Sosyal bilgiler öğretmenlerine ‘**Güncel olayları dersin hangi aşamasında, nasıl kullanıyorsunuz? Örnek verebilir misiniz?**’ sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerden bu soruya yönelik görüşleri alınmıştır. Alınan görüşler neticesinde cevaplar kategorize edilmiştir.

Tablo 4. Güncel Olayları Ders Aşamasında Kullanma Durumları

Kategoriler	Frekans(f)
Ders ortasında	9
Dersin başında	8
Ünite sonlarında	2
Dersin her aşamasında	1
Toplam	20

Tablo 4'e bakıldığında sosyal bilgiler öğretmenleri güncel olayları genellikle dersin ortasında (9 kişi) ve başında (8 kişi) kullandıkları görülmektedir. Bazı katılımcılar güncel olaylardan ünite sonlarında (2 kişi) faydalandıklarını belirtmişlerdir. Katılımcılardan bir kişi sosyal bilgiler dersinde güncel olayları dersin her aşamasında kullandığını, dersin durumuna göre yer verdiği aşamanın değişiklik gösterdiğini belirtmiştir.

Güncel olaylara ders ortasında yer veren katılımcı görüşleri; “Konu ile ilgili örnekler veriyorum örneğin hava olaylarını işlerken bugünün hava durumunu soruyorum veya yakın zamanda meydana gelen sel olayını örnek gösteriyorum.”(1E). “Derste yönetim konusunu işlerken 2023 seçimlerini örnek verdim.”(13K). “Dersin ortasında ülkemizde doğal afetleri iklimleri işlerken gündemden bağlantı kuruyorum, bağımsızlık sembolleriyle vatan sevgisini açıklıyorum.”(4E). “Ders ortasında haklarımız konusunu anlatırken ülkemizde gerçekleşen Cumhurbaşkanlığı seçimlerinden Cumhurbaşkanı ve milletvekillerinin halkın seçmesiyle iş başına geldiklerini ve belli sürelerde bizi temsil edecekleri belirtildi.”(10K).

Güncel olayları dersin başında kullanan Sosyal bilgiler öğretmenlerine ait görüşlerden bazıları şunlardır; “Bazen dersin girişinde dikkat çekmek için kullanıyorum. Örneğin dünkü depremi hissedene oldu mu diye sorarak dikkatlerini çekiyorum.”(17K). “Giriş aşamasında ve bağlantı kurulması gereken noktalarda veriyorum.”(18K). “Dersin giriş kısmında soru sorup örnek istiyorum.” (19K). Bir katılımcı ise; “Ünite sonlarında konu bitimlerinde tamamlama aşamasında kullanıyorum.”(Ö15/K) şeklinde görüş belirterek güncel olaylardan ünite sonlarında değerlendirme yapmak amacıyla kullandığını belirtmiştir.

Güncel olayları dersin her aşamasında kullandığını belirten katılımcıya ait görüş şu şekildedir; “Öğrencilerin ilgisini çekmek için dersin başında kullanırım. Örneğin hak ihlali konusunda bir güncel olay bulup bunu sınıfla paylaşırım onun üzerinden dersi devam ettiririm. Ders konusuyla bağlantı kurmak için dersin ortasında kullanırım. Bir kıyaslama yapmaları için dersin sonunda kullandığım zamanlarda olmaktadır.”(20E).

Öğretmenlerden alınan görüşlere bakıldığında Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylardan her aşamada faydalanılabileceği görülmektedir. Sosyal bilgiler dersinde güncel olayları dikkat çekme açısından dersin başında, öğrencilerin kolay anlamasını sağlamak, örnek olay gösterimi için dersin ortasında kullanılabilmektedir. Öğrencilerin kıyaslama yapması, muhakeme yeteneklerinin artması için ve ölçme değerlendirme yapmak amacıyla güncel olaylardan ders veya ünite sonlarında faydalanılabilir. Derste gündemden bağlantı kurarak örnek olaylara yer vermek kalıcı öğrenmeye fayda sağlamaktadır.

4.2.4. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Derste Güncel Olaylara Ne Kadar Yer Verdiklerine Yönelik Bulgular

Sosyal bilgiler öğretmenlerine ‘**Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara ne sıklıkta ve ne kadar zaman ayırmaktasınız?**’ sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerden bu soruya yönelik görüşleri alınmıştır. Alınan görüşler neticesinde cevaplar kategorize edilmiştir.

Katılımcıların sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer verme sıklıkları ve ne kadar zaman ayırdıklarına yönelik düşüncelerine ilişkin bulgular Tablo 5’te yer almaktadır.

Tablo 5. Derste Güncel Olaylara Yer Verme Sıklıkları

Kategoriler	Frekans(f)
Her ders	11
Haftada 5-10 dk	3
Sık sık	2
Haftada 10-15 dk	1
Haftada 15-20 dk	1
Haftada 20-30 dk	1
Nadiren	1
Toplam	20

Tablo 5’e bakıldığında sosyal bilgiler öğretmenlerinin yarıdan fazlasının güncel olaylara her ders (11 kişi) yer verdikleri görülmektedir. Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer verme sıklıklarına bakıldığında; Haftada 5-10 dk (3 kişi), sık sık (2 kişi), haftada 10-15 dk (1 kişi), haftada 15-20 dk (1 kişi), haftada 20-30 dk (1 kişi), nadiren (1 kişi) olduğu görülmektedir.

Sosyal bilgiler dersinde güncel olayları kullanma sıklıklarına göre her ders yer veren katılımcı görüşlerinden bazıları şunlardır; “Konular ilişkili olduğu sürece her zaman her ders

yer veririm.”(6E). “Toplumu ilgilendiren güncel konulardan her ders bahsederim.”(14E). “Derste kalıcı olması adına örnekleri güncel olaylardan veriyorum her ders.”(17K). Elde edilen bulgulara göre katılımcıların büyük bir çoğunluğu güncel olaylara her ders yer vermektedirler. Katılımcılardan güncel olaylara haftada 5-10 dk yer verdiğini belirten görüşler şunlardır; “Konuların özelliğine göre güncel konulara haftada 10-15 dakika zaman ayırıyorum.”(10K). “Çok sık olmasa da haftada değinmeye çalışıyorum 5-10 dakika kadar.” (15K).

Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara sık sık yer veren katılımcıların görüşleri de şöyledir; “Konuyla ilgili sık sık yer veririm.”(11K). “Ünite ve konulara göre sık sık yer vermeye çalışıyorum.”(18K).

Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara nadiren yer veren katılımcı görüşü şu şekildedir; “Konu içeriğine göre nadiren de olsa değinirim.”(3E).

Belirtilen görüşlere bakıldığında Sosyal bilgiler öğretmenlerinin hepsi Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer verdiği anlaşılmaktadır. Sadece derste güncel olaylara yer verme sıklıkları ve süreleri değişmektedir. Bazı katılımcılar güncel olaylara her ders yer verirken bazıları haftada yer vermektedir. Katılımcılar derste güncel olaylara yer verirken Sosyal bilgiler dersinin kazanımı ve konuyla bağlantısına dikkat ederek yer verdiklerini belirtmişlerdir. Derste güncel olaylara yer verirken ünite, kazanım ve konu ile bağlantısına dikkat edildiği anlaşılmaktadır. Görüşlerden bazıları Sosyal bilgiler dersinin başında güncel olaylara yer verdiklerini gösterir niteliktedir. Bazı katılımcı görüşleri güncel olayları sosyal bilgiler dersinin sonunda veya ünite sonlarında değerlendirme amaçlı kullandıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların görüşlerine bakıldığında Sosyal bilgiler dersinde kalıcılığı sağlamak adına güncel olaylardan faydalandığı belirtilmiştir.

4.2.5. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Derste Ne Tür Güncel Olaylara Yer Verdiklerine Yönelik Bulgular

Sosyal bilgiler öğretmenlerine ‘**Derste ne tür güncel olaylara yer vermektedirsiniz?**’ sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerden bu soruya yönelik görüşleri alınmıştır. Alınan görüşler neticesinde cevaplar kategorize edilmiştir. Katılımcıların Sosyal bilgiler dersinde ne tür güncel olaylara yer verdiklerine ilişkin bulgulara Şekil 12’de yer verilmektedir.

Kategoriler	1 E	2 E	3 E	4 E	5 K	6 E	7 E	8 K	9 K	10 K	11 K	12 K	13 K	14 E	15 K	16 E	17 K	18 K	19 K	20 E
Nüfus Artışı																				
Tarih Coğrafya Konuları																				
Milli-manevi değerler																				
Çevre sorunları																				
İnsan-Çocuk hakları																				
Doğal afetler																				
Sosyal toplumsal konular																				
Eğitim																				
Savaş																				
Siyasi																				
Önemli kişiler																				
Ekonomi																				
Askeri-Tarihi olaylar																				
Ülkeler arası ilişkiler																				
Teknoloji																				
Bilim-Sanat																				

Şekil 12. Derste Yer Verilen Güncel Konular

- : 1.Öncelikli cevap
 : 2.Öncelikli cevap
 : 3.Öncelikli cevap

Şekil 12'ye göre; Katılımcıların sosyal bilgiler dersinde en çok yer verdikleri konular siyasi konular (4 kişi)' dir. Sonrasında yer verilen konular arasında doğal afetler (3 kişi), sosyal-toplumsal konular (2 kişi), tarih- coğrafya konuları (2 kişi), askeri-tarihi olaylar (2 kişi), bilim- sanat (1 kişi), ekonomi (1 kişi), savaş (1 kişi), eğitim (1 kişi), nüfus artışı (1 kişi), çevre sorunları (1 kişi), milli- manevi değerler (1 kişi) yer almaktadır. Şekil 12'de görüldüğü üzere katılımcılar birden fazla güncel olay türü belirtmişlerdir. Fakat katılımcıların ilk bahsettikleri veri dikkate alınmıştır. Katılımcıların ilk verileri kırmızı ikinci seçenekleri mavi ve üçüncü seçenek ise sarı renk ile işaretlenmiştir. Sosyal bilgiler en çok yer verilen güncel konular arasında siyasi konular ve doğal afetler olmasındaki sebep görüşmenin yapıldığı döneme yakın zamanda gerçekleşmiş olan 6 Şubat Kahramanmaraş depremi ve 2023 cumhurbaşkanlığı seçimleri olduğu düşünülmektedir. Tüm Türkiye'yi derinden etkileyen Maraş depremi sosyal bilgiler dersi açısından büyük bir öneme sahiptir.

Katılımcılardan 6 kişi derste yer verdiği güncel olay türüne doğal afetleri söylemiş fakat ilk sırada doğal afet söyleyen katılımcı verileri dikkate alınmıştır. Derste yer verdikleri güncel konular arasında doğal afetleri öncelikli söyleyen sayısı 3 kişidir. İlk sıradan doğal afet söyleyenlerin verileri işlenmiş, dikkate alınmıştır; ikinci sırada doğal afet söyleyen katılımcılar da tabloya yansıtılmıştır. Katılımcılardan 5 kişi derste yer verdiği güncel olay türüne siyasi olayları söylemiş fakat sadece 4 kişi öncelikli olarak siyasi konulara yer verdiğini bildirmiştir. Katılımcılardan 3 kişi derste yer verdiği güncel olay türüne askeri-tarihi konular olduğunu söylemiş fakat 2 kişi öncelikli olarak askeri-tarihi konuları söylediği için o katılımcı verileri dikkate alınmıştır. Ekonomi konularına derste yer verdiğini belirten katılımcı sayısı 3 kişi iken sadece 1 tanesi öncelikli cevap olarak ekonomi konularını söylediği için o katılımcı dikkate alınmıştır. Katılımcılardan 2 kişi derste eğitimle ilgili güncel olaylara yer verdiğini belirtmiştir fakat sadece 1 kişi öncelikli cevap olarak eğitim söylediği için değerlendirme de o katılımcı dikkate alınmıştır. Şekil 12'ye bakıldığında 20 tane katılımcı arasından derste yer verdikleri güncel olay türüne ilişkin görüşlerinde sosyal toplumsal konulara öncelikli yer veren 2 kişi olmasının yanı sıra ikinci seçenek olarak sosyal toplumsal konuları da söyleyenlerle beraber toplam 5 kişinin sosyal bilgiler dersinde sosyal-toplumsal konulara yer verdiği görülmektedir. Katılımcılar arasından 3 kişi derste insan-çocuk haklarına yönelik güncel olaylara yer verdiğini belirtmiştir fakat hiçbirisi öncelikli olarak insan-çocuk hakları seçeneğini söylemedikleri için değerlendirmeye alınmamıştır. Çocuk hakları yer verilen ikinci konu olarak söylenmiştir.

Katılımcılardan 1 tanesi derste önemli kişilere yer verdiğini belirtmiştir fakat öncelikli olarak doğal afetler seçeneğini söylediği için doğal afet seçeneği değerlendirmeye alınmıştır. Katılımcı görüşlerine bakıldığında derste sadece bir tane güncel olaya yer verilmediği birden fazla konuya değinildiği görülmektedir. Katılımcılardan 1 tanesi sosyal bilgiler dersinde ülkeler arası ilişkilere yönelik güncel olaylara yer verdiğini belirtmiştir fakat ikinci seçenek olarak söylediği için ülkeler arası ilişkiler kategoriler arasına alınmamıştır.

Sosyal bilgiler dersi çok yönlü bir derstir. Bu yüzden derste yer verilen güncel olayın sadece bir konuya yönelik olması beklenilemez. Katılımcıların pek çok konulara değindikleri görülmektedir. Siyasi konulara yer verilmesindeki en büyük etmen 2023 cumhurbaşkanlığı seçimleri olduğu düşünülmektedir. Sosyal bilgiler dersi kapsamında yer verdikleri güncel olaylar arasında siyasi konular olduğunu belirten öğretmen görüşlerinden bazıları şunlardır; “Demokrasi konusu işlendiğinde seçim ve sonuçlarına yer vermekteyim.”(12K). “Siyasi konulara, sosyal ve ekonomik konular.”(14E).

Bir katılımcı da; (16E) “Dış politika, iç politika, seçimler.” şeklindeki görüşünde seçimlere ve genellikle siyasi konulara olduğuna değinmiştir.

Sosyal bilgiler dersinde doğal afetlerle ilgili güncel konulara yer verdiğini belirten katılımcı görüşlerinden birkaçı şöyledir; “Doğal afetler, insan hakları.”(10K). “Konuyla ilgili doğal afetlere, önemli kişilere.”(11K). “Doğal afetler, ekonomi.”(19K).

Sosyal bilgiler dersinde tarih-coğrafya konularına yer verdiğini belirten öğretmen görüşünden birkaçı şöyledir; “Tarih ve coğrafya konuları ile ilişkilendireceğim olaylar.”(2E).

Bir katılımcı ise;(15E) “Konu içeriğine göre değişmekte genellikle eğitim, spor ve sosyal konular.” şeklindeki katılımcı görüşünde derste yer verdiği güncel olayın konuya göre değişim gösterdiğini fakat daha çok eğitim ve sosyal konulara yer verdiği üzerinde durmuştur. Ekonomi konularına yer verdiğini belirten katılımcı görüşü; “Ekonomi, askeri konular.”(3E) şeklindedir.

Milli manevi değerler kategorisinde yer alan katılımcı görüşü şöyledir; “Bayram, şehitler, vatan ile ilgili konular.”(4E). Katılımcı bu görüşünde kültürümüzün bir parçası olan değerlerimizden bayramlara dikkat çekmiştir. Vatani korumak için canını feda eden aziz şehitlerimize ve vatan konulara yer verdiği görülmektedir. Sosyal bilgiler dersi açısından önemli konulardan biri olan nüfus artışını derste yer verdiğini belirten katılımcı görüşü ise şöyledir; (1E) “Nüfus artışı, sosyal olaylar.”

Katılımcı görüşlerinin geneline bakıldığında sosyal bilgiler öğretmenlerinin derste sadece bir konuya yönelik güncel olaylara yer vermedikleri birden fazla konuya yer verdikleri görülmektedir. Katılımcı görüşlerinde birden fazla konu yer almakta ve bu konular çeşitlilik göstermektedir.

4.2.6. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Derste Güncel Olayları Kullanmak İçin Uyguladıkları Yöntem ve Tekniklere Yönelik Bulgular

Sosyal bilgiler öğretmenlerine ‘**Derste güncel olaylara yer verirken hangi yöntem ve teknikleri kullanmaktasınız?**’ sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerden bu soruya yönelik görüşleri alınmıştır. Alınan görüşler neticesinde cevaplar kategorize edilmiştir.

Kategoriler	1 E	2 E	3 E	4 E	5 K	6 E	7 E	8 K	9 K	10 K	11 K	12 K	13 K	14 E	15 K	16 E	17 K	18 K	19 K	20 E
Soru-cevap																				
Beyin fırtınası																				
Örnek olay																				
Anlatım																				
Akıllı Tahta																				
Tartışma																				
Gazete-Dergi																				
Görsel Kaynak kullanma																				
Drama																				

Şekil 13. Kullanılan Yöntem ve Teknikler

: 1.Öncelikli cevap

: 2.Öncelikli cevap

Şekil 13'e bakıldığında; Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer verirken en fazla anlatım (6 kişi) yöntemi kullanılmaktadır. Elde edilen bulgulara göre sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer verirken; Örnek olay (5 kişi), görsel kaynak kullanma (3 kişi), akıllı tahta kullanma (3 kişi), soru-cevap (2 kişi) ve tartışma (1 kişi) tekniklerinin kullanıldığı görülmektedir.

Anlatım yöntemini kullanan katılımcı sayısı 8 iken bunlardan 6 tanesi kullandığı yöntem ve teknikler arasında öncelikli olarak sözlü anlatım yönteminden bahsetmişlerdir. Diğer ikisi ikinci sırada anlatım yöntemini kullandıklarını belirtmişlerdir. Katılımcılar arasında anlatım yöntemini kullananlara ilişkin bazı görüşler şu şekildedir; “Anlatım tekniği kullanıyorum genellikle güncel olaylardan kendim bahsedirim.” (7E). “Genellikle sözlü anlatım yöntemini kullanırım ara ara da tartışma tekniğini kullanmaktayım.” (20E).

Şekil 13'e bakıldığında katılımcılardan 6 kişi derste kullandığı yöntem ve teknikler arasında örnek olayı belirtmiş ancak ilk sırada örnek olay diyenler tabloya farklı renklendirme ile yansıtılmıştır. İlk sırada örnek olay yöntemini kullandığını belirten katılımcı sayısı 5'dir. Örnek olay yöntemini kullanan katılımcılara ait bazı görüşler şöyledir; “Örnek olay yöntemini kullanarak internet haberlerinden bahsediyorum ve gazete haberlerine de dersimde yer veriyorum.” (9K). “Konulara güncel olaylardan örnekler veriyorum.”(13K).

Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer verirken kullanılan yöntem ve teknikler arasında görsel kaynak kullanımına ilişkin görüş şöyledir; “Öğrencilerin görsel algılarına hitap etmesi için daha çok görsel kaynaklardan faydalanmaktayım örneğin derste güncel olayla ilgili video, film izliyoruz.” (17K).

Şekil 13'e bakıldığında 5 kişi soru-cevap yöntemini kullandığını belirtmiş ancak sadece 2 kişi(1E,14E) kullanılan yöntem ve teknikler arasında ilk sırada soru-cevap yöntemini söylemiştir. Katılımcıların ilk olarak söyledikleri yöntem ve teknikler dikkate alınmıştır. Derste soru cevap yöntemini kullanan katılımcı görüşleri şu şekildedir; “Soru cevap yapıyorum ayrıca güncel olaylardan kendim de bahsediyorum derste.” (1E). “Soru-cevap ve beyin fırtınası yapıyoruz sınıfta.” (14E). Derste güncel olaylara yer verirken akıllı tahtadan faydalanan katılımcı görüşleri şunlardır; “Akıllı tahtadan faydalanıyorum. Soru-cevap yapıyorum.”(12K).

Katılımcılardan 3 kişi tartışma tekniğini kullandığını belirtmiş ancak bunlardan 1 kişi (15K) kullandığı yöntem içerisinde ilk sırada tartışma yöntemine yer vermiştir. Katılımcı (15K)'a ait görüş şu şekildedir; “Okulda öğrencilerin güncel olaylara yorum yapmalarını isterim,

sınıfta herkes kendi düşüncesini söyleyerek tartışma içerisinde düşüncelerini öğrenmeye çalışırım.” Şekil 13’e bakıldığında derste sosyal bilgiler öğretmenlerinin kullandıkları yöntem ve tekniklere ilişkin görüşlerinde drama tekniğinin de yer aldığı görülmektedir ancak drama tekniği öncelikli veriler arasında yer almamaktadır kullanılan teknik arasında drama 2.sırada söylenilmiştir yani dramanın öncelikli teknikler arasında değil de ikinci görüş olarak belirtildiği görülmektedir. Drama tekniğini kullandığını belirten katılımcı ilk sırada anlatım yönteminden faydalandığını bazen drama tekniğini de kullandığını belirtmiştir bu sebeple çoğunlukla anlatım yöntemini kullandığı için o değerlendirmeye alınmıştır. Drama tekniğini kullanan katılımcıya ait görüş şu şekildedir; “Genellikle anlatım yöntemi kullanıyorum, derste kendim bilgi verdikten sonra bazen drama yöntemini kullanarak öğrencilerin de dâhil olmasını sağlıyorum böylece yaparak yaşayarak öğrenmiş oluyorlar.” (18E).

Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer verirken kullanılan yöntem ve teknikler çeşitlilik göstermektedir. Ayrıca Şekil 13’e göre katılımcıların çoğu derste güncel olaylara yer verirken tek bir yöntem ve teknik yerine birden fazla yöntem ve teknik kullandıkları görülmektedir. Katılımcılar arasında birden fazla cevap verenler arasında ilk verdikleri veriler dikkate alarak genel değerlendirme yapılmaktadır. Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer verirken kullanılan yöntem ve teknikler arasında anlatım, örnek olay, soru-cevap, görsel kaynak kullanma, drama, gazete-dergi kullanma, tartışma, beyin fırtınası ve akıllı tahta kullanımı yer almaktadır. Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer verirken kullanılan yöntem ve teknikler çeşitlilik gösterirken bazı seçenekler ikinci sırada söylenilmiştir. Verilen ilk cevaplar dikkate alınarak oluşturulan bu tabloda ikinci seçenek olarak söylenen gazete-dergi kullanma, beyin fırtınası ve drama tekniği de sosyal bilgiler öğretmenlerinin derste güncel olaylara yer verirken ara ara kullandıkları yöntem ve teknikler arasında yer almaktadır. Bu üç yöntem ve teknik öğretmenler tarafından nadiren kullanıldığı belirlenmiştir.

4.2.7. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Derste Güncel Olayları Kullanma Hususunda Karşılaşılan Zorluklara Yönelik Bulgular

Sosyal bilgiler öğretmenlerine ‘**Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer verirken karşılaştığınız zorluklar nelerdir?**’ sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerden bu soruya yönelik görüşleri alınmıştır. Alınan görüşler neticesinde cevaplar kategorize edilmiştir.

Tablo 6. Derste Karşılaşılan Zorluklar

Kategoriler	Frekans(f)
Yanlış anlaşılma endişesi	9
Süre yetersizliği	3
Zorlanmıyorum	3
Dersin akışını bozma	2
Dikkat dağınıklığına sebebiyet	1
Fikir ayrılığı	1
Materyal eksikliği	1
Toplam	20

Tablo 6'ya göre sosyal bilgiler öğretmenlerinin derste güncel olaylara yer verirken karşılaştıkları sorunlara bakıldığında en çok yanlış anlaşılma endişesi (9 kişi) yaşadıkları görülmektedir. Sonrasında derste güncel olaylara yer verirken karşılaşılan sorunlar arasında; ders süresinin yetersiz olması (3 kişi), dersin akışını bozma (2 kişi), fikir ayrılığı (1 kişi), dikkat dağınıklığına sebebiyet (1 kişi) ve materyal eksikliği (1 kişi) olduğu görülmektedir. 20 katılımcı arasından sadece 3 kişi (6E,12K,14E) derste güncel olaylara yer verirken herhangi bir zorlukla karşılaşmadığını belirtmiştir. Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer verirken yanlış anlaşılma endişesi yaşayan katılımcı görüşlerinden bazıları şöyledir; “Siyasi konulara yer verirken yanlış anlaşılmalara sebep oluyor. Ayrıca dini konularda da aynı sorunu yaşamaktayız.” (1E). “Siyasi içerikleri anlatmakta zorlanıyorum yanlış anlaşılmaya sebep olacak diye, öğrenciler konuyu farklı boyutlara çekebiliyorlar” (3E). “Yanlış düşünceler olduğu için zorluk yaşıyorum.” (8K). “Durum tespiti yaptığımızda siyaset yapıldığını düşünüyorlar.” (16E).

Katılımcıların en çok yükleme ile yanlış anlaşılma endişesi yaşadıkları görülmektedir. Katılımcıların büyük bir kısmı siyasi içeriklerin yanlış yerlere çekilmesinden endişe duymaktadırlar.

Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer verirken müfredatın yoğun olmasından dolayı ders süresinin yetersiz olduğunu düşünen katılımcı görüşleri; “Müfredat yoğunluğundan dolayı güncel olaylara gerekli zamanı ayırmak konusunda sıkıntı çekiyorum.” (10K). “Çok bir zorluk yaşamıyorum fakat süre yetersiz kalıyor sadece.” (11K).

Derste güncel olaylara yer verirken herhangi bir güçlükle karşılaşmayan katılımcı görüşü şu şekildedir: (6E) “Güncel olaylar konusunda öğrencilerin hazırbulunuşluk seviyesi yeterli olduğu için zorlanmıyorum.” şeklindeki görüşünde öğrencilerin güncel olaylar hakkında

bilgi sahibi olduklarını ve bu sayede derste güncel olaylara yer verirken sorun yaşamadığını belirtmiştir. Bir başka katılımcı ise; “Şimdiye kadar herhangi bir zorlukla karşılaşmadım.” (12K) şeklinde görüş belirtmiştir.

Bazı öğrenciler derste güncel olaylara yer verilmesini dersin akışını bozmak adına bir fırsat olarak görmektedirler. Bu şekilde olduğunu düşünen bir katılımcı görüşü; “Bazı güncel olaylar öğrencilerin ilgisini çekmeyebiliyor. Derste yer vereceğim güncel olayla ilgili öğrenci öncesinde sosyal medyadan bilgi sahibi oluyor. Bu durumda öğrenciler sosyal medyada yer alan yorumlarla dersin akışını bozuyorlar.” (20E).

Derste güncel olaylara yer verirken öğrencilerde dikkat dağınıklığına sebep olduğunu belirten katılımcı görüşü; “Öğrenci konunun dışına çıkabiliyor, dikkat dağınıklığına sebep oluyor bazen.” (2E) şeklindedir. Derste güncel olaylara yer verirken karşılaşılan sorunlardan bazıları genel olarak eğitim sistemimizin sorunlarını oluşturmaktadır. Örneğin bir katılımcı;

(15K) “Harita ve materyal bulmakta zorlanıyorum.” Sosyal bilgiler dersi için gerekli olan materyaller bazı okullarda bulunmamaktadır. Derste materyal kullanımı öğrencilerin yaparak-yaşayarak öğrenmelerine katkı sağlamaktadır. Materyal kullanımı öğrenciler üzerinde görsel algıyı artırarak kalıcılığı da sağlamaktadır. Sosyal bilgiler dersinde materyal kullanımı önemli bir yere sahiptir.

4.2.8. Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olaylara Yer Verilmesinin Öğrenciler Üzerindeki Etkisine Yönelik Bulgular

Sosyal bilgiler öğretmenlerine ‘Size göre sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin öğrenciler üzerindeki etkisi nasıldır?’ sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerden bu soruya yönelik görüşleri alınmıştır. Alınan görüşler neticesinde cevaplar kategorize edilmiştir.

Tablo 7. Derste Güncel Olaylara Yer Vermenin Öğrenciler Üzerindeki Etkisi

Kategoriler	Frekans(f)
Dikkat çekme	7
Kalıcı öğrenme	4
Gündemden haberdar olma	2
Kolay öğrenme	2
Derse katılım sağlama	2

Dersin önemini arttırma	1
Farkındalık kazanma	1
Hayata hazırlama	1
Toplam	20

Tablo 7' ye bakıldığında katılımcılara göre sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer vermenin öğrenciler üzerindeki etkilerine ilişkin bulgular şöyledir; En çok yükleme sayısı ile dikkat çekme (7 kişi) sonra kalıcı öğrenme (4 kişi), gündemden haberdar olma (2 kişi), kolay öğrenme (2 kişi), derse katılım sağlama (1 kişi), dersin önemini arttırma (1 kişi), farkındalık kazanma (1 kişi) ve hayata hazırlama (1 kişi) gibi etkilere sahiptir. Katılımcı görüşlerine bakıldığında sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer vermek öğrenciler üzerinde olumlu etki sağlamaktadır. Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylardan faydalanmanın olumsuz etkiye sahip olduğuna yönelik görüş belirtilmemiştir. Derste güncel olay kullanımının öğrencilerin dikkatini çektiğine yönelik katılımcı görüşleri şunlardır; “Öğrencilerin dikkati artmaktadır.” (11K). “Dersle ilgisi olmayan öğrenciler bile pür dikkat dersi dinliyorlar ve öğrencilerin derse katılımını artırıyor.” (16E). “Öğrencilerin dikkatini çekiyor, derse katılımını artırıyor, güncel olaylar ilgili yorum yapmaları muhakeme ve ifade yeteneklerini geliştiriyor.” (20E). Katılımcı görüşlerinde güncel olaylara yer vermenin öğrencilerinin dikkatini çekmesinin yanı sıra derse katılımlarını arttıklarına dair veriler yer almaktadır. Dikkat çekme eyleminden sonra derse katılımın arttığı ve bu sayede öğrencinin derse aktif katılımına fayda sağladığı söylenilmektedir.

Derste güncel olaylara yer vermenin öğrencinin kalıcı öğrenmesine fayda sağladığına yönelik katılımcı görüşlerinden bazıları şunlardır; “Konular etkili ve kalıcı olmaktadır böylelikle konunun öğrenilmesinde fayda sağlar.”(4E). “Güncel olaylarla kurulan bağlantılarla öğrenilen bilgiler daha kalıcı hale gelmektedir.”(10K). “Bilgiler daha somut ve kalıcı hale geliyor, öğrencinin hatırd kalmasını kolaylaştırıyor.”(12K).

Derste güncel olay kullanımının öğrenciler açısından gündemden haberdar olmalarına katkı sağladığını belirten bazı katılımcı görüşleri şu şekildedir; “Ülke ve dünya gündeminden haberdar olmalarını sağlıyor böylece onların vatandaşlık duygularını vatanseverliklerini güçlendiriyor.” (3E). “Bence çok etkili bu sayede öğrenciler gündelik hayattan kopmuyorlar.”(14E).

Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer vermenin öğrencilerin kolay öğrenmesine katkı sağladığını düşünen katılımcı görüşlerinden biri şöyledir; “Konular kalıcı ve etkili olmaktadır, öğrenilmesini kolaylaştırmaktadır.”(4E). Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer vermek

öğrencinin gerçek hayatla iç içe olmasını sağlamaktadır, öğrenciyi günlük hayata hazırların yanı sıra öğrencilerin Sosyal bilgiler dersi ve okulun önemini kavramalarına fayda sağlamaktadır. Bununla ilgili bazı katılımcı görüşlerine yer verilmektedir. “Dersi hayatın bir parçası olarak görüyorlar.”(6E). “Hayata hazırlaması ve okulun önemi hakkında önem taşır.”(15K). Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylardan faydalanmanın farklı açılardan önemli etkilere sahip olduğu belirtilmektedir.

4.2.9. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Ders Kitaplarında Güncel Olaylara Yer Verilme Durumuna Yönelik Bulgular

Sosyal bilgiler öğretmenlerine ‘**Sosyal bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara yer verilme durumu nasıldır?**’ sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerden bu soruya yönelik görüşleri alınmıştır. Alınan görüşler neticesinde cevaplar kategorize edilmiştir.

Tablo 8. Ders Kitaplarında Güncel Olaylara Yer Verilme Durumu

Kategoriler	Frekans(f)
Yetersiz	10
Yeterli	6
Güncel değil	2
Orta seviyede yeterli	2
Toplam	20

Tablo 8’e bakıldığında katılımcıların yarısı sosyal bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara yer verilme durumunu yetersiz (10 kişi) bulmaktadırlar. Elde edilen bulgulara göre katılımcılar sosyal bilgiler ders kitabındaki güncel olayları yeterli (6 kişi), güncel değil (2 kişi) ve orta seviyede yeterli (2 kişi) bulmaktadırlar.

Sosyal bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara yer verilme durumunun yeterli olduğunu düşünen bazı katılımcıların görüşleri şu şekildedir; “Fazlasıyla mevcut olduğunu düşünüyorum.”(5K). “Yeterli buluyorum çünkü konuyla alakalı güncel olaylara yer verilmektedir.” (12K). “Güncel olayların müfredatta yeni gelişmelere paralel yer aldığını düşünüyorum. Sosyal bilgiler dersini ilgilendiren güncel o kadar konu oluyor ki bunların hepsini müfredata sığdırmak zor olur onun yerine güncele yer vermek görevi öğretmene düşmektedir.” (20E).

Sosyal bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara yer verilme durumunun yetersiz olduğunu düşünen bazı katılımcıların görüşleri ise şu şekildedir; “Ara sıra yer verilmekte ve yeterli olduğunu düşünmüyorum.”(7E). “Yetersiz olduğunu düşünüyorum.”(14E). “Önceki ders kitaplarına

göre biraz daha iyi ama tam istenilen seviyede olduğunu düşünmüyorum.” (15K).“Ders kitaplarında güncel olaylara fazla değinilmiyor.” (19K).

Sosyal bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara yer verilme durumu konusunda verilen örneklerin güncel olmadığını düşünen bazı katılımcıların görüşleri de şu şekildedir; “Ders kitaplarının içerikleri güncel değil.”(3E). “Ders kitaplarında verilen örnekler güzel ama bu örnekler sık sık güncellenmeli.” (17K).

Sosyal bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara yer verilme durumunun orta seviyede olduğunu düşünen katılımcı görüşleri şöyledir; “Orta düzeyde olduğunu düşünüyorum, tarihi konulara daha fazla yer verilmelidir.” (4E). “Konulara göre dağılımı güzel fakat örnekler daha da artırılabilir bu yüzden orta düzeyde olduğunu düşünüyorum.”(18K).

4.2.10. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Derste Güncel Olayların Öğretimine Yönelik Önerilerine Yönelik Bulgular

Sosyal bilgiler öğretmenlerine ‘**Sosyal bilgiler dersinde güncel olayların öğretimine yönelik önerileriniz nelerdir?**’ sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerden bu soruya yönelik görüşleri alınmıştır. Alınan görüşler; ders kitapları hakkında, ders saatinde düzenleme, derste kullanılan yöntemler, müfredat değişikliği ve öğretmenin görev yükü hakkındadır. Katılımcılar farklı konulara yönelik önerilerde bulunmuştur. Sosyal bilgiler dersinde güncel olayların öğretimine yönelik önerilerden bazıları şunlardır; “İnteraktif eğitim olanakları artırılarak güncel olayların Sosyal bilgiler dersi içeriğinin zenginleştirilmesi amacıyla kullanılmasını öneririm. MEB Sosyal bilgiler ders içeriğini güncel olaylarla zenginleştirebileceği Web uygulaması ve interaktif oyunlar tasarlayabilir. Güncel olayları dersle bağlantı kurması konusunda sosyal bilgiler öğretmenlerine hizmet içi eğitim verilebilir.”(20E).

Ders kitaplarının düzenlenmesine ilişkin önerilerden bazıları şunlardır; “Ders kitabında ‘konumuzun güncel olaylarla bağlantısını kurun ‘ bölümü yer alabilir.”(5K). “Kitaplar bu konuda yetersiz kalıyor. Çünkü kitapların sürekli basılma durumu yok çocuklar internetten veya dergilerden takip etmeliler.”(11K). “Ders kitapları hazırlanırken önümüzdeki yıl olabilecek konulara yer verilebilir. Mesela bu yıl seçimlerin olacağı bilgisi verilebilirdi.”(13K).“Kitap hazırlama komisyonu daha fazla güncel olayları konuların içine eklemesi gerekir.”(16E). “Güncel olaylar toplum ve insan odaklı bu ders içerisinde daha fazla kullanılmalı ve bu ders kitaplarında yer almalıdır.”(18K).

Katılımcılar arasından ders saatlerinin düzenlenmesine yönelik öneride bulunan görüşlerden birkaçı şöyledir; “Haftalık ders saatinde sadece güncel olaylara ilişkin bir

düzenleme yapılabilir.”(2E). “Sosyal bilgiler ders saatinin arttırılması mümkün olursa güncel olaylara daha çok yer verilebilir. Öğrenciler ülke ve dünya gündeminden haberdar olması, daha duyarlı ve bilinçli vatandaşlar yetişmesine katkı sağlayacaktır.”(9K).

Katılımcıların öğretmenlerin üzerine düşen görevler hakkında önerilerine ilişkin görüşleri şöyledir; “Konuları güncel olaylarla örneklendirerek anlatmak faydalı olacaktır.” (1E).“Ülkemizdeki gelişmeleri konularla bağlantı kurarak işlenirse Sosyal bilgiler dersi daha kalıcı hale gelebilir.”(4E).

Katılımcılardan birkaç tanesi de öğrencilerin yaparak-yaşayarak öğrenmeleri üzerinde durmuştur. Konuya ait görüşler şöyledir; “Öğrenciyi aktif hale getiren onu araştırmaya sevk eden özellikle bilgisayar kullanmayı gerektiren haber siteleri gibi.”(12K).“Öğrencilerin araştırma yapma incelemelerde bulunma ve yaptığı araştırma sonuçlarını sınıfta sunmalarına imkân verilebilir.”(15K).

Katılımcılardan alınan görüşlere bakıldığında önerilerin çoğunluğu aslında Sosyal Bilgiler dersinde yapılması gereken düzenlemeye yöneliktir. Sosyal bilgiler dersindeki eksikliklere değinilmiş örneğin ders kitaplarındaki içeriklerin yetersizliğine, sosyal bilgiler ders saatinin yetersiz olmasına, sosyal bilgiler dersinde yaparak-yaşayarak öğrenen bireyler yetiştirme konusuna ve sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer verirken doğru yöntem ve teknik kullanılması gerekliliği hususuna, güncel olaylardan faydalanırken öğretmenin üstüne düşen sorumluluklara ilişkin öneriler yer almaktadır. Sosyal bilgiler öğretmenleri farklı pek çok konuya değinmiş ve önemli önerilerde bulunmuşlardır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulgularından da elde edilen sonuçlara yer verilmiştir. Bu çalışmada sosyal bilgiler öğretmenlerinin güncel olayları takip etme sıklıkları, sosyal bilgiler öğretmenlerinin güncel olayları takip ettikleri haber kaynakları, derste güncel olay kullanımı, derste güncel olaylara ne kadar yer verildiği, derste ne tür güncel konulara yer verdikleri, güncel olaylara yer verirken kullanılan yöntem ve teknikler, güncel olayları dersin hangi aşamasında kullandıkları, öğretmenlerin sosyal bilgiler dersinde güncel olay kullanımına yönelik önerileri, sosyal bilgiler ders kitabında güncel olaylara yer verilme durumu, sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer verirken karşılaşılan zorluklar, güncel olayların öğrenciler üzerindeki etkisi, öğrencilerin dikkatini çeken konular, öğrencilerin güncel olayları takip etme durumları, öğrencilerin derste yer verilmesini istedikleri güncel olaylar, öğrencilere göre Türkiye ve Dünya gündemindeki en önemli güncel olay, Türkiye gündemindeki en önemli kişiler ve öğrencilerin arkadaşlarıyla en çok konuştukları konuların neler olduğu araştırılmıştır. Ortaokul 5., 6. ve 7.sınıf öğrencileri ile sosyal bilgiler öğretmenlerinin derste güncel olay kullanımına yönelik görüşlerinin tespitine yönelik olan bu çalışmada öğrencilerin; sınıf, cinsiyet, sosyal medya hesabı bulunma durumu, cep telefonu kullanma durumları gibi değişkenler dikkate alınmıştır. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin; meslekteki hizmet yılı, mezun oldukları bölüm, cinsiyet değişkenleri dikkate alınmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bu çalışma da araştırmacı tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

5.1. Sonuç ve Tartışma

Bu bölümde çalışma sonucu elde edilen bulgular incelenerek ulaşılan sonuçlara yer verilmiştir. Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin güncel olayları takip ettikleri görülmektedir. Elde edilen bulgulara göre sosyal bilgiler öğretmenlerinin Türkiye

ve Dünya gündemini takip ettikleri belirlenmiştir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğunun %80' inin güncel olayları her gün takip ettikleri sonucu ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğretmenlerin %10'u güncel olayları günde 1'den fazla anlık olarak takip ettikleri belirlenmiştir. Gürkan (2009) çalışmasında sosyal bilgiler öğretmenlerin güncel olayları % 43,2'si her zaman, %52,3'ü çoğunlukla, %41'i bazen takip ettiklerini belirterek benzer sonuçlara ulaşmıştır.

Elde edilen bulgulara göre; Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin güncel olayları tek bir kaynaktan takip etmedikleri, birden fazla kaynaktan takip ettikleri görülmektedir. Öğretmenlerin güncel olayları en fazla televizyondan takip ettikleri belirlenmiştir. Öğretmenler güncel olayları televizyondan sonra en çok sosyal medyadan takip ettikleri belirlenmiştir.

Sosyal bilgiler öğretmenleri derste güncel olaylara genellikle dersin ortasında ve başında yer verdikleri belirlenmiştir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin %55'inin güncel olaylara her ders yer verdikleri belirlenmiştir. Sosyal bilgiler öğretmenleri dersin konusuna göre güncel olaylara yer verdikleri, sürenin konuyla bağlantısına göre 0-15 dakika arasında değiştiğini belirtmişlerdir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin konunun içeriğine göre güncel olaylara ayırdıkları sürenin farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Gürkan (2009) çalışmasında sosyal bilgiler öğretmenlerinin %35,8' inin dersin konusuna göre güncel olaylara 10-15 dakika süre ayırdıkları tespit ederek benzer sonuçlara ulaştığı görülmektedir.

Öğretmenlerin sosyal bilgiler dersinde daha çok siyasi konulara, doğal afetlere ve sosyal toplumsal konulara yer verdikleri görülmüştür. Aslında sosyal bilgiler öğretmenleri derste tek bir konuya yer vermedikleri birden fazla güncel olaya değindikleri belirlenmiştir.

Sosyal bilgiler öğretmenleri derste güncel olaylara yer verirken en çok anlatım (%30) ve örnek olay (%25) yöntemini kullandıkları belirlenmiştir. Gedik (2008)'in çalışmasında güncel olaylara yer verirken en çok kullanılan yöntemlerden biri tartışma yöntemi olarak belirlenmiştir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin güncel olaylara yer verirken kullandıkları yöntem ve teknikler açısından çalışma sonuçları farklılık göstermektedir.

Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer verirken bazı sorunlarla karşılaşıldığı belirlenmiştir. Bu sorunların en başında siyasi görüş ayrılıkları sebebiyle konunun dışına çıkılması ve öğretmenlerin yanlış anlaşılma endişesi yaşadıkları görülmektedir. Siyasi ve dini içerikli konulara yer verirken öğrencilerin söylenilenleri farklı boyutlara çekmeleri en çok karşılaşılan güçlükler arasındadır. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin % 45'i derste en

çok karşılaştıkları zorlukların yanlış anlaşılma endişesi olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca sosyal bilgiler ders saatinin yetersiz olması derste yeterince güncel konulara yer vermeye engel teşkil ettiği belirlenmiştir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin müfredat yoğunluğundan güncel konulara gerekli zamanı ayırmakta zorluk yaşadıkları belirlenmiştir. Ayrıca derste güncel olaylara yer vermek bazı öğrenciler açısından dersin akışını bozmak için bir fırsat olarak görüldüğü anlaşılmaktadır. Bunların yanı sıra okullarda harita gibi materyal eksikliği olması öğretmenlerin karşılaştıkları diğer sorunlar arasında yer almaktadır. Bozkurt (2017)'un çalışmasında sosyal bilgiler öğretmenlerinin derste güncel olaylara yer verirken karşılaştıkları sorunlar arasında farklı bakış açılarına sahip öğrenciler arasında çatışma ortamı olması, ideolojik ve siyasi görüş ayrılıkları, ders saatinin yetersizliği, konunun dışına çıkılması, materyal eksikliği, öğrenci seviyesine inilememesi ve yanlış anlaşılmalara yer almaktadır. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin güncel olaylara yer verirken karşılaştıkları sorunlar iki çalışmanın sonuçları bakımından benzerlik göstermektedir.

Elde edilen bulgulara göre sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer vermek öğrenciler açısından çeşitli fayda sağladığı belirlenmiştir. Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylar önemli bir yere sahiptir. Örneğin sosyal bilgiler dersinde güncel konulara yer vermek öğrencilerin dikkatini çekmektedir. Bunun yanı sıra öğrencilerin öğrendikleri bilgilerin kalıcı olmasına katkı sağlamaktadır. Çünkü güncel olaylardan örnekler vermek ilk olarak öğrenciyi derse güdülemesinin yanında kolay anlamasını sağlamaktadır. Bozkurt (2017)'un çalışma sonucunda elde edilen bulgulara göre sosyal bilgiler öğretmenlerinin derste güncel konulardan faydalanılması öğrencilerin aktif katılım sağlamalarında, ilgilerini çekmelerinde ve konuyu daha iyi kavramalarında ve kalıcı öğrenmeye katkı sağladığı yönünde etkili olduğu belirlenmiştir bu açıdan çalışma sonuçları benzerlik göstermektedir.

Ayrıca derste güncel olaylara değinmek öğrencilerin gündemden haberdar olmalarına katkı sağlamaktadır. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin derste güncel olaylara yer vermenin öğrenciler üzerinde olumlu katkı sağladığı düşüncesinde oldukları görülmektedir. Sosyal bilgiler öğretmenleri derste güncel olaylara yer verilmesini çoğu zaman avantajlı bulsalar da bazı durumlarda dezavantajlı olabileceğini düşünmektedirler.

Gürkan (2009)'ın çalışmasında sosyal bilgiler öğretmenleri dersi güncel olaylarla desteklediklerinde öğrencilerin; öğrencilerin derse aktif katıldığını, düşünsel yönünün geliştiğini, toplumsal sorunlara duyarlı hale geldiklerini ve konuları somutlaştırdığını ifade

ederek güncel olayların avantajlı olduğunu vurgulayarak çalışmada benzer sonuçlara ulaşılmıştır.

Sosyal bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara yer verilme durumuna bakıldığında araştırmaya katılan öğretmenlerin yarısı ders kitaplarını o konuda yetersiz olarak görmektedir. Ders kitaplarının önceki yıllara nazaran daha güncel olduğunu ama hala yeterli seviyede olmadığını düşünmektedirler. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin büyük bir kısmı ders kitaplarında güncel olaylarla ilgili yeterli yazılı ve görsel içeriklerin bulunmadığı yer alan örneklerin de güncelliğini kaybetmiş olması, dikkat çekici olmadığı düşünülmektedir. Sosyal bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara daha fazla yer verilmesinin gerektiğini düşünmektedirler. Bozkurt(2017)'un çalışmasında öğretmenlerin büyük bir kısmı sosyal bilgiler ders kitaplarındaki güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanı yetersiz buldukları, yer alan bilgilerin güncelliğini kaybetmiş olması, dikkat çekici olmaması, konu bütünlüğünün olmaması ve öğrenci seviyesine uygun olmadığını belirtmişlerdir. Öğretmenler sosyal bilgiler ders kitabında güncel olaylara ilişkin yazılı ve görsel dokümanların daha fazla yer alması gerektiğini belirtmişlerdir. Bu çalışma Bozkurt(2017) çalışma sonuçları ile benzerlik göstermektedir.

Sosyal bilgiler öğretmenleri derste güncel olay kullanımına yönelik önerileri arasında; ders kitaplarında, ders saatlerinde ve müfredatta düzenlemeye gidilmesi gerektiğine yönelik görüşler yer almaktadır. Ayrıca derste kullanılan yöntem ve teknikleri güncel olaylara göre belirlemenin fayda sağlayacağına yönelik öneriler sunmuşlardır. Ders kitaplarının sürekli basılma durumu olmadığı için yer alan örneklerin güncelliğini kaybettiği için ders kitaplarının güncel olarak basılması gerektiğini belirtmişlerdir. Öğretmenlere hizmet içi eğitim verilerek derste güncel olaylarla bağlantı kurmasına yol gösterilebilir. Bunların yanı sıra interaktif eğitim olanaklarını arttırarak dijital içeriklerle sosyal bilgiler dersinin zenginleştirilmesine yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Elde edilen bulgulara göre ortaokul öğrencilerinin güncel olayları takip ettikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin güncel olayları en çok televizyondan takip ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Güncel olayların takip edildiği kaynaklar arasında gazete son sıralarda yer almaktadır. Bu sonuç Tudball'ın (2005) öğrencilerin yeterince gazete okumadıkları görüşü ile benzerlik göstermektedir.

Ortaokul öğrencilerinin en çok önemsedikleri konular spor ve siyaset olmuştur. Öğrencilerin önemsedikleri konuların belirlenmesinde o dönemde haberlerde en çok yer alan olaylar olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ortaokul öğrencilerinin %47'si Türkiye gündemindeki en önemli konunun siyaset olduğunu düşündükleri belirlenmiştir. Siyasetten sonra önemsedikleri en önemli konu doğal afetler (%22,5) olmuştur. Öğrenciler doğal afetler içerisinde en çok depreme değinmişlerdir. Çünkü 6 Şubat tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen büyük yıkımlara sebep olan deprem öğrencilerin hafızalarında yer edinmiştir. Öğrencilerin siyasi konuları önemli görmelerindeki en büyük etmen ise 2023 seçimleri olduğu düşünülmektedir. Öğrencilerin bu görüşte olmalarındaki en büyük etmen araştırmanın yapıldığı dönemde kitle iletişim araçlarında en çok yer edinen konuların Kahramanmaraş depremi ve cumhurbaşkanlığı seçimleri olduğu düşünülmektedir. Öğrencilerin siyasî olayları Türkiye'de en önemli güncel olay olarak gördükleri anlaşılmaktadır. Bu durum kitle iletişim araçları tarafından araştırmanın yapıldığı günlerde siyasî konularla ilgili haberlere büyük ağırlık verilmesi ile ilgili olabilir.

Gedik (2008)'in çalışmasında ise öğrenciler siyasi konuları Türkiye'de en önemli güncel olay olarak gördükleri için çalışma sonuçları benzerlik göstermektedir. Bozkurt (2017)'un çalışmasında ortaokul öğrencilerinin büyük bir kısmı Türkiye gündemindeki en önemli konuların terör ve şehitler olduğunu düşündükleri belirlenmiştir. Bu çalışma ile Bozkurt(2017)'un çalışma sonuçları farklılık göstermektedir.

Ortaokul öğrencilerinin %66'sı Türkiye gündeminde en önemli kişilerin siyasetçiler olduğunu düşündükleri belirlenmiştir. Öğrencilerin Türkiye gündemindeki en önemli konunun siyaset olduğunu düşünmeleri ve en önemli kişilerin ise siyasetçiler olduğunu düşünmeleri arasında doğru orantı vardır. Öğrencilerin çalışmanın yapıldığı günlerde televizyon başta olmak üzere, kitle iletişim araçlarında sürekli adı geçen kişileri, yakın çevresindeki yerel yöneticiyi ve dünyadaki bütün canlıları ve insanları etkileyen olayları en önemli olay ve kişi olarak belirtmiş olmaları öğrencilerin gündemi takip ettiklerini gösterir niteliktedir. Bu bulgu, öğrencilerin güncel olayları yeterince takip etmediklerini, ilgisiz olduklarını ileri süren Turner (1995)'in çalışma sonuçları ile farklılık göstermektedir.

Öğrencilerin dünya gündeminde en önemli gördükleri konu savaşlardır. Öğrencilerin büyük bir kısmı o dönemde haberlerde en fazla adı geçen Rusya-Ukrayna savaşını en önemli güncel olay olarak belirtmişlerdir. Bozkurt (2017)'un çalışmasında elde edilen

bulgulara göre öğrenciler dünya gündemindeki en önemli konuların; Suriye iç savaşı terör, Rus uçağının düşürülmesi olduğunu belirtmişlerdir. Çalışma sonuçlarına bakıldığında öğrencilere göre dünya gündemindeki en önemli konu genel olarak savaşlardır. Sadece döneme göre savaşlar farklılık göstermektedir. Bu çalışma sonucu ile Bozkurt(2017)'un çalışmasında elde edilen bulgular benzerlik göstermektedir.

Öğrenciler sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer verirken farklı yöntem ve tekniklerin kullanıldığını ancak en fazla konuşma tekniğinin kullanıldığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin bir kısmı(%19,5) sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yönelik herhangi bir çalışmanın yapılmadığını belirtmişlerdir. Bu bulgu, Deveci (2007)'nin sosyal bilgiler öğretmenlerinin derste güncel olaylara yeterince yer vermediklerine yönelik tespitini desteklemektedir. Sosyal bilgiler dersinde güncel olay kullanımı konusunda öğretmen ve öğrenci görüşleri arasında farklılık olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin hepsi sosyal bilgiler dersinde güncel olay kullandıklarına yönelik görüş belirtirken ortaokul öğrencilerinin bir kısmı derste güncel olaylara değinilmediğine yönelik görüş belirtmişlerdir. Elde edilen bulgulara göre derste güncel olaylara yer verirken dergi, gazete ve afiş kullanıldığını belirten öğrenci sayısı oldukça düşüktür.

Öğrencilerin arkadaşlarıyla en fazla spor konuları hakkında konuştukları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca spor alanında en fazla futbol konuşulduğu belirlenmiştir. Erkek öğrencilerin çoğunluğu arkadaşlarıyla daha çok futbol konuştukları belirlenmiştir. Ortaokul öğrencilerinin arkadaşlarıyla en çok konuştukları konular arasında eğitim de yer almaktadır. Fakat öğrencilerin eğitim alanında konuştukları konular sınıf düzeyine göre farklılaşmaktadır. 7. sınıf öğrencilerinin arkadaşlarıyla daha çok LGS sınavı hakkında konuştukları belirlenmiştir. Öğrencilerin arkadaşlarıyla günlük hayattaki gelişmeler hakkında konuştukları belirlenmiştir. Öğrencilerin arkadaşlarıyla konuştukları konuların cinsiyete göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Bazı konular sadece kız öğrenciler arasında konuşulmaktadır. Örneğin magazin konularının sadece kız öğrenciler arasında konuşulduğu belirlenmiştir.

Öğrencilerin yarıdan fazlası güncel olaylardan olumsuz (kötü) etkilendikleri belirlenmiştir. Yaşanan olayların öğrencileri psikolojik olarak etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin bir kısmı güncel olaylardan etkilenme düzeylerinin yaşanan olaya göre farklılık gösterdiğini belirtmişlerdir. Öğrenciler güzel bir gelişme de kendilerini mutlu

hissettiklerini, kötü bir olay olduğunda olumsuz etkilendiklerini belirtmişlerdir. Güncel olaylardan hem iyi hem kötü etkilendiğini belirten öğrenci oranı %30'dur.

5.2. Öneriler

- Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara daha fazla yer verilmesi gerekmektedir. Öğrencilere güncel olayların önemi anlatılmalı, sosyal bilgiler dersi için önemli bir yere sahip olduğu unutulmamalıdır. Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer vermenin öğrencilerin dikkatini çekme, derse aktif katılımları ve kalıcı öğrenmeleri üzerine katkı sağlayacağı söylenilebilir.
- Öğretmenler öğrencilerin güncel olayları doğru analiz etmelerinde rehber olmalı, yol göstermelidir. Öğrencilerin doğru bilgiye ulaşmalarında kolaylık sağlamalıdır. Bir haberi tek bir kaynaktan değil pek çok kaynaktan araştırarak gerçeğe uygunluğunu irdelemesine olanak sağlamalıdır. Öğretmen öğrenciye araştırma yapma sorumluluğunu aşılmalı, eleştirel bakabilme bilincini kazandırmalıdır.
- Öğrencilerin kitle iletişim araçlarında yer alan güncel olayları doğru kaynaklardan takip etmelerini sağlayacak bilgilendirmeler yapılmalıdır. Bu noktada medya okuryazarlığı konusunda öğrencilerin bilinçlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılabilir.
- Günümüz dünya sorunlarına (Doğal afetler, kuraklık, savaşlar) farkındalık kazandıracak faaliyetler yapılabilir.
- Derste güncel olaylara yer verirken konuyla bağlantılı ve dersin kazanımına uygun olmasına dikkat edilmelidir. Derste kullanılacak güncel konuların öğrencilerin zihinsel, psikolojik gelişimine uygun olmalıdır.
- Derste güncel olaylara yer vermek öğrencilere farklı görüşte olan insanlarla uyum içinde yaşama, özgürce fikirlerini paylaşma konusunda bilinç kazanmaları konusunda fayda sağlayabilir.
- Öğrencilerin güncel haberleri öğrendikleri materyalleri (internet kaynakları, televizyon, dergi, gazete vb.) dikkatli kullanmaları hususunda farkındalık oluşturulabilir.
- Sosyal bilgiler ders kitapları her yıl yeniden güncellenerek basılmalı ve kitap içerisinde yer alan güncel olayların öğrencilerin seviyesine uygun olmasına dikkat edilmelidir.

KAYNAKÇA

- Açıkalin, M. (2018). *Araştırmaya dayalı sosyal bilgiler öğretimi*. Yeni İnsan.
- Akbaşlı, S. (2014). Sosyal bilgiler öğretiminde yeni yaklaşımlar-I. R. Turan, A.M. Sünbül ve H. Akdağ (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretiminde vatandaşlık ve insan hakları eğitimi*- içinde (s. 43-84). Pegem Akademi.
- Akdağ, H. (2014). Sosyal bilgiler öğretiminde yeni yaklaşımlar-I. R. Turan, A. M. Sünbül, H. Akdağ (Ed.), *Sosyal bilgilerin tanımı, amacı, önemi ve Türkiye’deki yeri*- içinde (s.2-21). Pegem Akademi.
- Akdağ, H., Oğuz, R., Tatar, O. ve Subaşı, Y. (2014). Ortaokul sosyal bilgiler ders kitaplarının güncel olaylara bağlamında öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 49-65. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/82094>
- Akdağ, H. (2013). *Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylardan yararlanmanın öğrencilerin karar verme becerilerine etkisi* (Tez No.349075) [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi].Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Akkan, M. (2019). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının güncel olayları argümantasyon tekniği ile değerlendirmesi* (Tez No.573175) [Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi].Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Akkan, M., & Akhan, N. E. (2020). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının güncel olayları argümantasyon tekniği ile değerlendirmeleri. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 8(21), 118-139. <https://doi.org/10.33692/avrsyad.702930>
- Aksu, H. H. ve Keşan, C. (2011). İlköğretimde aktif öğrenme modeli ile geometri öğretiminin başarı ve kalıcılık düzeyine etkisi. *Karadeniz Fen Bilimleri Dergisi*, 2(1), 94-113.
- Arın, D. (2006). *Sosyal bilgiler derslerinde güncel olayların kullanımının öğrenci başarısına ve hatırd tutma düzeyine etkisi* (Tez No.362948)[Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi]. Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

- Batti, Ö. (2016). *Güncel olayların sosyal bilgiler dersinde kullanımının öğrencilerin akademik başarı ve barış değer düzeylerinin gelişimine etkisi* (Tez No.469625)[Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi].Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Bayram, F.Ö.(2024). *Sosyal bilgiler dersinde güncel olay öğretiminin ekolojik vatandaşlık düzeyine etkisi* (Tez No.853509)[Doktora tezi, Anadolu Üniversitesi].Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Bekret, D. (2019). *Kanıt temelli güncel olayların sosyal bilgiler dersinde kullanımına yönelik bir eylem araştırması*(Tez No.553496)[Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi].Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Bektaş Öztaşkın, Ö. (2016). Sosyal bilimler ve sosyal bilgiler. R. Turan ve T. Yıldırım (Ed.), *Sosyal bilgilerin temelleri* içinde (s. 1-34). Anı.
- Bilgili, A. S., (2008).Sosyal bilgilerin temelleri. A. S. Bilgili (Ed.) *Geçmişten günümüze sosyal bilimler ve sosyal bilgiler-içinde* (s.1-32). Pegem A.
- Binbaşıoğlu, C. (2004). Eğitimde günlük olaylar ve öğretimi. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 315, 14-16. <https://cavitbinbasioglu.org/yayinlari/makaleleri/>
- Bozkurt, S. (2017). *İlköğretim 6.sınıf sosyal bilgiler dersinde güncel olayların kullanımına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri*(Tez No.466158)[Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi].Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Busey, C.L. and Russell III, W.B. (2016). “We want to learn”: Middle school Latino/a students discuss social studies curriculum and pedagogy. *RMLE Online*, 39(4), 1-20. <https://doi.org/10.1080/19404476.2016.1155921>
- Çelik, M. E., & Yıldırım, G. (2021). 5. 6. ve 7. sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarının güncel olaylar açısından incelenmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(16),34-47. <https://doi.org/10.46778/goputeb.832478>
- Çelik, H. & Katılmış, A. (2010). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin derslerindeki öğrenci başarısını etkileyen unsurlara ilişkin görüşleri. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 22, 128-153.

- Çetinoğlu, A. (2013). *Sosyal bilgiler eğitimi öğrencilerinin öğrenim gördükleri programa ilişkin algı ve beklentileri* (Tez No.330218)[Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi].Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Demir, S. B. ve Akengin, H. (2014). *Hikâyelerle sosyal bilgiler öğretimi*. Pegem Akademi.
- Demirezen, S. (2023). Güncel Olaylar Öğretiminde Salgın Hastalıklar Ve Pandemi Örneği. *The Journal of Academic Social Science*, 137(137), 66-86. <http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.67115>
- Deveci, H. (2007). Sosyal bilgiler dersinde güncel olayların öğretimine ilişkin öğretmen görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 7(1), 417-451. <https://earsiv.anadolu.edu.tr/xmlui/handle/11421/15287>
- Deveci, H. (2009). Sosyal bilgiler dersinde kültürden yararlanma: Öğretmen adaylarının kültür portfolyolarının incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(28), 1-29. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/esosder/issue/6142/82422>
- Deveci, H. & Arın, D. (2008). Sosyal bilgiler dersinde güncel olayların kullanımının öğrenci başarısına ve hatırd tutma düzeyine etkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(26), 170-185. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/70065>
- Dinç, E., & Acun, A. (2017). Sosyal bilgiler dersinde ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konuların öğretiminde güncel olayların kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41(41), 29-46. <http://dx.doi.org/10.9779/PUJE798>
- Doğanay, A. (2002). Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi. C. Öztürk ve D. Dilek (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretimi içinde*.(s. 40-51). Pegem A.
- Dönmez, C. (2003). Sosyal bilimler ve sosyal bilgiler. C. Şahin(Ed.), *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu içinde* (s.51-61). Gündüz Eğitim.
- Ediger, M. (2001). Reading current events items. Erişim adresi <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED455498.pdf>
- Erdem, F. (2021). *Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylardan yararlanmanın 6.sınıf öğrencilerinin sosyal problemlere duyarlılık düzeylerine etkisi ve öğrenci görüşleri* (Tez No.683093)[Yüksek Lisans Tezi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi].Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

- Erden, M. (2000). *Sosyal bilgiler öğretimi*. Alkım.
- Erden, M. (2006). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Alkım.
- Eryılmaz, Ö.(2015).*Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylardan yararlanmanın öğrencilerin sosyal problemlere duyarlılıklarına etkisi* (Tez No.407790)[Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi].Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Eryılmaz, Ö. ve Çengelci Köse, T. (2017). Sosyal bilgiler dersinde güncel olay kullanımının öğrencilerden sosyal problemlere duyarlılıklarına etkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(62), 985-1000. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/325823>
- Galczynski, M., Tsagkaraki, V. and Ghosh, R. (2011). Unpacking multiculturalism in the classroom: Using current events to explore the politics of difference. *Canadian Ethnic Studies*, 43(3), 145-164. <https://doi.org/10.1353/ces.2011.0035>
- Gedik, H.(2008). *Sosyal bilgiler eğitiminde güncel olaylar* (Tez No.226928)[Doktora tezi, Gazi Üniversitesi].Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Gedik, H. (2010). Güncel olayların ilköğretim sosyal bilgiler derslerinde kullanımı ve öğrenci görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 (2), 97-118. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1492928>
- Göçer, A. (2014). Öğretmen rolleri, öğrenci etkililiği ve eğitim kazanımları bakımından türkçe dersi metin işleme süreci. *Millî Eğitim Dergisi*, 44(204),165-175. https://dergipark.org.tr/tr/pub/milliegitim/issue/36160/406474#article_cite
- Gömlüksiz, M. N. ve Cüro, E. (2011). Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında yer alan değerlere ilişkin öğrenci tutumlarının değerlendirilmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*,8(1),95-133.<https://www.ajindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423936422.pdf>
- Gürdoğan Bayır, Ö. (2010). *Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylardan yararlanmanın öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerine etkisi*. (Tez No. 258123)[Yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Gürdoğan Bayır, Ö. (2016). Nitelikli toplumları oluşturmada sosyal bilgiler dersinin rolü: sınıf öğretmeni adaylarının görüşleri. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*. 7 (4), 493-520. <https://doi.org/10.17569/tojqi.39722>

- Gürkan, B. (2009). *Sosyal bilgiler eğitiminde güncel olaylar: ilköğretim dördüncü ve beşinci sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler öğretiminde güncel olayları ele alış biçimlerinin değerlendirilmesi* (Tez No.241443)[Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi].Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Gürkan, B., Kanatlı Öztürk, F., & Kumlu, S. (2020). Ortaokul Sosyal Bilgiler Öğretiminde Güncel Olayların Uygulanmasına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Deneyimleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 269. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefad/issue/57218/808083#article-authors-list>
- Hackett, M. (2007). Teaching about Iraq; It's more than current events. *NSSSA Leader*. 5, 5-6.
- Hahn, C.L. (2002). Implications of September 11 for political socialization research. *Theory and Research in Social Education*, 30(1), 158–162. <https://doi.org/10.1080/00933104.2002.10473187>
- Houston, C. (1992). The effect of channel one broadcasts on middle school achievement. Unpublished research paper. Sam Houston State University. 205.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Köksal, H. (2016). İlköğretim sosyal bilgiler dersi öğretim programı. R. Turan, T. Yıldırım (Ed.) *Sosyal bilgilerin temelleri içinde* (1. bs, s. 39-57). Anı.
- LeCompte, K., Blevins, B. and Ray, B. (2017). Teaching current events and media literacy: Critical thinking, effective communication, and active citizenship. *Social Studies and the Young Learner*, 29(3), 17-20.
- Lentnek, R. L. (1997). Turning the newspaper into a teaching tool: a study of the effects of newspapers incorporated into the curriculum of a fifth-grade class, Master of Arts Thesis. Georgia State University.
- Memişoğlu, H., ve Güçin, G. (2017). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerine göre güncel konuların öğretimi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(4), 1274-1295. <https://doi.org/10.24289/ijsser.321626>
- Mentiş Taş, A., ve Özkaral, T. C. (2016). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının güncel olaylar ve derste kullanımına ilişkin görüşleri. *USBES V, 2016 Bildiriler Kitabı*, 69-76.

https://www.researchgate.net/publication/330412860_SOSYAL_BILGILER_OGR_ETMEN_ADAYLARININ_GUNCEL_OLAYLAR_VE_DERSTE_KULLANIMI_NA_ILISKIN_GORUSLERI/link/603ca90492851c4ed5a5048b/download?_tp=eyJjb250ZXh0Ijp7ImZpcnN0UGFnZSI6InB1YmxpY2F0aW9uIiwicGFnZSI6InB1Ym xpY2F0aW9uIn19

- Merriam, S. B. (1998). *Qualitative Research and Case Study Applications in Education. Revised and Expanded from "Case Study Research in Education."*. San Francisco, CA: Jossey-Bass Publishers.
- Merriam, S. B., and Grenier, R. S. (2019). *Qualitative research in practice: Examples for discussion and analysis*. San Francisco, CA: Jossey-Bass Publishers.
- Miles, M. B. and Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. New York: Sage Publications, Inc.
- Milli Eğitim Bakanlığı, (2005). *Sosyal bilgiler dersi öğretim programı* (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6. ve 7. sınıflar).
- Moffat, M. P. (1957). *Sosyal bilgiler öğretimi* (N. Oran, Çev.).Maarif.
- Mysliwiec, T.H., Shibley Jr, I. and Dunbar, M.E. (2003). Using newspapers to facilitate learning: learning activities designed to include current events. *Journal of College Science Teaching*, 33(3), 24-28.
- Nas, R. (2000). *Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi* (program, yöntem ve etkinlikler).Ezgi.
- NCSS. (1993). *The Social Studies Professional*. Washington DC: National Council for the Social Studies.
- Olson, M. R. (1984). A study of the uses of the daily newspaper in the curriculum of elementary and secondary schools (current events, curriculum model, mass media, methodology). EdD Thesis, University of Oregon.
- Ozankaya, Ö. (2007). *Toplumbilim*. Cem.
- Öztürk, C. (2007). Sosyal bilgiler: toplumsal yaşama disiplinlerarası bir bakış. C. Öztürk (Ed.), *Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi yapılandırmacı bir yaklaşım* (s.21-50). PegemA.

- Öztürk, C. (2012). Sosyal bilgiler: toplumsal yaşama disiplinlerarası bir bakış. Öztürk C. (Ed.) *Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi: Yapılandırmacı bir yaklaşım içinde* (s.21-50). PegemA.
- Öztürk, C., Keskin C.S., ve Otluoğlu, R. (2012). *Sosyal Bilgiler öğretiminde edebi ürünler ve yazılı materyaller*. Pegem Akademi.
- Öztürk, C., ve Otluoğlu, R. (2005). *Sosyal bilgiler öğretiminde edebi ürünler ve yazılı materyaller*. PegemA.
- Öztürk, T., ve Veziroğlu, K. (2020). Sosyal bilgiler ders kitaplarında güncel olayların kullanım durumu. *Uluslararası Karamanoğlu Mehmetbey Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 180-193. <https://doi.org/10.47770/ukmead.793737>
- Pescatore, C. (2007). Current events as empowering literacy: For English and social studies teachers. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 51(4), 326-339. <https://doi.org/10.1598/JAAL.51.4.4>
- Sağlamgöncü, A. (2022). *Sosyal bilgiler dersinde güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılması: Bir eylem araştırması*. (Tez No.722718)[Doktora tezi, Anadolu Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Senemoğlu, N. (2005). *Gelişim, öğrenme ve öğretim – kuramdan uygulamaya*. Gazi.
- Sever, I. (2021). Türkiye’de sosyal bilgiler öğretimi konusunda yazılan doktora tezlerinin incelenmesi: Bir içerik analizi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(32),601-624. <https://doi.org/10.35675/befdergi.801635>
- Smith, D.O. (1963). Current events in the intermediate grades of a modern elementary school (Unpublished master’s thesis). Newark State College, New Jersey.
- Sömen, T. (2020). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Güncel Olaylar. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*(41), 431. <https://doi.org/10.33418/ataunikkefd.803302>
- Sözer, E. (2009). “Sosyal Bilgiler Programının Amaçları, İlkeleri ve Temel Özellikleri”, <http://www.aof.anadolu.edu.tr/kitap/IOLTP/2295/unite02.pdf>
- Şimşek, A. (2012). *Sosyal bilgiler öğretimi*. Pegem A.

- Taşkın, A., ve Memişoğlu, H. (2019). Sosyal bilgiler ders kitaplarında güncel konulara yer verilme durumunun incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(2), 599-610. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.2609>
- TDK, (2023). Güncel Türkçe Sözlük. <http://sozluk.gov.tr> adresinden 20 Aralık 2023 tarihinde alınmıştır.
- Torun, F. (2015). *Sosyal bilgiler dersinde argümantasyon temelli öğretim ve karar verme becerisi arasındaki ilişki düzeyi*. (Tez No.421458)[Doktora tezi, Gazi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Tudball, L. (2005). How Can We Teach About The Tsunami, *Teaching and Learning*, 13(1) Faculty of Education, Monash University.
- Turner, T. N. (1995). Riding The Rapids of Current Events, *The Social Studies*, 86(30), 20
- Ünal, B. (2012). Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) Destekli Sosyal Bilgiler Dersi Öğretiminin Öğrenci Başarısı ve Tutumuna Etkisi. *Mediterranean Journal of Humanities*, 11(2), 251261. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3732207>
- Ünal, Ç. ve Çelikkaya, T. (2009). Yapılandırmacı yaklaşımın sosyal bilgiler öğretiminde başarı, tutum ve kalıcılığa etkisi (5. Sınıf örneği). *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(2), 197-212. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/32183>
- Yaşar, Ş. (2008). Sosyal bilgiler ve dünya vatandaşlığı. Ş. Yaşar (Ed.) *Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi* -içinde(s.230-245). Anadolu Üniversitesi.
- Yaylak, E. (2019). *Öğretim teknolojileri bağlamında eğitimde sosyal medya araçlarının kullanımı*. Eğiten Kitap.
- Yel, S., ve Dönmez, T. (2022). Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olay Kullanımına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(19), 501-514. <https://doi.org/10.46778/goputeb.1104585>
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.
- Yıldırım, E. (2022). Özel eğitim öğretmenlerinin sosyal bilgiler derslerinde güncel olay kullanımına ilişkin görüşleri. *Sosyal Bilgilerde Yenilikçi Araştırmalar Dergisi*, 5(1), 54. <https://doi.org/10.47503/jirss.1116640>

- Yılmaz, K. (2010). Lisans düzeyinde sosyal bilgiler eğitiminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri: Öğretim elemanlarının görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(2), 297-332. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/256249>
- Yürüdü, E. & Cımbız Coşkun, T. (2017). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşıma dayalı sınıf içi uygulamalarına yönelik görüşleri. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 276-300.
- Zemin, S. (2013). *İlköğretim sosyal bilgiler dersinde güncel olayların öğrenci başarısına ve hatırlama düzeyine etkisi* (Tez No.353272) [Yüksek Lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi] Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

EKLER

EK 1: ÖĞRENCİ GÖRÜŞME FORMU

Değerli öğrenciler;

Bu çalışma, 2022- 2023 Öğretim yılında sosyal bilgiler derslerinde güncel olayların kullanımına ilişkin öğrenci görüşlerini araştırmayı amaçlamaktadır. Soruları içtenlikle cevaplandırmanız çok önemlidir. Katılımınız için teşekkür ederim.

Şerife ÖZDEMİR

Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yüksek Lisans Öğrencisi

1. Sınıf Düzeyi :
2. Cinsiyetiniz : () Kadın () Erkek
3. Cep telefon kullanıyor musunuz?
4. Sosyal Medya hesabınız var mı?

ÖĞRENCİ GÖRÜŞME SORULARI

1. Güncel olayları nerelerden takip ediyorsunuz?

Cevap :

2. Güncel haberlerde en çok ilginizi çeken konular nelerdir?

Cevap :

3. Sizce Türkiye' nin gündemindeki en önemli güncel olay nedir?

Cevap :

4. Sizce Türkiye gündemindeki en önemli kişi kimdir? Neden?

Cevap :

5. Sizce Dünya gündemindeki en önemli güncel konu nedir?

Cevap :

6. Sosyal bilgiler dersinde güncel konularla ilgili ne tür çalışmalar yapılıyor?

Cevap :

7. Arkadaşlarınızla en çok hangi konular hakkında konuşuyorsunuz?

Cevap :

8. Derste en çok hangi güncel konulara yer verilsin istersiniz?

Cevap :

9. Yaşanan güncel olaylar sizi nasıl etkiliyor?

Cevap :

EK 2: ÖĞRETMEN GÖRÜŞME FORMU

Değerli Öğretmenim,

Bu çalışma, 2022- 2023 Öğretim yılında sosyal bilgiler derslerinde güncel olayların kullanımına ilişkin öğretmen görüşlerini araştırmayı amaçlamaktadır. Soruları içtenlikle cevaplandırmanız çalışma için önemlidir. Katılımınız için teşekkür ederim.

Şerife ÖZDEMİR

Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yüksek Lisans Öğrencisi

A. KİŞİSEL BİLGİLER

1. Cinsiyetiniz : () Kadın () Erkek

2. Meslekte hizmet yılınız :

3. Mezun olduğunuz bölüm :

() Sosyal Bilgiler Öğretmenliği () Tarih Öğretmenliği () Coğrafya Öğretmenliği

() Diğer (Lütfen belirtiniz) :

ÖĞRETMEN GÖRÜŞME SORULARI

1. Güncel olayları hangi haber kaynaklarından takip ediyorsunuz?

Cevap:.....

2. Güncel olayları ne sıklıkta takip ediyorsunuz?

Cevap:.....

3. Sosyal bilgiler dersinde güncel konulara ne sıklıkta ve ne kadar zaman ayırmaktasınız?

Cevap:.....

4. Derste ne tür güncel olaylara yer veriyorsunuz?

Cevap:.....

5. Sosyal bilgiler ders kitaplarında güncel olaylara yer verilme durumu nasıldır?

Cevap:.....

6. Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer verirken karşılaştığınız zorluklar nelerdir?

Cevap:.....

7. Derste güncel olaylara yer verirken hangi yöntem ve teknikleri kullanmaktasınız?

Cevap:.....

8. Size göre, Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin öğrenciler üzerindeki etkisi nasıldır?

Cevap:.....

9. Güncel olayı dersin hangi aşamasında, nasıl kullanıyorsunuz? Örnek verebilir misiniz?

Cevap:.....

10. Sosyal bilgiler dersinde güncel olayların öğretimine yönelik önerileriniz nelerdir?

Cevap:.....

EK3: İZİN BELGESİ

T.C.
AKSARAY VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-76490249-605.01-77243968
Konu : Veri Toplama ve Anket İzni

31/05/2023

VALİLİK MAKAMINA

İlgi: a) Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 21.01.2020 tarih ve 2020/2 nolu genelgesi.
b) Aksaray Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 22/05/2023 tarihli ve E-45333631-302.08-00000829129 sayılı yazı ve ekleri.

İlgi (b) yazı ile; Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı 212203415 numaralı Sosyal Bilgiler Eğitimi Tezli Yüksek Lisans öğrencisi Şerife ÖZDEMİR'in "**Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Kullanımına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri**" konulu veri toplama ve anket çalışmasını İlimiz Resmi Ortaokul öğretmen ve öğrencilerine ölçek uygulamak istemektedir.

Konu ile ilgili belgelerin ve anket sorularının incelenmesi neticesinde; Başvurunun Araştırma, Yarıştırma ve Sosyal Etkinlik İzinleri konulu ilgi (a) da kayıtlı Genelgede belirtilen usul ve esaslara uygun olarak yapıldığı anlaşılmış olup;

Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı 212203415 numaralı Sosyal Bilgiler Eğitimi Tezli Yüksek Lisans öğrencisi Şerife ÖZDEMİR'in "**Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Kullanımına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri**" konulu veri toplama ve anket çalışmasını İlimiz Resmi Ortaokul öğretmen ve öğrencileri üzerinde yapma isteği; çalışmanın gönüllülük esasına dayandığı gözönünde bulundurularak: ilgi (a) Genelge esasları dahilinde; eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmamak, sorumluluk okul/kurum idarecilerinde olmak, çalışmalarda mühürlü ve imzalı materyalleri kullanmak, rapor sonuçlarını çalışmanın bitiminden sonra 30 gün içinde İl Millî Eğitim Müdürlüğümüze vermek ve uygulamanın 2022-2023 eğitim-öğretim yılı içerisinde tamamlanması koşuluyla, Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde, olurlarınıza arz ederim.

Hacı Ömer KARTAL
İl Millî Eğitim Müdürü

EK : İlgi Dilekçe ve Ekleri (13 Sayfa)

OLUR
31/05/2023

Şeyma POLAT BALAK
Vali a.
Vali Yardımcısı

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : İl Millî Eğitim Müdürlüğü Yeni Sanayi Mah. E-90 Bulv. No:47
Valilik Ek Nolu Hizmet Binası
Telefon No : 0 (382) 213 68 40
E-Posta: arge68@meb.gov.tr
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>
Bilgi için: Nurdan ANDAÇ
Unvan : Programcı
Faks:3822136814
İnternet Adresi: <http://aksaray.meb.gov.tr/>

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden d6f8-b9d3-330c-b010-9e43 kodu ile teyit edilebilir.

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ TEZ DEĞERLENDİRME FORMU		
Öğrencinin Adı Soyadı:		EVET
Kapak		
1	Tez başlığı, tutanaktaki başlıkla aynı mı?	
2	Kapakta ay ve yıl savunmaya girilen tarihle tutarlı mı?	
3	Kapak format kılavuzdaki kapak formatına uygun mu?	
4	Kapakta yazılan tüm yazılar doğru olarak verilmiş mi?	
İçindekiler		
5	Sayfa numaraları tam verilmiş mi?	
6	Şekil, çizelge vb. listeleri verilmiş mi? Sıralaması doğru mu?	
7	Özet, abstract, giriş, sonuçlar vb. bölümler var mı?	
8	Yazım hataları kontrolü yapıldı mı?	
Giriş		
9	Hazırlanan tezin önemini anlatıyor mu?	
10	İkinci ve üçüncü dereceden başlık içermemeli kuralına uyuldu mu?	
Özet/Abstract		
11	Kılavuza uygun mu?	
12	Ay ve yıl savunmaya girilen tarihle tutarlı mı?	
13	Özet; tek sayfa, tek aralık, tek paragraf kuralına uygun olarak yazıldı mı?	
14	Bilim kodu, sayfa adedi, anahtar kelimeler ve tez danışmanı yazıldı mı?	
Kaynakça		
15	Kaynakların tamamına metin içinde atıf yapıldı mı?	
16	Kaynak formatı kılavuzdaki kaynak formatına uygun olarak hazırlanmış mı?	
17	Atıf formatı kılavuzdaki atıf formatına uygun mu?	
Atıf Yöntemi APA 7 ☐ CMS ☐ İSNAD ☐		
Genel Değerlendirme		
18	Etik beyan açıklaması okundu, uyuldu ve imzalandı mı?	
19	Kabul/Onay sayfası kılavuzdaki formata uygun olarak düzenlenmiş mi?	
20	Kabul /Onay sayfasında belirtilen oy birliği/oy çokluğu seçeneklerinden uygun olanı savunmayla tutarlı olacak şekilde belirlenmiş mi?	
21	Sayfa kenar boşlukları ve sayfa numaraları kılavuzdaki formatına uygun mu?	
22	Paragraf boşlukları ve metin satır aralığı kılavuza uygun olacak şekilde düzenlenmiş mi?	
23	Başlık yazımları kılavuzdaki başlık formatlarına uygun mu?	
24	Yazı tipi ve boyutu kılavuzdaki yazı tipi ve boyutu formatına uygun mu?	
25	Şekil, çizelge vb. açıklama ve numaralandırmaları kılavuzdaki formata uygun olarak yazılmış mı?	

İmza:

Danışman Adı Soyadı: